

AESOPI PHRYGIS, ET ALIORUM FABULÆ.

Quorum nomina sequens pagella indicabit.

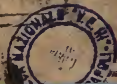
Elegantissimis Iconibus in gratiam studiosæ iuuentutis illustratæ.

Plurisq; auctæ, & diligentius, quàm antea emendatæ.

TARVISII, M. DC. XLVIII.

Apud Hieronymum Righett.

Superiorum Permissu.

FABVLARVM

Quæ in hoc Libro continentur.

Interpretes, atque Authores.

Laurentius Valla.
Gulielmus Gudanus.
Hadrianus Barlandus.
Gulielmus Hermannus.
Rimicius.
Angelus Policianus.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Nouocomensis.
Aulus Gellius.

His nuper accesserunt.

Fabulæ tredecim ex varijs Scriptoribus desumptæ.

Et

Gabriæ Græci fabellæ tres, & quadraginta ex trimetris Iambis, præter vltimam, & Scazonte, tetrastichis conclusæ.

ÆSOPI

Fabulatoris Vita.

A Maximo Planude composita, e Græco Latina facta.

Erum humanarũ naturam persecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt. Æsopus verò videtur non absque diuino afflatu cum moralem disciplinam attigisset, magno interuallo multos eorum superasse: etenim neque definiendo, neque ratiocinando, neque ex historia, quam ante ipsius ætatem tulit tempus, admonendo, sed fabulis penitus erudiendo sic audientium venatur animos, vt pudeat ratione præditos facere, aut sentire, quæ neque aues, neque vulpes: & rursus non vacare illis, quibus pleraque bruta tempore prudenter vacasse finguntur: ex quibus aliqua pericula imminentia effugerunt, aliqua maximam vtilitatem in opportunitatibus consecuta sunt. Hic igitur, qui vitam suam philosophicæ Reipublicæ imaginem proposuerat, & operibus magis, quàm verbis philosophatus, genus qui-

dem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus.

Quare & magnopere mihi videtur Platonis illud in Gorgia pulchrè simul & verè dictum: Plerumque enim hæc, inquit, contraria inter se sunt, natura simul, ac lex. Nam Aesopi animum natura liberum reddidit: sed hominum lex, corpus in seruitutem tradidit. Potuit tamen ne sic quidem animi libertatem corrumpere. Sed quamuis ad res varias, & in diuersa loca transferret corpus, à propria tamen sede illum traducere non potuit. Fuit autem non solùm seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum, nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, (vnde & nomen adeptus est. idem enim Æsopus, quod Æthiops) ventrosus, valgus, & incuruus, fortasse & Homericum Thersiten turpitudine formæ superans. Hoc verò omnium in eo pessimum erat, tardiloquentia, & vox obscura simul, & inarticulata. Quæ omnia etiam videntur seruitutem Æsopo parasse. Etenim mirum fuisset, si sic indecenti corpore potuisset seruientium retia effugere. Sed corpore sanè tali, animo verò solertissimo natura extitit, & ad omne commentum felicissimus. Possessor igitur ipsius, tanquam ad nullum domesticum opus commodum, ad fodiendum agrum emisit. Ille verò digressus alacriter operi incumbebat. Profecto verò aliquando &

hero

hero ad agros, vt inspectionem operarum faceret, agricola quidam ficos egregias decerptas dono tulit. Ille verò fructus delectatus pulchritudine, Agathopodi ministro (hoc enim erat nomen puero) seruare iussit, vt sibi post balneum apponeret. Cùm verò ita euenisset, atque Aesopus ob quandam necessitatem ingressus esset domum, occasione capta Agathopus consilium huiusmodi conseruo cuidam offert, Impleamur, si placet, ficubus heris tu: & si herus noster has requisierit, nos contra Aesopum testificabimur ambo, quòd in domum ingressus sit, ficusque clam comederit: & super vero fundamento, videlicet quòd domum ingressus sit, multa mendacia struemus. neque enim quicquam poterit vnus contra duos, præsertim cùm sine probationibus ne mutire quidem audeat. Viso verò hoc, ad opus accesserunt, & ficus deuorantes, dicebant in singulis cum risu, Væ tibi infelix Aesope. Cum igitur herus rediisset à lauacro, & ficus petiisset; audiuisset autem quòd Aesopus eas comedisset, Aesopum cum ira iubet vocari, & vocato ait. Dic mihi ò execrande, ita me contempsisti, vt in penarium ingredereris, & paratas mihi ficus comederes? Ille audiebat quidem, & intelligebat, loqui autem nullo modo poterat ob linguæ tarditatem. Cùm iam verberandus esset, & delatores vehementiores instarent, procumbens ad heri pedes, vt sustineret se parum, orabat. Cùm

autem cucurrisset, & tepidam aquam attulisset, eam bibit; & digitis in os demissis, humorem solum reiecit; nondum enim cibum attigerat. Orabat igitur, vt idem & accusantes facerent, quò manifestum fieret, quisnam ficus dissipasset. Herus autem ingenium hominis admiratus, sic facere & alios iussit. Illi autem deliberauerant bibere quidem aquam; non tamen demittere in guttur digitos, sed per obliqua maxillarum eos circumferre. Vix dum autem biberant, cum tepida illa aqua, nausea potis inducta, effecit, vt spontè fructus redderetur. Tunc igitur ante oculos posito & maleficio ministrorum, & calumnia, herus iussit eos nudos flagris cædi. Illi verò cognouerunt manifestè dictum illud. Qui in alterum dolos struit, sibi inscius malum fabricat. Sequenti verò die hero in vrbem reuerso, Aesopo verò fodiente, quemadmodum iussus fuerat, sacerdotes Dianæ, siue alij quipiam homines cùm à via aberrassent, Aesopum nacti, per Iouem hospitalem obsecrabant hominem, vt quæ in vrbem duceret, viam ostenderet. Ille cùm sub vmbra arboris viros adduxisset prius, & frugalem apposuisset cœnam, inde & dux factus ipsis, in quam quærebant viam induxit. Illi autem tum ob hospitalitatem, tum quòd dux eorum fuisset mirum in modum viro deuincti, manus in cœlum eleuarunt, & precibus benefactorem remunerati sunt. Aesopus verò reuersus, inquè somnum

lapsus

lapsus ob assiduum laborem, & æstum, visus est videre Fortunam astantem sibi, & solutionem linguæ, sermonisque cursum, & eam, quæ fabularum est, doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait: Papè, vt suauiter dormiui: sed & pulchrum somnium videre visus sum: ecce, expeditè loquor, bos, asinus, rastrum. Per Deos intelligo vnde mihi bonum accesserit hoc: quoniam enim pius fui in hospites, propitium numen consecutus sum. Ergo benefacere, bona plenum est spe. Sic igitur Aesopus lætatus facto, rursum cœpit fodere. Præfecto agri (Zenas erat ipsi nomen), ad operarios profecto, & horum vnum, quoniam leuiter errauerat in opere, virga verberante, Aesopus statim exclamauit, Homo cuius gratia, eum, qui nullam iniuriam fecit, sic verberas? & omnibus temerè plagas ingeris quotidie? omnino renuntiabo hæc hero. Zenas autem hæc ab Aesopo audiens obstupuit non mediocriter, secumque ait, Quòd Aesopus loqui cœperit, nulla mihi vtilitas erit: præueniam igitur ipse, & accusabo eum coram domino, antequam hoc ipsum faciat, & me herus procuratione priuet. His dictis, in vrbem vectus est ad dominum. Cæterum turbatus cum accessisset. Salue, inquid, here. Ille verò: Quid perturbatus ades, inquit? Et Zenas, Res quædam monstruosa in agro contigit. At herus, Nunquid arbor præter tempus fructum tulit? aut iumentum aliquod præter

naturam genuit? Et ille, Non ita; sed Æsopus, qui antea erat mutus, nunc loqui cœpit. Ad hæc herus, Sic tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrum esse. Ille autem, Sanè inquit: nam quæ in me contumeliosè dixit, spontè prætereo here: in te autem, & deos intorelabiliter conuitiatur. His ira percitus herus; Zena, ait, ecce tibi traditus est Æsopus, vende, dona, quod vis, de eo fac. Cùm Zenas autem in potestate sua accepisset Æsopum, quòdque in eum haberet imperium, ei renunciasset: ille, Quodcunque visum tibi fuerit, inquit, effice. Accidit autem, cum vir quidam iumenta vellet emere, & propterea per agrum illum iter faceret, Zenam rogauit. Ille, Iumentum, inquit, mihi vendere non licet: sed mancipium masculum, quod si vis emere, adest. Cum verò mercator iussisset ostendi sibi seruulum, & Zenas Æsopum accersisset, mercator videns ipsum, & cachinnatus, Vnde tibi, inquit ad Zenam, hæc olla? vtrum truncus est arboris, an homo? hic, nisi vocem haberet, fermè videretur vter inflatus. Quare mihi iter interrupisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suum prosequebatur. Æsopus verò insecutus ipsum, Mane, inquit. Ille autem conuersus, Abi inquit, à me sordidissime canis. Æsopus autem, Dic mihi cuius rei causa huc venisti? Et mercator, Sceleste, vt aliquid boni emerem: te, quòd inutilis, & marcidus sis, non egeo. Aesopus contra, Eme me, & si qua
est

est fides, multum te iuuare potis sum. Ille, Qua in re à te iuuari possem, cùm sis odium penitus? Et Aesopus, nonne adsunt tibi pueruli domi turbulenti, & flentes? his præfice me pædagogum: omnino eis pro larua ero. Ridens igitur de hoc mercator, inquit *Zenæ*, Quanti malum hoc vendis vas? Ille verò, Tribus, inquit, obolis. Mercator autem statim tres obolos soluit dicens, nihil expendi, & nihil emi. Cum igitur iter fecissent, ac peruenissent in suam domum, pueruli duo, qui adhuc sub matre erant, Æso, o viso, perturbati exclamauerunt. Æsopus autem statim mercatori inquit, Habes meæ pollicitationis probationem. Ille verò ridens ingressus inquit, Saluta conseruos tuos. Introgressum autem, ac salutantem videntes illi. Quod nam malum nostro hero, inquiunt, contigit, vt seruulum adeò deformem emerit? Sed, vt videtur, pro fascino domus hunc emit. Non multò verò post, mercator ingressus apparari res ad iter seruis iussit; quòd postridie in Asiam profecturus esset. Illi igitur statim vasa distribuebant. At Aesopus rogabat leuissimum onus sibi concedi, tanquam nuper empto, & nondum ad hæc ministeria exercitato. His autem, & si nihil tollere velit, veniam præbentibus, ille non oportere dixit omnibus laborantibus, se solum inutilem esse. His, quod attollere vellet, permittentibus, huc, & illuc cùm circumspexisset, & vasa congregasset diuersa, saccos, & stra-

menta, & canistros, vnum canistrum panis plenum, quem duo baiulare debebant, sibi imponi iubet. Illi autem ridentes, & nihil esse stultius vili hoc scelesto inquientes, qui cùm paulò ante leuissimum postularat tollere onus, nunc omnium grauissimum elegisset: oportere tamen desiderium eius explere; sublatum canistrum imposuerunt Æsopo. Ille verò humeris onere grauatis huc, & illuc dimouebatur. Hunc videns mercator admiratus est, & inquit, Æsopus cum ad laborandum promptus fit: iam suum pretium persoluit; iumenti enim onus sustulit. Cùm verò hora prandij diuertissent. Æsopus iussus panes dispensare, semiuacuum canistrum multis comedentibus fecit. Vnde etiam post prandium leuiore onere facto alacrius incedebat. Verùm vespere quoque illic, quò diuerterant, pane distributo, postera die vacuo omnino in humeros sublato canistro, primus omnium ibat, vt & conseruis, qui hunc animaduerterent præcurrentem, dubium faceret, vtrum putridùs esset Æsopus, an quis alius: & illi cum cognouissent eum esse, admirarentur, quòd denigratus homuncio solertius omnibus fecisset, quoniam qui facilè absumerentur panes, sustulisset, cum illi stramenta, & reliquam supellectilem baiularent, quæ ea non sit natura, vt sic absumatur. Mercator itaq; cum esset Ephesi alia quidem mancipia cum lucro vendidit; remanserunt autem ei tria, Grammaticus,

cus, Cantor: & Æsopus. Cum verò quidam ex familiaribus ei suasisset, in Samum vt nauigaret, tanquam ibi cum maiore lucro, diuenditurus seruulos, persuadet. Cum autem mercator peruenisset in Samum, Grammaticum quidem, & Cantorem, vtrunque noua veste indutum statuit in foro: sed Æsopum, quoniam nulla ex parte poterat ornare (totus enim erat mendosus) veste ex sacco ei circumposita, medium inter vtrunque constituit, vt & videntes stuperent dicentes, vnde hæc abominatio, quæ & alios obscurat? Æsopus autem, quamuis à multis morderetur, stabat tamen audacter in ipsos intuens. Xanthus verò philosophus habitans tunc Sami, profectus in forum, & videns duos quidem pueros cum ornatu astantes, medium verò horum Æsopum, admiratus est mercatoris commentum: namque turpem in medio collocauerat, vt appositione deformis, pulchriores seipsis adolescentuli apparerent. Propius autem astans percontatus est Cantorem, cuias esset. Et is, Cappadox. Tum Xanthus, Quid igitur scis facere? Hic, omnia. Atque ad hæc Æsopus risit. Discipuli verò, qui cum Xantho vna erant, vt viderunt ipsum risisse, & ostendisse dentes, statim aliquod monstrum videre arbitrati sunt. Vno autem dicente, Certè hernia est dentes habens. Alio verò, Quid nam videns, risit? Alio, non risisse, sed riguisse: omnibus autem volentibus cognoscere cur risisset, vnus ipsorũ

accedens Aesopo inquit, Cuius rei gratia risisti? Et is, Abscede marina ouis. Illo verò confuso funditus eo sermone, repentèq; secedente, Xanthus inquit mercatori, Quanto pretio Cantor? Illo autem mille obolis respondente, ad alterum iuit, immenso audito pretio. Atque & hunc rogante philosopho cuiasnam foret, & audito Lydum esse, rursusque rogante, Quid ergo scis facere? & illo dicente, Omnia: iterum risit Aesopus. Ex scholasticis autem quodam dubitante, Quidnam hic ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si vis, & tu marinus hircus vocari, roga. Xanthus autem rursus rogauit mercatorem, Quanto pretio Grammaticus? Et ille tribus millibus obolorum respondit. Aegrè tulit philosophus immensum pretium, & auersus discedebat; Scholasticis autem petentibus, an non placuerint ei serui, Næ inquit, sed decretum est, non emere mancipium pretiosum. Vnus autem ipsorum dixit, Si hæc ita se habent, igitur turpem hunc, quin emas, nulla lex vetat. idem enim & hic ministerium afferet, & nos pretium eius impendemus. Ad hæc Xanthus ait, Ridiculum esset, vos soluisse pretium, me autem seruum emisse, alioqui & vxorcula mea munditiæ studiosa, non ferret à deformi seruulo seruiri sibi. At scholasticis rursus dixerunt, in promptu est sententia, ne pareatur fœminæ, tunc Philosophus. Faciamus prius periculum, an sciat aliquid, ne & pretium in cassum pe-

reat. Adiens igitur Aesopum, Gaude inquit. Et ille, Num nam tristabar? Et Xanthus Saluto te. Ille autem, Et ego te. Xanthus vna cum alijs in expectato, & prompto responso stupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Et Xanthus, Non hoc inquam, sed vnde natus sis. Et is, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, sed in quo loco natus sis. Et ille, Non renuntiauit mihi mater mea, vtrum in sublimi loco, an in humili. Et philosophus, Quid verò facere nosti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniam hi omnia nosse professi fuit, mihi autem reliquerunt nihil. Atque his scholastici vehementer delectati. Per diuinam prouidentiam, dixerunt, valde benè respondit: nullus enim est homo qui omnia norit: & proptereà scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit, vis emam te? Et Aesopus, Me hac in re consultore eges? Vtrum tibi videtur melius, aut emere, aut nón, fac: nullus enim quicquam vi facit, hoc in tua positum est voluntate: & si volueris, crumenæ iamiam aperiens, argentum numerà: sin verò minimè, ne cauillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerũt, Per deos supe rauit præceptoré. Xanthus verò cum dixisset, Si emero te, fugere voles? Ridens Aesopus ait, Hoc si voluero facere, nullo modo vtar te consultore, vt & tu paulò antè me. Et Xanthus, Bene dicis, sed deformis es. Et ille, Mente inspicere oportet ò philosophe, & non facie. Tũc mercatore adiens Xanthus inquit, Quanti hunc vendis? Et ille, Vt vituperes

peres meas merces, ades; quoniam tu dignis: omissis pueris, deformem hunc eligis: alterum horum eme, hunc autem auctarium accipe. Et Xanthus, Non certè, sed hunc, & mercator. Sexaginta obolis eme. At scholastici confestim collatos exposuerunt: Xanthus autem possedit. Itaque publicani venditione cognita aderant indignantes, quis vendiderit, quis emerit: at cum puderet vtrunque se pronuntiare propter vilitatem pretij: Æsopus stans in medio exclamauit, Qui venditus est, ego sum: qui emit, hic: qui vendidit, ille, si verò ipsi tacuerint, ego igitur liber sum. Publicani verò diffusi gaudio, donato Xantho vestigali, abierunt. Æsopus igitur sequebatur in domum euntem Xanthum. cum meridianus autem æstus esset, Xantus inter deambulandum pallium trahendo mingebat. Quod videns Æsopus, vestibus illius apprehensis retrò, ad seipsum traxit, atque inquit. Quam celerrimè me vende, quoniam fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam inquit, non possem tali seruire hero. si enim tu, qui herus es, & neminem times, tamen relaxationem non præbes naturæ, sed eundo mingis: si obtigerit seruum me ad aliquod mitti ministerium, & inter eundum tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit volando cacare. Et Xanthus, Hoc te turbat? tria mala volens euitare, eundo mingo. Et ille. Quæ? Et hic, Stanti mihi caput perussisset sol: pedes verò terræ solum torridum: lotij autem

rem acrimonia olfactum offendisset. Tunc Æsopus, Vade persuasisti mihi. Postquam autem domi fuerunt, Xanthus iubens Aesopo manere ante vestibulum, quoniam elegantiusculam esse sibi mulierculam sciebat, neque oportere illicò talem turpitudinem ei ostendi, antequam aliquis ipsi vrbana diceret: ipse ingressus dicit, domina non etiam posthac obijcies ministerium, quod mihi tuæ pedissequæ præstant: iam enim & ego puerum tibi emi, in quo videbis pulchritudinem, qualem nunquam vidisti, qui & iam ante vestibulum stat, & ille quidem hæc. Pedissequæ autem vera existimantes; quæ dicta fuerant, inter se non mediocriter contendebant, cui nam ipsarum sponsus nuper emptus futurus sit. Xanthi verò vxore intrò vocari nouitium iubente mancipium, vna ex alijs magis accelerans, &, vt arrabonem vocationem arripiens, nouitium seruum egressa accersebat. Et illo dicente, Ecce ego ad sum; stupefacta, Tu, inquit, es? Et hic, Næ. Et illa: Sine inuidia, ne ingrediaris intrò, omnes alioqui fugient. Alia tamen egressa, eumque intuita. Cædatur tua, inquit, facies, & huc ingredere, sed ne appropinques mihi. Ingressus stetit coram domina: quæ cùm eum vidisset, oculos auertit, ad virum inquiens, Vnde mihi hoc monstrum attulisti? abijce ipsum à facie mea. Et ille, Satis tibi domina: ne meum submorde nouitium seruum. Hæc autem, Videris Xanthe me perosus, aliam

indu-

inducere velle; & forte, dum pudet dicere mihi, vt tua domo abscedam, canicipitem mihi hunc apportasti, vt eius ægrè latura ministerium fugiam. Da igitur mihi dotem meam, atque ibo. ad hæc Xantho increpante Æsopum, tanquam in itinere vrbana quædam locutum de mictu inter eundum, nunc verò mulieri nihil dicentem, Æsopus ait, Proijce ipsam in barathrum. Et Xanthus, Tace scelus, an nescis me hanc, vt me ipsum, amare? Et Æsopus, Amas mulierculam? Et ille, Admodum quidem, fugitiue. Ad hæc Æsopus, pulsato medio pede, valdè exclamauit; Xanthus philosophus vxorius est. Et versus ad suam dominam ait, Tu ò domina, velles philosophum emisse tibi seruum iuuenem, bono habitu, vigentem, qui te nudam in balneo spectaret, & tecum luderet in dedecus philosophi? O Euripides, aureum ego tuum inquam os talia dicens. Multi impetus fluctuum marinorum, multi fluminum, & ignis calidi flatus. dura res paupertas, dura & alia infinita: tamen nihil æquè durum, vt mulier mala. Tu verò ò domina philosophi vxor à pulchris adolescentulis tibi, vt ministretur, noli, ne quo pacto contumeliam viro tuo infixeris. Illa hæc audiens, cùm nihil contradicere posset, Vnde vir, inquit, pulchritudinem hanc venatus es? sed & loquax putridus hic videtur, & facetus, reconciliabor igitur ei. Tum Xanthus, Æsope, reconciliata est tibi hera. Et Æsopus ironicè

loquens,

loquens; magna res, inquit, placare mulierem. Et Xanthus, Tace post hac; emi enim te ad seruiendum, non ad contradicendum. Postera die Xanthus Æsopo sequi iusso, ad hortum quendam iuit empturus olera. Cùm verò olitor fasciculum olerum mesuisset, accepit Aesopus. Xantho autem soluturo iam hortulano pecuniam, hortulanus, Sine inquit, here, vnum problema à te desidero. Et Xanthus, quidnam? Tum ille, Quid ita, vt quæ à me plantantur olera, quamuis diligenter & fodiantur, & irrigentur, tardum tamen suscipiunt incrementum: quibus verò spontanea è terra pullulatio, & si nulla cura adhibetur, ijs tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (licet philosophi quæstio foret) cum nihil aliud scire diceret, A diuina prouidentia & hoc inter cætera gubernari inquit. Aesopus verò (aderat enim) risit. Ad quem philosophus, Ridesne, an derides? Et Aesopus; Derideo, inquit, sed non te, verùm qui te docuit. Quæ enim à diuina prouidentia fiunt, hæc à sapientibus viris solutionem sortiuntur, oppone itaque me, & ego soluam problema. Interim itaque Xanthus conuersus inquit, olitori, Minimè omnium decens est, ò amice, me, qui in tantis auditorijs disceptauerim, nunc in horto soluere sophismata, puero autē huic meo, qui consequentia multorum callet, si proposueris solutionem cōsequeris quæsiti. Et c... hic turpis literas nouit... info... Sed narra ò optimè, si quæ-

quæsiti declarationem nosti. Et Æsopus. Mulier inquit, cum ad secundas nuptias iuerit, liberis ex priore viro susceptis, si virum quoque inuenerit filios ex priore vxore genuisse, quos ipsa filios adduxit, horum mater est: quos inuenit penes virum horum est nouerca, multam igitur in vtrisq; ostendit differentiam: nam quos ex se genuit, amanter, & accuratè nutrire perseuerat, alienos verò partus odit, & inuidia vtens, illorum cibos diminuens, suis addit filijs. Illos enim natura, quasi proprios amat: odio autem habet, qui viri sunt, quasi alienos. Eodem modo & terra, eorum, quæ ipsa ex se genuit, mater est: quæ autem tu plantes horum est nouerca: huius rei gratia, quæ sua sunt, vt legitima magis nutrit, ac fouet: à te autem plantatis, vt spurijs non tantum alimenti tribuit. His delectatus olitor, Crederis mihi, inquit, quòd me graui sollicitudine hac garrulitate leuaris, abi gratis feres olera, & quoties tibi his opus est, tanquam in proprium hortum vadens, accipe. Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Æsopum loquitur, vt in domum currat, & lentem in ollam iniectam coquat. Ille abiens, granum vnum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo vna cum amicis lotus, vocauit hos compransuros, præfatus tamen, & quò tenuis esset futura coena, vt pote ex lente, quòdque non oporteret varietate [illegible] amicos iudica-

dicare, sed probare voluntatem. His verò profectis, & in domum ingressis Xanthus inquit, Da nobis à balneo bibere Aesope. Ille verò ex defluxu balnei accipiente, & tradente, Xanthus foetore repletus, Hem quid hoc, inquit, Aesope? Et ille, à balneo, vt iussisti. Xantho autem presentia amicorum iram compescente, & peluim sibi apponi iubente, Aesopus pelui apposita stabat. Tunc & Xanthus, Non lauas? Tum ille, Iussum est mihi ea facere, quæ iusseris, tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim, & laua pedes meos, & pone soleas, & quæcunque deinceps. Ad hęc igitur amicis Xanthus ait, Num enim seruum emi? nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaque ipsis, & Xantho Aesopum rogante, an cocta sit lens, cocleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait, Bene cocta est, affer. Illo solum aquam vacuante in scutellas, & apponente, Xanthus, Vbi est lens, inquit? Et is, Accepisti ipsam. Et Xanthus, Vnum granum coxisti? Tum Aesopus, Maximè: lentem enim singulariter dixisti, non lentes, quòd pluratiuè dicitur. Xanthus ergo prorsus consilij inops, viri socij, ait, hic ad insaniam me rediget. Deinde conuersus ad Aesopum ait, Sed ne videar improbe seruo amicis iniurius, abiens eme pedes porcinos quatuor, & perceleriter coctos appone. Festinus hoc peragit: ac dum pedes

coquerentur, Xanthus iure volens verberare Aesopum, cum esset in re aliqua ad vsum occupatus, vnum ex pedibus ex olla clanculum auferens, occulit. Paulò post autem & Aesopus veniens, & ollam perscrutatus, vt tres solos pedes vidit, cognouit, insidias sibi aliquas factas: & accurrens in stabulum, saginati porci vnum ex quatuor cultro amputans, & pilis nudans in ollam iecit, ac coxit cum cæteris. Xanthus verò veritus, ne Aesopus surreptum pedem non inueniens, fugeret: rursus in ollam ipsum iniecit. Aesopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinque his apparentibus. Xanthus, Quid hoc, inquit, Aesope? Quomodo quinque? Et ille, duo porci quot habent pedes? Et Xanthus Octo. Tum Aesopus, Sunt ergo hic quinque, & saginatus porcus inferius tripes pascitur. Xanthus admodum molestè ferens, amicis inquit, Nonne paulò antè dixi, quòd celerimè hic me ad insaniam rediget; Et Aesopus, Here nosti id, quod ex additione, & subductione in quantitatem secundum rationalem summam colligitur, non esse errorem. Xanthus igitur nullam causam honestam inueniens verberandi Aesopum, quieuit. Postridie autem ex scholasticis quidam sumptuosam apparans cœnam, cum alijs discipulis & Xanthum inuitauit. Cœnantibus igitur, Xanthus partes ex appositis accepit electas, & Aesopo ponè stanti dedit. Abi, inquit ei, beneuolæque meæ hæc trade. Ille

verò

verò decedens secum cogitabat, Nunc occasio est vlcisci meam dominam, propterea quòd me, cùm nouitius veni, cauillata est: videbo igitur, an hero meo bene velit. Profectus itaque in domum sedit in vestibulo: & hera accita sportulam partium coram ipsa posuit, ac inquit, Hera; hæc omnia herus misit, non tibi, sed beneuolæ; Cumque canem vocâsset, atque dixisset, Veni Licæna, comede, tibi enim herus hæc iussit dari, particulatim cani omnia proiecit. Ac post hoc ad herum regressus, & rogatus, an beneuolę dederit omnia. Omnia inquit, & coram me omnia comedit. Illo verò iterum rogante; Et quidnam edens ait? Et is, Mihi quidem nihil dixit, sed secum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi eam rem calamitosam esse arbitrata; nempe accusata, quòd vel caniculæ beneuolentia in virum cederet, ac subdens sese non amplius imposterum cohabitaturam cum eo, ingressa cubiculum plorabat. Potu autem procedente, & quæstionibus alternis propositis, ac vno ex ipsis ambigente, quando futura esset ingens inter homines turbatio. Aesopus ponè stans ait, Cùm resurrexerint mortui, repetentes quæ possederint. Et scholastici ridentes dixerunt, Ingeniosus est nouitius hic. Alio verò rursus proponente, quamobrem ouis ad cædem tracta, non exclamet; sus autem quàm maxime vociferetur. Æsopus rursus ait, Quoniam ouis assueta mulgeri, aut etiam velleris onus deponere,

ponere, tacitè sequitur, ideò etiam pedibus arrepta, & ferrum videns, nihil graue suspicatur, sed illa vsitata, & solita videtur passura: sed sus, vt quæ neque mulgetur, neque tondetur, neque nouit ad horum aliquid trahi, sed carnes suas tantum vsui esse, meritò vociferatur. His sic dictis, discipuli rursus laudauerunt ipsum versi in risum. Finito conuiuio, & Xantho in domum reuerso, & vxorem pro more agresso alloqui, illa ipsum aduersata, inquit, Ne mihi propinquus fias, da mihi dotem meam, & abibo: non enim manserim tecum posthac: tu autem abiens cani adulare, cui misisti partes. Et Xanthus stupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rursum attulit Æsopus. Et vxori inquit, Domina, num me poto, tu ebria es? cui partes misi? nonne tibi? Non per Iouem, mihi quidem minimè, inquit illa, sed cani. Xanthus Æsopo accito inquit, Cui dedisti partes? Et ille, Beneuolæ tuæ. Et vxori Xanthus, Nihil accepisti? Et illa Nihil. Et Æsopus, Cui enim iussisti, here, partes dari? Et ille, Beneuolæ meæ. Et Æsopus cane vocata, Hæc tibi, inquit, bene vult: nam mulier, & si bene velle dicatur, tamen minima quaque recula offensa contradicit, conuiciatur, abit: canem tamen verberato, expellito, non tamen discedet, sed oblita omnium, statim benignè blanditur, & cum gratia hero. Oportebat igitur dicere here, Vxori has partes ferto, & non beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina non meam esse culpam,

sed

sed eius, qui tulit? tolera itaque, nec deerit mihi occasio, qua eum verberem. Illa verò non credente, verùm clàm ad suos parentes regressa, Aesopus inquit, Non rectè dixi ô here, canem tibi magis bene velle, quã meã heram? Diebus autem aliquot prateritis, & vxore irreconciliata manente, & Xantho affines quosdam ad ipsam, vt reuerteretur domum mittente: illa, cum cedere nollet, ac proinde Xanthus in moerore esset, Æsopus adiens eum, inquit, Ne te afflictes here, ego enim eam cras venire spontè, & citissimè faciam ad te. Accepta pecunia Aesopus in forum proficiscitur: ac emptis anseribus, & gallinis, & alijs quibusdam ad conuiuiũ idoneis, ambulans domos circuibat: transibat igitur & ante domum parentum heræ suæ, ignorare simulans illorum esse, & in ea heram manere. Cumque in quendam ex domo illa incidisset, rogabat, an aliquid ad nuptias vtile domestici possent sibi vendere. Ille autem rogitabat, Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho: cras enim vxori copulandus est. Eo verò ascendente, & vxori Xanti hæc, vt audiuit, renuntiante, illa cursim, & properè ad Xanthum illicò pergit, contra ipsum clamat, dicens inter alia, & hæc, non me viuente, ò Xanthe, alteri vxori coniungi poteris. Sicque mansit in domo per Æsopum, quem admodum propter illum discesserat. Rursus post dies aliquot inuitans Xanthus discipulos ad prandium, Æsopo inquit. Eme optimũ

quod-

quodque, & præstantissimum. Ille inter eundum secum dicebat, Ego docebo herum nō stulta mandare. Cum linguas igitur solum suillas emisset; & apparasset, discumbentibus linguam assatam singulis cum salsamēto apposuit. Discipulis laudantibus, vt philosophicum primum ferculum, propter linguæ ad locutionem ministerium, rursus elixas Æsopus linguas apposuit: atque iterum etiam ferculo alio, atque alio petito, ille nihil aliud, quàm linguas proponebat. Discipuli autem eodem subinde cibo repetito indignati, Quousque linguas? inquiunt, quippè nos per diem linguas edendo, nostras doluimus. Xanthus inquit iratus, nihil aliud tibi est Æsope? Et is, Non certè. Tum ille, Nonne mandaui tibi sordidissime homule, optimum quodque, & præstantissimum obsonari? Et Æsopus. Multas habeo tibi gratias, quòd me philosophis præsentibus increpaueris. Quid igitur fuerit lingua melius, & præstantius in vita? omnis enim doctrina, & philosophia per ipsam monstratur, ac traditur; per ipsam dationes, acceptiones, fora, salutationes, benedicentiæ, musa omnis: per ipsam celebrantur nuptiæ, ciuitates eriguntur, homines seruantur. Et, vt breuiter dicam, per ipsam tota vita nostra consistit, nihil ergo lingua melius. Ob hæc discipuli Æsopum rectè loqui dicentes, aberrasse verò magistrum, abiere singuli in domum. Postridiè rursus accusantibus ipsis Xanthum: ille respondebat, non se-

cundum

cundum voluntatem suam hæc fuisse, sed inutilis serui nequitia: hodie autem permutabit cœnam, & ipse præsentibus vobis cum eo colloquar. Ac vocato eo vilissimum quodque, & pessimum obsonari iubet, quòd discipuli secum forent cœnaturi. Ille autem nihil mutatus, rursus linguas emit, & apparatas discumbentibus apposuit. Hi inter se submurmurabant, Porcinæ rursus linguæ. Et mox iterum linguas apposuit. Et valde iterum, atque iterum. Xanthus autem iniquo animo ferens, Quid hæc, inquit, Aesope? num rursus mandaui tibi optimum quodque, & præstantissimum obsonari, ac non potius vilissimum quodque, & pessimum? Ille autem, Et quid vnquam peius lingua, ò here? nonne vrbes per ipsam corruunt? non homines per ipsam interficiuntur? non mendacia omnia, & maledicta, & periuria per ipsam perficiuntur? non nuptiæ, & principatus, & regna per ipsam euertuntur? non vt summatim dicam, vita omnis per ipsam infinitorum errorum referta est? Hæc Aesopo dicente, quidam ex vna discumbentibus, Xantho inquit, Hic nisi valdè teipsum munieris, non dubia erit insaniæ causa tibi, qualis enim forma: talis & anima. Et Aesopus ad eum, Tu mihi videris, ò homo, prauus quidem, & curiosus esse herum irritans contra seruum. Xanthus autem ad hæc, causam cupiens verberandi hominem. Fugitiue, inquit, quoniam curiosum dixisti amicum,

oſtende mihi incurioſum hominem adductum. Egreſſus igitur, poſtridie in plateam Æſopus, & eos, qui præteribant, circumſpiciens, videt quendam in loco quodam diu ſedentem, quem iudicans ſecum otioſum, & ſimplicem eſſe, accedens, inquit, herus te inuitat ſecum pranſurum. Ruſticus ille nihil ſciſcitatus, neque quis eſſet a quo inuitaretur, ingreſſus eſt in domum, & cum ipſis calceis, vt erant viles, diſcubuit. Rogante autem Xanthio, quis hic? Aeſopus ait, Incurioſus homo. Et Xanthus vxori in aurem dicit, vt ſibi obſequeretur, & quòd ipſe iuſſerit, faceret, vt plagas Aeſopo honeſta ratione inferret. Deinde coram omnibus inquit, Domina aquam in peluim inijce, & pedes hoſpitis laua. Cogitabat enim ſecum, omnino hoſpitem recuſaturum: Aeſopum verò, quòd ille curioſus eſſet, verberibus cæſum iri. Illa igitur iacta aqua in peluim ibat pedes hoſpitis lotura. At ille cognoſcens hanc eſſe domus dominam, ſecum loquebatur, Honorare me omninò vult, atque huius rei gratia, ſuis manibus pedes meos vult lauare; cum ancillis queat hoc mandare. Extenſis igitur pedibus, Laua, inquit hera: ac lotus diſcubuit. Xantho autem iubente vinum hoſpiti dari, quod biberet, rurſus ille conſiderabat ſecum, ipſos ante oportere bibere: ſed quia ſic ipſis viſum eſt, non opus mihi hæc inquirere. Accipiens igitur bibit. Prandentibus verò, & ferculo quodam hoſpiti appo-

apposito, atque illo suauiter comedente, Xanthus cocum, quod malè hoc condiuisset, criminabatur, atque etiam nudum verberibus afficiebat. Rusticus autem secum dicebat, Ferculum quidem optimè coctum est, & nihil ei deest, quominus rectè paratum sit, si autem absque causa vult suum seruũ flagellare paterfamilias, quid ad me? Xantho autem ægre ferente, neque iucundè affecto, quoniam nihil hospes curiosè inquirebat, tandem placentæ allatæ sunt. Hospes verò tanquam nunquàm placentam gustassent conuoluens, & accipiens ipsas, vt panes comedebat. Xanthus autem pistorem accusauit, dixitque ei cur non ò execrande, absque melle, ac pipere placentas præparasti? Ille inquit, Si cruda est, ò here, placenta, me verbera, si verò non, vt oportebat, præparata est, non me, sed heram accusa. Et Xanthus, si à mea hoc factũm est vxore, viuam ipsam nunc comburam. Atque iterum vxori innuit, vt sibi obsequeretur propter Æsopùm. Cùm igitur iussisset sarmenta in medium afferri, pyram succendit, & arreptam vxorem prope pyram egit ita, vt crederetur ipsam in ignem esset immissurus: differebat autem aliquo modo, & circumspiciebat rusticum, si quomodo assurgens, à tali audacia prohibere ipsum aggrederetur. Sed is secum rursus considerabat. Cum nulla adsit causa, quid nam sic irascitur? Deinde inquit, O paterfamilias, si hoc iudicas oportere fieri, expecta me parũper-

dum digressus adducam & ipse meam ex agro vxorem, vt ambas simul cumburas. Hæc a viro Xanthus audiens, & huius synceritatem, ac generositatem admiratus, Aesopo inquit, ecce verè homo incuriosus, habes accepta præmia victoriæ ò Aesope: satis est tibi de cætero, dein verò libertatem tuam assequeris. Postridiè autem Xanthus iussit Aesopo in Balneas ire, & scrutari, an multa adesset turba, velle enim lauari. Abeunti autem Prætor occurrens, & Xanthi ipsum esse cognoscens, interrogauit quònam iret. Quod cū se ts negasset scire existimans Prætor interrogationem suam floccipendi, in carcerem ipsum abduci iubet. Cū igitur abduceretur Aesopus clamauit, Vides ò Prętor quemadmodum rectè responderim? quę enim non expectaui, & occurri tibi, & in carcerem iam trahor. Tum prætor stupefactus responsi promptitudine, sinit abire. Aesopus autem profectus in balnea, multam turbam in ipsis intuitus est, sed & lapidem videt in medio ingressu positum, in quem singuli ingredientes, & egredientes, offendebant, hunc autem vnus quispiam ingrediens, vt lauaretur, sublatum transposuit. Reuersus igitur ad herum, Si vis, inquit, here lauari, vnum hominem in balneis vidi. Xanthus profectus, ac multitudinem lauantium videns dixit, Quid hoc, ò Aesope? nonne vnum hominem dixisti te vidisse? Aesopus, Certè, inquit: nam lapidem illum (manu ostendens) ante ingressum

positum

positum reperi, in quem ingredientes omnes, & exeuntes offendebant: vnus verò quidam antequam illideret, eleuatum transposuit. Illum igitur vnum hominem dixi vidisse, pluris faciens, quàm alios. Tum Xanthus, nihil apud Aesopum tardum est ad responsionem. Cum aliquando Xanthus ex latrina rediret, interrogauit Aesopum, Quid ita homines post cacationem, ventris excrementa aspiciunt? Ille ait, Antiquis temporibus vir quidam delicatius viuens multo tempore præ delicijs in latrina sedebat, vt & sua illic immorans cacauerit præcordia. Ex illo tempore igitur timentes cæteri homines ventris inspiciunt sordes, ne quo modo & ipsi hoc patiantur. Sed tu here, ne time: non enim sunt tibi præcordia. Die autem quodam celebrato conuiuio, Xanthus cum alijs philosophis discumbebat: & pota iam inualescente, crebræ quæstiones inter hos versabantur: atque Xantho incipiente turbari, Aesopus adstans ait, Here, Bachus tria possidet temperamenta; primum voluptatis, secundum ebrietatis, tertium contumeliæ. Vos igitur potis iam, & lætati quæ reliqua sunt omittite: Tum Xanthus iam ebrius, ait, tace, inferis consule. Et Aesopus igitur, & in infernum distrahère. Ex discipulis autem quidam subebrium iam Xanthum videns, & vt inuincibilem dicam temulentum. O præceptor, inquit, potest ne homo aliquis ebibere mare? Et ille, Admodum quidem: ego

enim ipse hoc ebibam. Discipulus, At si non poteris, quamnam tibi mulctam irrogabo? Tum Xanthus, domum meam depono totam. Atque interim depositis annulis pacta firmauerunt, tum discesserunt. Postridie diluculo, excitato Xantho, ac faciem lauante, annulum inter lauandum non vidit. Æsopũ de eo interrogat. Ille, Nescio, inquit, quidnam factum fuerit: sed vnum scio tantum, quòd à domo decideris tua. Tum Xanthus, Quam obrẽ? Æsopus, Quoniam heri ebrius pepigisti mare ebibere, atque in pactis deposuisti & annulum. Et is, Tum quomodo maius fide opus potero; verùm te nunc rogo, si qua cognitio, si qua prudentia, si qua experientia, præsto sis: ac opem porrige vt vincam, aut pacta dissoluam. Æsopus autem, Vincere quidem haud licet, sed vt soluas pacta, efficiam. Cum hodie rursus in vnum conueneritis, nullo modo videaris timere, verùm quæ pactus es ebrius, eadem sobrius quoque dic. Iube itaque stramenta, & mensam in littore poni, & pueros paratos cum poculis porrigere tibi marinam aquam. Cum autem omnem videris turbam concurrisse ad spectaculum, ipse discumbens iube ex mari impleri poculum: atque hoc accepto omnibus audientibus, dic pactis præfecto, Quænam apud nos fœdera iniuimus? Atque is respondebit tibi, quòd pepigeris mare ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes, sic dicito, Viri Samij, scitis & vos penitus quamplurimos fluuios prorumpere

rumpere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibere, non etiam exeuntia in ipsum flumina, hic itaque scholasticus priùs coerceat flumina omnia, deinde statim mare solum ebibam. Xanthus autem futuram ex hoc pacti solutionem cognoscens, vehementer lætatus est. Populus igitur ad littus confluit ad spectaculum eius, quòd faciendum erat: cumque Xanthus, quæ doctus fuerat ab Æsopo, fecisset, ac dixisset, Samij admirati; acclamauerunt, ac ipsum laudarunt. Scholasticus autem Xanthi pedibus obuolutus, & victum se confitebatur, & pacta rogabat dissolui, quod & fecit. Xanthus exorante populo. Profectis autem ipsis in domum, Æsopus adiens Xanthum, inquit, Per omnem vitam tibi gratificatus sum, nonne dignus sum ô here consequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipsum repulit, dicens, An nolo ipse hoc facere? sed exi ante vestibulum, & speculare & si videris duas cornices, renuntia mihi: bonum enim augurium hoc; quòd si vnam videas, hoc malum. Accedens igitur Æsopus, cum duas fortè ita cornices super quadam vidisset arbore sedentes, accedens Xantho renuntiauit. Exeunte autem Xantho, altera harum auolauit: & Xanthus alteram solam videns ait, Nonne dixisti mihi execrande duas vidisse te? Et is, Ita, sed altera volauit. Tunc Xanthus, Deerat tibi fugitiue, me vt deluderes? Iubet igitur eum denudatum verberari. At dum Æsopus vera

berabatur, præfectus quidam inuitauit ad cœnam Xanthum, Aesopo inter verbera exclamante, Hei mihi misero: ego enim qui duas vidi cornices, verberor: tu verò, qui vnam tantum, inconuiuium abis: vanum itaque fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratus, cessare iubet verbera. Non multis autem post diebus philosophos, & rhetores cum inuitasset Xanthus, iussit Æsopo ante vestibulum stare, & nullum indoctum ingredi sinere, sed doctos solos. Hora autem prandij clauso vestibulo, Aesopus intus sedebat. Ex inuitatis autem quodam profecto, & ianuam pulsante, Aesopus intus ait, Quid mouet canis? ille putans canis vocari, iratus discessit: sic ergo vnus quisque veniens reuertebatur iratus, putans iniuria affici, Aesopo idem omnes interrogante. Cum autem vnus ex ipsis ostium pulsasset, interrogatus quid moueret canis, respondit, Caudam, & aures, Aesopus ipsum recte iudicans respondisse, aperta ianua ad herum duxit, ac inquit, Nullus philosophus ad conuiuium tuum venit ò here, præter hunc solum. Xanthus igitur valde tristatus est, deceptum se existimans ab inuitatis. Postridie cum venissent inuitati ad literarium ludum, accusabant Xanthum, dicentes, Vt videris, ò præceptor, cupiebas quidem ipse contemnere nos: sed veritus pudorem in vestibulo constituisti Aesopum, vt nos iniuria afficeret, & canes vocaret. Ex Xanthus,

thus; Insomnium ne id est, an vera res? Tum illi, nisi stertimus, vera res. Confestim accersitus Aesopus, & rogatus cum ira, cuius rei gratia amicos ignominiosè amolitus esset, ait, Nonne tu mihi here mandasti, ne quem vulgarem, ac indoctum hominem permitterem in tuum conuenire conuiuium, sed solos doctos? Tum Xanthus, Et quales hi, nonne docti? Et Aesopus, nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuam, & me intus interrogante, quidnam moueret canis, nullus eorum intellexit sermonem. Ego igitur cum indocti omnes viderentur nullum ipsorum introduxi, nisi hunc qui doctè respondit mihi. Sic igitur cùm Aesopus respondisset, rectè omnes dicere ipsum confirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xanthus sequente Aesopo, ad monumenta accessit, & quæ in arcis erant epigrammata legens, seipsum delectabat. At Aesopo in quadam ex ipsis insculptas literas has vidente, α, β, δ, ο, ε, θ, χ. ostendenteque Xantho, atque rogante, an haec nouisset: diligenter ille scrutatus, non potis fuit harum inuenire declarationem, ac fassus est dubitare omnino. Tum Aesopus, Si per hanc columnulam ô here, thesaurum ostendam tibi, qua re me remunerabis? Et is: Confide, accipies enim libertatem tuam, atque dimidium auri. Tunc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens accepit thesaurum, & tulit hero, dicens, Da mihi promissum, cuius gratia inue-

cumque mihi potes facere, fac malum: omnino vel inuitus liberabis me. Ea verò tempestate huiusmodi res Sami obtigit. Cum publicè festum celebraretur, repentè Aquila deuolans, & publicum rapiēs annulum, in serui sinum demisit. Itaque Samij perterriti, cum ob hoc prodigium incidissent in multum mœrorem, in vnum coacti, cœperunt rogare Xanthum, quòd primus ciuium esset, & philosophus, vt sibi iudicium prodigij manifestaret, At ille omnino ambigens tempus petijt. Profectus igitur domum tristis erat ad modum, & solicitudinibus immersus, vt qui nihil iudicare posset. Æsopus verò mœrore Xanthi cognito, adiens ait. Qua causa, ò here, sic perseueras tristari? Mihi committe, vale dicto mœrori. Cras in forum profectus dic Samijs, Ego neque prodigia soluere didici, neque augurari: sed puer mihi est multarum rerum peritus, ipse vobis quæsitum soluet. Et si ipse consecutus fuero solutionem, here tu gloriam reportabis, tali vtens seruo, si minus fuero consecutus, mihi soli erit dedecus. Persuasus igitur Xanthus, postero die in theatrum profectus, & astans in medio iuxta monita Æsopi concionatus est eis, qui conuenerant. Illi verò statim rogabant. Æsopum acciri. Qui cum venisset, staretque in medio, Samij facie ipsius considerata, deridentes clamabant, Hæc facies prodigium soluet? ex deformi hoc quid vnquam boni audiemus? Ita ridere

cœperunt. At Aesopus extenta manu silentio petito inquit. Viri Samij, quid faciem meam cauillamini? non faciem, sed animum respicere oportet: sæpè enim in turpi forma bonum animum natura imposuit. An vos exteriorem testarum formam considcratis, ac non potius interiorem vini gustum? Hæc ab Aesopo cum audissent omnes dixerunt, Aesope, si quid potes dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samij, quoniam fortuna, quæ contentionis studiosa est gloriæ certamen proposuit domino, & seruo, si seruus inferior videatur domino, verberibus cæsus abibit, sin autem præstantior, nihilominus, & sic verberibus lacerabitur. Si vos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulseritis, ego nunc vobis intrepidè quæsitum narrabo. Tunc populus vno ore clamabat ad Xanthum, libertate dona Aesopum, obtempera Samijs, largire libertatem eius ciuitati. At Xantho non annuenti, Prætor ait, Xanthe, si tibi non placet auscultare populo, ego hac hora Aesopum libertate donabo, & tunc tibi æqualis fuerit. Tunc igitur Xanthus necessariò libertatem reddidit, & præco clamauit. Xanthus philosophus liberum Samijs largitur Aesopum, atque interim finem sermo Aesopi accepit dicentis Xantho, Vel inuitus me libertatem donabis. Aesopus itaque libertatem consecutus, stans in medio, ait, Viri Samij, aquila, vt scitis, regina auium est. Quoniam autem

Impe-

Imperatorium annulum hæc raptum demisit in serui sinum, hoc significare vult, quendam ex ijs, qui nunc sunt, regem velle vestram libertatem in seruitutem redigere, atque sancitas leges irritas facere. His auditis Samij mœrore repleti sunt. Sed non multo post tempore, & literæ à Crœso Lydorum Rege venerunt ad Samios, iubentes eis, vt in posterum tributa sibi penderent: sin minus obtemperassent, vt ad pugnam se pararent. Consultabant igitur vniuersi. Timuerunt enim subditi fieri Crœso, conducibile tamen esse & Aesopum consulere. Et ille consultus ait, Cùm principes vestri sententiam dixerint de tributo dando obtemperandum esse regi: consilium iam minimè, sed narrationem vobis afferam, & scietis quid conducat. Fortuna duas vias ostendit in vita, alteram libertatis, cuius principium accessu difficile, sed finis planus: alteram seruitutis, cuius principium facile, & accessibile, finis autem laboriosus. His auditis, Samij exclamauerunt, Nos cùm simus liberi, serui esse gratis nolumus: & oratorem infecta pace remiserunt. His ergo cognitis, Crœsus decreuit bellum in Samios mouere, Sed legatus retulit. Non poteris Samios debellare quandiu est apud eos Aesopus, & consilia suggerit. Potes autem magis, ait, ô rex, legatis missis, petere ab ipsis Aesopû, pollicitus eis & gratias alias relaturum, & remissionem iussorum tributorum; tunc fortè poteris

eos

eos superare. Croesus his persuasus, legato misso dedi sibi petebat Æsopum. Samij autem hunc tradere decreuerunt. Quo cognito, Æsopus in media concione stetit, ac inquit: Viri Samij, & ego permulti facio ad regis pedes proficisci, volo autem vobis fabulam dicere. Quo tempore animalia inter se loquebantur, lupi bellum ouibus intulerunt. Vnà verò cum ouibus canibus præliantibus, ac lupos arcentibus, lupi legato misso dixerunt ouibus; si voluerint viuere in pace, & nullum suspicari bellum, vt canes sibi traderent. Oues ob stultitiam persuasis, & canibus traditis, lupi & canes dilacerarunt, & oues facillimè occiderunt. Samij igitur fabulæ sensu cognito, decreuerunt apud se detinere Æsopum. Ille verò non tulit, sed cum legato vnà soluit, & ad Croesum se contulit. Profectis autem ipsis in Lydiam, Rex ante se stantem Æsopum videns, indignatus est dicens: Vide qualis homuncio impedimento mihi ad tantam insulam subigendam fuit. Tum Æsopus: Maxime rex non vi, neque necessitate coactus ad te veni, sed sponte ad sum, sustine autem me parumper audire. Vir quidam cum locustas caperet, occideretque, cepit & cicadam, cum & illam vellet occidere; inquit cicada, O homo, ne me frustra occidas: ego enim neque spicam lædo, neque alia in re quapiam iniuria te afficio: motu verò, qua in me sunt, membranularum, suauiter canto, delectans viatores: præter

igitur

igitur vocem in me amplius nihil inuenies, Ille his auditis, permisit abire. Et ego itaque, ò rex, tuos pedes attingo, ne me sine causa occidas: non enim possum iniuria quenquam afficere, sed in vili corpore generosum loquor sermonem. Rex autem miratus simul, & miseratus ipsum ait, Æsope, non ego tibi largior vitam, sed fatum, ergo quod vis pete, accipies. Et ille, rogo te, ò rex, reconciliare Samijs. Cumque rex dixisset, reconciliatus sum, procidens ille in terram, gratias ei agebat. Et post hæc suas conscripsit fabulas, quas in hunc vsque diem extantes apud regem reliquit. Acceptis autem ab ipso literis ad Samios, quòd Æsopi gratia eis reconciliatus fuerit, atque muneribus multis nauigauit in Samum. Samij igitur hunc videntes, & coronas ei intulerunt, & choreas eius gratia constituerunt. Ille autem & regis literas legit, & ostendit, quòd sibi donatam à populo libertatem, libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc verò ab insula decedens, circuibat orbem vbique cum philosophis disputando. Profectus & in Babylonem, & suam ipsius doctrinam demonstrãdo, magnus apud regem Lycerum euasit. Illis enim temporibus reges inuicem pacem habentes, atque delectationis gratia quæstiones vicissim sophisticas scribendo mittebant, quas qui soluerent, tributa pacta à mittentibus accipiebant, qui verò non, æqualia præbebant. Æsopus igitur quæ mittebantur problemata

Lycero intelligens dissoluebat, & clarum reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidem regibus remittebat, quæ cum remanerent insoluta, tributa rex quam plurima exigebat. Aesopus autem, cum non genuisset filios, nobilem quendam Ennum nomine adoptauit, atque vt legitimum filium regi allatum commendauit. Non multo autem post tempore Ennus cum adoptãtis concubina rem habuit: hoc sciens Aesopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamque fictam, ab Aesopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabant, quòd ipsis paratus esset ad hærere magis, quàm Lycero regi dedit Aesopi signatam annulo. Rex & sigillo credens, atque inexorabili ira percitus, statim Hermippo iubet, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aesopum. At Hermippus & amicus fuerat Aesopo, & tunc se amicum ostendit: in sepulchro enim quodam nemine sciente occultauit hominem, & secretò nutriuit. Ennus autem regis iussu omnem Aesopi administrationem suscepit. Quodam post tempore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aesopum mortuum esse, mittit Lycero statim epistolam architectos sibi mittere iubentem, qui turrim ædificent, quæ neque cœlum, neque terram attingat, & aliquem, qui semper respondeat ad omnia quæcunque rogauerint: quod si fecisset, tributa exigeret: sin minus, solueret. His lectis

Lycerus mœrore affectus est, cum nullus ex amicis posset quæstionem de turri intelligere. Rex verò & columnam sui regni dicebat interijsse Aesopum. Hermippus autem dolore regis ob Aesopum cognito, adijt regem, & viuere illum renuntiauit, addiditque ipsius causa Aesopum non peremisse, sciens quòd pœniteret aliquando regem sententiæ. Rege autem vehementer his lætato, Aesopus sordens, ac squalens totus adductus est. Cumque rex, vt eum vidit, illacrimasset, atque, vt lauaretur, aliaque cura afficeretur, iussisset, Aesopus post hoc & de quibus accusatus fuerat, causas confutauit: ob quæ cum rex Ennum esset occisurus, Aesopus ei veniam petijt. Post hæc autem regis Aegypti epistolam Aesopo dedit legendam. At ille statim solutione cognita quæstionis, risit, ac rescribere iussit: cum hyems præterijsset, missum iri & qui turrim essent ædificaturi, & aliquem, qui responderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos remisit, Aesopo autem pristinam administrationem tradidit omnem, deditum ei tradens & Ennum. At Aesopus acceptum Ennum nulla in re tristitia affecit, sed vt filium rursus receptum in carcere admonuit verbis: Fili, ante omnia cole Deum. Regem honora. Inimicis tuis terribilem teipsum præbe, ne te contemnant: amicis facilem, & communicabilé, quò longè beneuolentiores tibi sint. Item inimicos male habere precare, & esse pauperes, ne te

possint

possint offendere; at amicos in omnibus bene valere velis. Semper vxori tuæ bene adhære, ne alterius viri periculum facere velit; leue enim mulierum est genus, ac delinitum adulatione minus malè cogitat. Velocem ad sermonem ne posside auditum. Linguæ continens esto. Bene agentibus ne inuide, sed congratulare: inuidens enim te ipsum magis offendes. Domesticorum tuorum satage, vt te non solum vt dominum timeant, sed etiam, vt benefactorem venerentur. Ne pudeat discere semper meliora. Mulieri nunquam credas secreta: nam semper armatur, quomodo tibi dominetur. Quotidie in diem crastinum recondε: melius enim mortuum inimicis relinquere, quàm viuentem amicorum indigere. Salutato facilè, qui tibi occurrunt, sciès & catulos cauda panem comparare. Bonum esse ne pœniteat. Susurronem virum eijce domo tua, nam quæ à te dicuntur, ac fiunt, alijs communicabit. Fac, quæ te non mœstificent. Contingentibus ne tristare. Neque praua ineas vnquam consilia, neque mores malorum imiteris. His ab Æsopo, Ennus admonitus tum sermone, tum sua conscientia, vt sagitta quadam percussus animum, paucis post diebus è vita discessit. Æsopus autem aucupes omneis accersiuit, atque aquilarum pullos quatuor, vt caperent, iubet: sic itaque capros nutriuit, vt dicitur, ac instruxit (cui rei non magnam fidem adhibemus) vt pueros in sportis ipsis, appensis gestando

in

in altum volarent, atque ita obedientes pueris essent, vt quòcunque illi vellent, volarent, siue in altum, siue in terram deorsum: præterito verò hyemali tempore, ac vere arridente, cum ad iter omnia parasset Æsopus, & pueros accepisset, & aquilas, decessit in Ægyptum, multa imaginatione, & opinione ad stupefactionem illorum hominum vsus. Sed Nectenabo audito adesse Aesopum, insidijs circumuentus sum, inquit amicis, quia intellexeram Aesopum mortuum esse. Postridie autem iussit rex, vt omnes magistratus candidis circundarentur vestibus ipse ἐρέαν, induit, & coronam, ac gemmam κιτάριν. Cumque sedens in alto solio Aesopum introduci iussisset, Cui me assimilas, (ingredienti inquit) Aesope, & eos, qui mecum sunt? Et ille, Te quidem, Soli verno: qui verò te circunstant, maturis aristis. Et rex admiratus ipsum, & donis eum prosecutus est. Postero autem die rursus rex candidissimam togam indutus, amicis purpureas iussis accipere, ingredientem Aesopum iterum rogauit. Et Aesopus, Te inquit, comparo Soli; hos autem qui stant circùm radijs solaribus. Et Nectenabo, puto nihil esse Lycerum præ meo regno. Et Aesopus subridens, Ne facilè de illo sic loquere, ò rex: nam genti vestræ vestrum regnum collatum, instar solis lucet: at si Lycero comparetur, nihil aberit, quin splendor hic tenebrę appareant, Et Nectenabo apposita verborum responsione stupefactus

factus, Attulisti nobis, ait, qui turrim ædificent? Et ille, Parati sunt, si modo ostendas locum. Postea egressus extra vrbem rex in planiciem ostendit dimensum locum. Ad ductis igitur Aesopus ad ostensos loci angulos quatuor, quatuor aquilis vnà cum pueris per sacculos appensis, ac puerorum manibus datis fabrorum instrumentis, iussit euolare, illi verò sublimes. Date nobis, clamabant, lapides, date calcem, date ligna, & alia, quæ ad ædificationem apta sunt. Sed Nectenabo, visis pueris ab aquilis in altum sublatis, ait, Vnde mihi volucres homines? Et Æsopus, Sed Lycerus habet: tu autem homo cum sis, vis cum æquo dijs rege contendere? Et Nectenabo, Aesope victus sum, percontabor autem te, tu respóde, Et ait, sunt mihi fœminæ hic equæ, quæ cum audiuerint eos, qui in Babylone sunt, æquos hinnientes, statim concipiunt. Si tibi ad hoc est doctrina, ostende. Et Aesopus, Respondebo tibi cras ò rex. Profectus verò, vbi hospitabatur, felem iubet pueris comprehendi, & captum publicè circumduci verberando. Aegyptij autem illud animal colentes, cum sic ipsum malè tractari viderent, concurrerunt, & felem è manu verberantium eripuerunt, ac rem celeriter renuntiarunt regi. Qui vocato Aesopo, Nesciebas inquit, Aesope, tanquam Deum à nobis coli felem? quare igitur hoc fecisti? At ille, Lycerum regem iniuria affecit, ò rex, preterita nocte hic felis: Gallum enim

enim eius occidit pugnacem, & generosum, præterea & horas ei noctis nuntiantem. Cui rex, non pudet te mentiri Aesope? Quonam modo vna nocte felis ab Aegypto iuit in Babylonem? Tum ille subridendo inquit: Et quomodo, ô rex, Babylone equis hinnientibus, hic equæ fœminæ concipiunt? Rex autem his auditis, prudentiam Aesopi felicem esse dixit. Post hæc autem cum ad sciuisset ex Helyopoli viros quæstionum sophisticarum peritos, atque de Aesopo cum eis disputasset, inuitauit vnà cum Aesopo ad conuiuium. Discumbentibus igitur ipsis quidam Heliopolita inquit Aesopo: Missus sum à Deo meo quæstionem quandam rogaturus te, vt ipsam solueres. Cui Aesopus, Mentiris: Deo enim ab homine nihil opus est discere; tu autem non solum teipsum accusas, sed & Deum tuum. Alius rursus ait, Est templum ingens; & in eo columna duodecim vrbes continens, quarum singulæ triginta trabibus fulciuntur, quas circuncurrunt duæ mulieres. Tū Aesopus ait. Hanc quæstionem apud nos soluent & pueri. Templum enim est hic mundus: Columna, annus: Vrbes, menses: Et trabes horum dies. Dies autem, & nox, duæ mulieres, quæ vicissim sibi succedunt. Postridie conuocatis amicis omnibus, Nectenabo inquit: Propter Aesopum hunc debebimus tributa regi Lycero. At ex his vnus ait: Iubebimus ei quæstiones dicere nobis ex ijs, quæ neque scimus, neque audiuimus.

Et ille, Cras hac de re vobis respondebo. Decedens igitur, & composito scripto, in quo continebatur: Nectenabo confitens mille talenta Lycero debere, mane reuersus Regi scriptum reddidit. Regis autem amici priusquam aperiretur scriptum, omnes dixerunt, Et scimus hoc, & audiuimus, & verè scimus, Et Æsopus, Habeo vobis gratiam restitutionis causa. At Nectenabo confessione debiti lecta ait, Me nihil Lycero debere, omnes vos testificamini? Illi mutati dixerunt, Neque scimus, neque audiuimus. Et Æsopus, Si hæc ita se habent, solutum est quæsitum, Ad hæc Nectenabo, Felix est Lycerus, talem in regno suo doctrinam habens. Ergo pacta tributa tradidit Æsopo, Atque in pace remisit. At Æsopus in Babylonem profectus narrauit Lycero acta in Ægypto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autem iussit statuam auream Æsopo erigi. Non multo autem post tempore, Æsopus in Græciam decreuit nauigare, compositioneque cum rege facta, discessit, iuratus ei prius proculdubio rediturum se in Babylonem, atque illic reliquum vitæ victurum. Peragratis autem Græcis vrbibus, & sua doctrina patefacta, peruenit & Delphos: verum Delphi disserentem quidem audierunt libenter, sed honore, & obseruantia eum affecerunt nulla. Is autem ad eos inspiciens ait, viri Delphi, succurrit mihi ligno vos comparare, quod in mari fertur: illud etenim procul videntes

dum

dũ fluctibus agitatur, magni precij esse existimamus, postquàm autem proximè aduenit, vilissimum apparet. Et ego itaque cum procul essem ab vrbe vestra, vt eos, qui existimatione digni sunt, vos admirabar: nunc autem ad vos profectus, omnibus, vt ita dixerim, inani inutiliores, sic deceptus sum; Hæc cum audiuissent Delphi, & timerent, ne aliquo modo Aesopus ad alias vrbes accedens, malè de se diceret, decreuerunt dolo hominem occidere. Auream igitur phialam ex eo, quod apud se erat, sacello Apollinis accipientes, clam in Aesopi absconderunt stratis. Cum Aesopus verò ignoraret, quæ ab ipsis dolo facta fuerant, egressus ibat in Phocidem. At Delphi egressi, & detinentes ipsum percontabantur, vt sacrilegum. Illo autem negante aliquid fecisse huiusmodi: illi vi stratis euolutis auream inuenerunt phialam, quam etiam acceptam omnibus ciuibus ostenderunt non cum paruo tumultu. Igitur Aesopus cognitis illorum insidijs, rogauit eos, vt soluerentur. Hi autem non solum non soluerunt, sed vt sacrilegum in carcerem quoque iniecerunt, morte eius suffragijs decreta: Aesopus autem cum nulla astutia à mala hac fortuna liberari posset, seipsum in carcere lugebat sedens. Ex familiaribus autem ipsius quidam, Damas nomine, ad ipsum ingressus, & videns eum sic lamentari, causam rei rogauit. Ille ait, Mulier quædam cum recenter virum suum sepeliuisset, quotidie profecta

ad tumulum, plorabat. Arans autem quidam non procul à sepulchro, amore captus est mulieris, & derelictis bobus iuit & ipse ad tumulum, ac sedens vna cum mulicre plorabat. Cum illa rogaret cur nam & ipse sic lugeret. Quoniam & ego, inquit, decentem mulierem sepeliui. & posteaquam plorauero, mæstitia leuor. Illa autem, & mihi idipsum similiter accidit. Et ille. Si igitur in eadem incidimus mala, cur nam inuicem non coniungimur: ego etenim amabo te, vt illam; & tu me rursus, vt tuum virum. His persuasit mulieri; & conuenerunt. Interim autem fur profectus, & boues soluens, abegit. Ille autem reuersus, non inueniens bobus, & plangere, & lugere vehementer instituit. Profecta est & mulier, & lamentantem inueniens, inqnit, Iterum ploras? Cui ille: Nunc ait, verè ploro; & ego itaque multis euitatis periculis, nunc verè fleo solutionem mali nec vnde inueniens. Post hæc affuerunt & Delphi, & extractum ipsum è carcere trahebant in præcipitium. Ille autem eis dicebat: Quando colloquebantur animalia bruta, mus ranæ amicus factus, ad cœnam eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, vbi multa edulia erant: Comede, inquit, amica rana. Post epulationem, & rana murem in suam inuitauit cœnationem. Sed ne defatigere, inquit, natando filo tenui tuum pedem meo alligabo. Atque hoc facto, saltauit in paludem.

Et autem vrinata in profundum, mus suffocabatur: & moriens ait, Ego quidem per te morior, sed me vindicabit maior. Superna stante igitur mortuo mure in palude, deuolans Aquila hunc arripuit, vnà cum eo appensam ranam, sicque ambos deuorauit. Et ego igitur, qui vinter vos morior, habebo vltorem. Babylon enim, & Græcia omnis meam à vobis exigent mortem. Delphi tamen ne sic quidem pepercerunt Æsopo. Ille autem in Apollinis confugit sacellum, sed ij, & illinc extraxerunt irati, & in præcipitium rursus traxerunt, Æsopus cum abduceretur, dicebat. audite me Delphi. Lepus Aquila insectante, in lustrum scarabei confugit rogans vt ab eo seruaretur. Scarabeus autem rogabat Aquilam ne occideret supplicem obtestans ipsam per maximum Iouem, saltem ne despiceret paruitatem suam. Illa verò irata, ala percutiens scarabeum, leporem raptum depasta est. Scarabeus autem cum Aquila volauit, vt nidum eius disceret, ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit. Illa cum graue existimaret si quis hoc ausus, fuisset, & in altiore loco nidificasset, & illic rursus scarabeus ijsdem hanc affecit: Aquila autem inops consilij penitus, ascendit ad Iouem (in eius enim tutela esse dicitur) & in ipsius genibus tertiam foeturam ouorum posuit, Deo ip-

ſa commendans, & ſupplicans vt cuſtodiret. At ſcarabeus è ſtercore pilula facta, aſcendit, & in ſinum Iouis eam dimiſit. Iupiter aſſurgens vt ſinum excuteret, & oua abiecit oblitus; quæ, & contriuit deiecta. Sed cum didiciſſet à ſcarabeo, quòd hæc feciſſet vt aquilam vlciſceretur (non enim ſcarabeum tantum illa affecit iniuria, ſed, & in Iouem ipſum impia fuit) aquila reuerſa ait, ſcarabeum eſſe qui affecit mœrore, & certe iure affeciſſe. Nolens igitur, aquilarum genus deficere, conſulit ſcarabeo vt aquilæ reconciliaretur. Cum hic non paruiſſet, ille in aliud tempus tranſpoſuit aquilarum partum, cum non appareant ſcarabei. Et vos igitur: ò viri Delphi, ne deſpicite hunc Deum, ad quem profugi: & ſi paruum ſortitus eſt delubrum, neque enim impios negliget. Delphi verò hæc parum curantes, recta ad mortem itidem ducebant. Æſopus nulla re à ſe dicta videns eos flecti, rurſus ait. Viri crudeles, & interfectores, audite. Agricola quidam in agro conſenuit: cum nunquam ingreſſus eſſet in vrbem precabatur domeſticos vt eam videret. At illi iunctis aſellis, atque in currum eo impoſito, ſolum iuſſerunt agere. Eunti autem procella, & turbine aerem occupantibus, & tenebris factis aſelli à via aberrantes, in quoddam præcipitium deduxerunt ſenem. At ille iam

iam præcipitandus, O Iupiter ait, qua in re te iniuria affeci, quòd sic iniquè occidor, præsertim cum neque ab equis generosis, neque à mulis bonis, sed ab asellis vilissimis? Et ego itaque eodem modo nunc tristor, quoniam non ab honoratis viris, & elegantibus, verùm ab inutilibus, & pessimis interficior, iamque præcipitandus; eiusmodi dixit rursus fabulam, Vir quidam suam deamans filiam, rus misit vxorem, solam autem filiam receptam violauit. Illa autem, Pater, ait, scelesta facis, optarem tamen à multis potius viris dedecore hoc affici, quā à te qui genuisti. Hoc nunc, & in vos, ò iniqui Delphi, dico; quòd eligerem in Scyllam, & Caribdim potius incidere, ac in Affricæ Syrteis, quam per vos iniuste, atque indignè mori: execror igitur vestram patriam, & deos testor, me præter omnem iustitiam interire, qui me vlciscentur exauditum. Præcipitem igitur ipsum dederunt de rupe, & mortuus est. Non multò post autem pestilentia laborantes, oraculum acceperunt, expiandam esse Æsopi mortem. Cui, quòd conscij sibi essent, iniuste eum interfecisse, etiam cippum erexerunt. Sed primates Græciæ, ac doctissimi quique, cùm, & ipsi quæ in

Æsopum facta fuissent intellexissent, Delphos profecti sunt; & cum illis habita inquisitione, vltores, & ipsi Æsopi mortis fuerunt.

Æsopi vita, Maximo Planudæ conscripta.

FINIS.

EX APHTONII SOPHISTÆ Exercitamentis.

FAbula profecta quidem est à poetis, sed & oratoribus communis facta est, admonendi gratia. Est autem fabula sermo fictus, imagine quadam repræsentans veritatem. Atque alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria dicitur, accepto ob inuentoribus nomine, Verum quoniam Æsopus egregiè pręter cæteros conscripsit fabulas, euicit vt potius Æsopia diceretur. Ea verò est triplex Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis, in qua aliquid, ab hominē geri cōfingitur: Moralis, quæ eorum imitatur mores, quæ sunt rationis expertia. Mista verò, quę rationale, irrationaleq; complectitur. Eam autem admonitionem cuius causa fabulam constitueris, Antefabulationem pręposıtam, post positam verò, Ad fabulationem dices.

FABVLA.

Qua formicarum, & cicadarum exemplo, hortantur iuuenes ad laborem.

CIcadæ olim æstate assiduis cantibus indulgebant; formicæ verò hyemis memores laboribus, fructibusque colligendis operā dabant. Verum, cū hiems aduenisset

formicæ iis, quæ collegerant, pascebantur. Cicadas autem delectatio illa, & canendi voluptas, eò indigentiæ, miseriæq; perduxit, vt esurirent omnes & fame conficerentur.

Ad fabulatio.

Hæc fabula demonstrare intendit, quod sic iuuentus laborum fugitans, male habet in senectute.

Ex Phylostrati imaginibus Fabula.

FAbulæ se ad Æsopum sua in eum beneuolentia conferunt; quòd satagat sui. Fabula quippe, & Homero, & Hesiodo, nec non, & Archilocho in Lycamben curæ fuit. Sed ab Æsopo humana omnia ad fabellas redacta sunt sermone brutis non temerè imperito, nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes, & per Iouem equus; nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt, quæ in vita gerantur Habentur igitur, in pretio fabulæ propter Æsopum. Accedunt ad ianuam docti huius viri eum deuincturæ, coronaque oleagina coronaturæ: hic, vt puto, fabulam aliquam texit: ri us enim faciei, & oculi in terram defixi id præseferunt. Pictorem fabularum curas remissiore animo indigere, non latuit. Philosophatur autem, & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scena conflictum. Chori dux vulpes depicta est. Vtitur enim ea Æsopus ministra argumentorum plurium, ceu Dauo Comœdia.

Ex

EX HERMOGENIS Exercitamentis.

Prisciano Interprete.

FAbula est oratio ficta, verisimili dispositione imaginem exibens veritatis. Ideò autem hanc primam tradere pueris solent oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facilè vias ri te instituunt. Vsi sunt ea tamen vetustissimi quoq; authores, vt Hesiodus, Archilochus, Horatius, Hesiodus quidem lusciniæ Archilochus autem vulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuentoribus fabularum, aliæ Æsopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Lybicæ, aliæ, Sybaryticæ: omnes autem communiter Æsopiæ dicuntur, quoniam in conuentibus frequenter solebat Æsopus fabulis vti. Mendacem quidem esse volunt fabulam, sed ad vitam vtilem, necnon, & verisimilem. Est autem verisimilis, si res, quæ subiectis accidunt personis aptè reddantur: vt puta de pulchritudine aliquis certat, pauo supponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, vulpecula est subijcienda. Imitatore, aliquos hominum volumus ostendere, hic Simijs est locus. Oportet igitur modo breuiter, modo latius eas differere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narratione simplici proferantur, nunc etiam sermo inductis fingatur per-

 sonis,

ſonis. Exempli cauſa, Simiæ conuenerunt & conſilium habuerunt de vrbe condenda: & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem: ſed vetus Simia prohibuit ab incœpto, eas docens, quod facilè capiantur, ſi intra muros concludantur: ſic breuiter dices. Si velis producere, ſic; Simiæ conuenerunt, & conſiliabantur de vrbe condenda, quarum vna in medium veniens concionata eſt quia oportet ipſas quoque ciuitatem habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habendo fœlices homines ſint, domos etiam habent ſinguli, & in concionem vniuerſi, & in theatrum aſcendentes delectant animos ſpectationibus, & auditionibus varijs. Et ſic proferes orationem in orando, dicens, quòd, & plebiſcitum ſcriptum eſt, & finges etiam orationem veteris Simiæ. Expoſitio autem fabularum vult circuitionibus carere, & iucundior eſſe. Sed oratio qua vtilitatis fabulæ retegitur, quam ἐπιμύθιον vocant, quod nos affabulationem poſſumus dicere à quibuſdam prima, à pleriſque rationalibus poſtrema ponitur. Sciendum verò quòd etiam oratores inter exempla ſolent fabulis vti.

LAVRENTIVS VALLENSIS.

Insigni viro

Arnoldo Fouelledæ S.

PRomiseram nuper, me tibi, coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere (vt homo venandi insuetus) cum non possem, ad venationem meam; idest ad litteras me conuerti. Vt forte ad manus venit libellus Græcus ex præda nauali, tres, & triginta Aesopi fabulas continens: has omnes biduo laborem venatus sum. Mitto igitur ad te siue fabellas siue maius coturnices quibus, oblectare te possis, ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumq; Antonium, orbis terrarum principes ludo coturnicium delectatos accepimus profectò tu vir literarum amantissimus, litterato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano, aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dedisset, iucundum illis rem gratamq; fecisset: ego quoq; tibi iucundus gratusque ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, victrices, & (si forte hoc te magis iuuat) etiam pingues. Oblectant enim hæ fabellæ, & alunt: nec minus fructus habent, quàm floris, Sed, nidonum suum laudare in solẽtis fit: finem faciam. Tu si coturnices veras, quã has fabulas, malis rescribe, Mittã namq; non modo coturnices sed etiam perdices. Ex vrbe Caieta, Cal. Maij. 1438.

De Vulpe, & Capro. I.

VVlpes, & Caper sitibundi in puteum quendam descenderunt, in quo cum perbibissent, circumspicienti Capro reditũ, Vulpes ait; Bono animo esto Caper excogitaui namque quo pacto vterque reduces simus. Si quidẽ tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento, reclinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens, & extra puteum euadens, te istinc postea educam. Cuius consilio fidem habente Capro, atque vt illa dicebat obtemperanti, ipsa à puteo resilijt: ac deinde prægaudio in margine putei gestiebat, exultabatque, nihil de hirco curæ habens; Cæterum cum ab hirco, vt fedifraga incusaretur, respondit. Enim verò hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses, quam de reditu exploratum habuisses.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem agendam veniat.

De Vulpe, & Pardo. 2.

VVlpes, & Pardus de pulchritudine altercabantur, & Pardo suam pellem versicolorem extollente, vulpes suam cum non posset præponere, inquit: At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Cata, & Venere. 3.

CAta quædam delitium erat cuiusdam formosi adolescentis. Hanc ille vt in fœminam mutaret, Venerem cũ præcatus est: Dea miserta cupiditatis adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam. Cuius formã inardescens adolescentulus, adducit

illam secum domum. Quibus confidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutasset, & mores, murem in medium dimisit. At illa eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, e cubili consurgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens; tunc Dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit sceleſtos homines, etiam si conditionem, ſtatumque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola, & Filijs eius. 4.

AGricola filios suos vides quotidie gladiantes, neq; in gratiam reducere potis esset; iussit fasciculum virgarũ sibi afferri (aderant autẽ filij illic sedentes) quæ cũ allatæ essent, colligauit omnes in vnum fasciculum, iussitque singulos eorũ fasciculũ capere atque confringere. Illis verò cõfringere non valentibus, soluens postea fascicu-

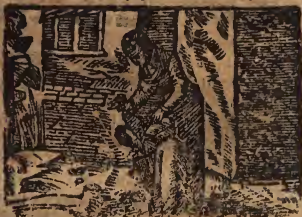
lum,

lum, tradidit singulas Virgas eis frangendas; atque illis statim frangentibus, intulit: Ita quidem, & vos, ò filioli mei, si vnanimes inuicem persliteritis, inexpugnabiles, vos hostibus, inuictosque præbebitis, sin minus vestra ipsa æmulatio, atque, seditio, opportunam vos predam inimicis faceret.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas capere, vel à concordia incrementum, vel à discordia iacturam.

De Muliere, & Gallina. 5.

MVlier quædam vidua habebat gallinā quotidie singula oua ponentem. Sperans autē mulier pro singulis bina oua positurā, si plus escarum tribuisset, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne vnū quidem ouum amplius facere poterat.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quod homines per luxum rerum, & copiam marcescentes ab instituta industria retardantur.

De duobus adoleſcentulis. 6.

DVo adoleſcentes obſonium à coquo communiter mercati ſunt. Cæterum cum coquus quibuſdam negotijs domeſticis intenderet, vacaretq; alter adoleſcentum partem obſonij in alterius manus immiſit, Conuertente autem ſe coquo, & partē carnis, quæ aberat requirēte qui carnem ſuſtulerat, iurat ſe non habere qui verò habebat ſe non ſuſtuliſſe. Quibus coquus (intellecta adoleſcentium arguria) inquit. Et ſi me latet fur tamen, eum, cui iuraſti non latebit.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit, quod ſi quid hominē celamus Deum tamen nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia videt.

De duobus amicis, & Vrſo. 7.

DVobus amicis vna iter facientibus fit vrſus obuiam, quorū vnus perterritus, in

in arborem scandens, latuit; alter verò cum se imparem vrso fore, & si pugnaret, superatum iri, intelligeret; procidens simulabat se mortuum esse. Vrsus verò adueniens, & aures, & occiput eius olfaciebat, illo qui stratus iacebat vsquequaque continente respirationem. Ita mortuum esse credens vrsus abijt; (aiunt enim non sæuire in cadauera.) Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum quidnam ad aurem, vrsus esset secum loquu us, Cui amicus inquit, admonuit me, ne post hac cum huiusmodi amicis iter faciam.

Ad fabulatio.

Fabula hæc innuit deuitandos esse amicos, qui periculoso in tempore auxilio præstando reuocant pedes.

De Arundine, & Olea. 8.

DIsceptabant aliquãdo arundo, & oleo, de cõstantia, & fortitudine, & de firmitate. Et olea quidem arũdini proba ingerebat,

rebat vt fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat: non longum tempus spectans. Nam cum ventus vehemens ingruisset arundo, reflectebatur, agitabaturque. Olea verò, cum violentiæ ventorum reluctari vellet, confracta est.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eos, qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse ijs, qui non cedunt.

De Tubicine. 9.

ERat Tubicen quidam, qui in millia signum caneret; is interceptus ab hostibus, ad eos qui circunsistebant, proclamabat: Nolite me viri innocentem, innocuum, insontemq; perimere, nullum enim vnquam occidi, quippè nihil aliud, quàm hanc buccinam habeo. Ad quem illi vicissim cũ clamore responderunt, Tu verò, hoc ipso magis

gis trucidaberis, quod cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamé pellere.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quòd præter cæteros peccant qui malos, & importunos principes persuadent ad iniquè agendum.

De Cane, & Lanio. 10.

CAnis quidam insilijt in macellum, lanio aliquare occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat, Ad quem lanius conuersus fugientemque aspiciens, inquit: O canis, abi, vbicunque fueris, te obseruabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cordedisti.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit iacturam frequenter esse hominibus doctrinam.

De Ægroto & Medico. 11.

ÆGrotus quidã á medico interrogatus quo nam modo se habuisset: preter mo-

modum respondit, in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus; Istud, inquit, bonum est. Altero autem die interrogatus quomodo se haberet? respondit; Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et istud (inquit medicus) bonum est. Tertiò, cum ab eodé interrogaretur, respondit; Profluuio corporis debilitatus sum Illud (inquid) etiā bonum est. Postea autem à familiari interrogatus; Quomodo habes ò amice? Respondit, Ego etiam atque etiam bene habeo, sed morior.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit coarguendos assentatores.

De Asino, & Lupo. 11.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque lupo ait; O Lupe En præcruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum aut coruorum. Vnum mo dò munus abs te flagito? educ prius ex pede aculeum, vt moriar saltem sine cruciatu. Tūc Lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens; eduxit. Asinus verò doloris oblitus, ferratos calces in faciem Lupi impegit; fractisq; illius fronte, naribus & dentibus aufugit? Lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id euènisse dicente, quòd qui didicerat esse lanius iumentorum nunc eorum volebat esse chirurgus.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd qui sua artificia deserunt transferentes se ad aliena

ipsis

ipsis non opta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

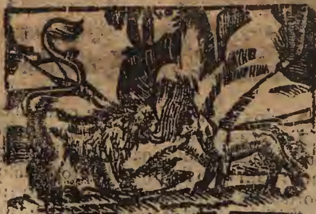
De Pastore, & Mari. 13.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: cui, cum videret mare tranquillum incessit cupido nauigationem faciendi, Itaque venundatis ouibus, emptisque palmarum sarcinis, nauigabat. Orta autem vehementi tempestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare eiecit; vixq; euasit exonerata naui. Paucis post diebus, veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit, Palmas iterum vult quantum intelligo; ideòquè immotum sese ostendit.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit eruditiores fieri homines damno, atque periculo.

De Vulpe, & Leone. 14.

VVlpes nullum antea leonem cōspicata, cum illi aliquādo obuiasset, ita cōspe-

ctum

ctum eius expauit, vt parum abfuerit quin extingueretur. Quod cum poftea iterum accidiffet; ad confpectum quidem leonis exterrita eft, fed non ita vt prius. Tertiò, cum leonem eundem vidiffet in ciuitate, non modo non exterrita, fed confidenter adiens fecum colloquuta eft, & confabulata.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd confuetudo, & conuerfatio facit, vt quæ maximè horribilia, & formidolofa funt, neque horrida, neque formidolofa videantur.

De Gallis, & Perdice. 15.

GAllos quidam domi fuæ cum haberet mercatus eft, & perdicē eamq; in focietate gallorum dedit vna cum illis faginandam: eam verò ftatim galli, pro fe quifque mordebant, agitabantq; Perdix autem apud fe affligtabatur: exiftimans, ideò talia fibi à gallis inferri, quòd fuum ab illorum genere alienum effet vbi verò non multo poft afpe-

xit,

xit, & illos, inter se pugnantes, mutuoquè percutientes, recreata à mœrore, & tristitia, inquit. E quidem verò post hac ego non affli&tabor amplius; videns eos etiam inter se dimicantes. *Adfabulatio.*

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt nec à domesticorum quidem iniurijs abstinere.

De Vulpe, & capite quodam. 16.

VVlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur; reperit è marmore caput supinum, scienter, fabrèquè factum. Quod cum in manus sum psisset, inquit. O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens.

Adfabulatio.

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De

De Carbonario, & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans inuitauit fullonem, qui eò loci proximè venisset, vt eisdem in ædibus vna habitarent. Ad quem fullo: O homo, non est mihi istud factu conducibile. Vereor enim ne quicquid ipse candde facerem, id omne tu carbonari aspergine fuscares.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Homine glorioso. 18.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cũ iterum domum redijsset; cum multa ardua in diuersis regionibus à se viriliter gesta iactabundus prædicabat, tum verò illud maxime; quod Rhodi omnes certamine saliendi superasset: eiusq; rei Rhodios, qui ad fuerint, testes esse. Ad quẽ vnus assistentium respondens, inquit, O homo, si verum est

quod

quod loqueris, quid tibi opus est testibus? ecce Rhodus, ecce hic certamen saliendi.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd vbi rerum testimonia ad sunt nihil opus est verbis.

De Homine, & Apolline, 19.

QVidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus habensque passer culum sub pallio, quem pugno tenebat, accedensque ad tripodas, interrogabat Deum, dicens: Quod habeo in dextera viuitne an mortuum est? Prolaturus passerculum viuum, si mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si viuum respondisset. Occidisset enim statim sub palio priusquam proferret. At Deus sub dolam calliditatem hominis intelligens, dixit. O consultor, virũ meum facere (penes te namque arbitrium est) facito: & siue viuum, siue mortuum, quod in manu habes, proferto.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit inanum diuinam nihil neque latere, neque fallere.

De Piscatore, & Cinarida. 20.

PIscator quidam demissis in mare retibus detulit Cinaridem pusilli corporis: quæ piscatoré sic obsecrabat: Noli me impræsentiarum capere pusillam, & minutã, sine abire, & crescere; vt postea iam adulta, cõmodo cum maiore potiaris. Cui piscator: Ego

verò

vero amens sum, si lucrum quod inter manus habeo (licèt exiguum) prætermittam spe futuri boni quantum libèt magni.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem maioris, rem, & præsentem, & certam (licet parua) non amplectitur.

De Asino & Equo. 21.

VIr quidam habebat equum, & asinum. In itinere faciendo, inquit asinus equo, Si me saluum vis, leua me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus iumentorum omnes, quas portabat, asinus sarcinas simulque corium, quo mortuum exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, cum clamore inquit, Væ mihi iumentorum infælicissimo, quid mihi misero euenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius corium.

Adfabulatio

Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus participes esse minoribus, vt vtrique incolumes sint.

De Homine & Satiro. 12.

VIr quidam cum satyro amicitiã inierat. Qui cũ edendi gratia sederent, exorta cęli tempestate, vir manus ad os admouens anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus, interrogat quamobrem id faceret. Ille inquit calore oris algentes manus refocillo. Pauloque post, calidiore edulio allato, cum vir iterũ manus admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigerauit, interrogat satyrus quamobrem, & illud faciat. Respondente autem viro, vt refrigeraret edulium: Atque ego inquit satyrus, tecum post hac amicitiã non exercebo, qui ex vno ore, & calidum promis, & frigidum. Vale.

Adfabulatio.

Fab. innuit deuitandã eius amicitiam esse cuius anceps vita est, & non simplex sermo.

De Agricola, & Canibus. 13.

AGricola quidam hyberno sydere in agro, deprehensus deficientibus cibarijs, primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus vscebatur, mox, & caprarum, postremo operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes dum animaduertissent, inter se colloquuti sunt dicentes: At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit fugiendos, cauendosque quia familiaribus manus nō abstinent.

De quodam admorso à cane. 24.

ADmorsus quidam à cane circuibat singulos, corrogans curationem: nactumque quendam est, qui cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ò homo, conualescere vis, crustam panis madefactam in sanguine vulneris porrige cani, qui te momordit, comedendam. Cui ille deridenter inquit, Ego, mehercule, si illud fecero, dignus sum qui ab omnibus huius vrbis canibus præmordear.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit improbos homines cum maxime beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari.

De

De Thinno, & Delphino. 25.

THynnus cum Delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iam capiendus esset in anfractum quendam se intrusit. Delphinus quoq; ad alterũ similem impetu ipso allisus est. Ad quem Thynnus respiciens eumque expirantem videns, inquit: iam mihi mors non erit molesta, videnti eum qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit æquo animo ferre homines calamitates, cum eos, per quos, in calamiate sunt, calamitosos aspiciunt.

De Aucupe. 26.

AVceps quidam, sumptis aucupatorijs retibus ad venandũ processit, visoque palũbo in cacumine arboris sedente compositos artificiosè arundines cum retibus ad auem clanculum admouebat, sperans illam

se venari posse: Quod cum agit, in altum intuens, iacentem viperam pedibus pressit, quæ exasperata, dolores hominem momordit; At ille iam deficiens. Me miserum, inquit, qui cum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo.

Adfabulatio

Hæc fabula innuit, quod æmuli alios arte sua nitentes decipere, sæpè in laqueos, quos tendunt, incidunt.

De Castore. 27

CAstor præter cæteros quadrupedes in aqua durare fertur, ciusque genitalia ad artem medicam sane vtilia esse. Hic vbi videt se ab indagatoribus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, atque in sequentes proijciens hoc modo incolumis euadit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiscẽda salute, nullã rationem habere fortunarum.

De

De Vaticinatore. 28.

VAticinator quidam in foro ſedens ſermocinabatur, cum ſibi quidam denunciat fores domus eius effractas eſſe, omniaque quæ direptaque in domo fuiſſent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properanſque curſu ſe domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam ò tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certe tua ipſe non diuinaſti.

Adfabulatio.

Fabula hæc ad eos ſpectat, qui res ſuas nō rectè adminiſtrātes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere, ac conſulere conantur.

De Aucupe, & Merula. 29.

AUCeps tetenderat volucribus retia, qđ eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille reſpondit, ſe condere vrbem, abitque longius & ſeſe abdidit. Merula verò verbis illius,

ſidem habens, accedens ad eſcam iuxta retia poſitam, capta eſt. Accurrenteque aucupe inquit, ò homo, ſi tu quidem talem condis vrbem, haud multos inuenies incolas.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit eo maximè modo rem priuatam, & publicam deſtrui, cum præſides ſæuitiam exercent.

De Viatore, & Ioue. 30.

Viator longum ingreſſurus iter, ſi quid inueniſſet, eius dimidium Ioui ſe oblaturum promiſit; Inuento autem inipſo itinere vale palmularum, & amygdalorũ pleno, comedit omnes palmulas amygdalaſque, ſed harũm nucleos, illorum putamina ad aram quandam obtulit; inquiens: Iupiter, habes, quod tibi voueram, quod enim inueni, eius & interiora, & exteriora tibi offero.

Ad

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit auarum hominem cupiditate pecuniæ, etiam dijs moliri fallacias.

De Filio, & Matre. 31.

PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ. A qua non castigatus, quotidie magis furabatur: Procedente autem tempore, maiora cœpit furari. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium: Matre vero sequente ac vociferante, rogauit satellites, vt paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre festinabunda aurem ad os filij admouente, ille auriculam maternam dentibus amorsam euulsit. Et cum mater cæterique increparent, non modo vt furem, sed etiã vt in parentem suam impium, inquit. Hæc mihi vt perderet, extitit causa; si enim me ob tabellam alphabetariam castigasset, ne quãquam ad vlteriora progressus ad supplicium nunc ducerer.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quod qui inter initia peccandi non coercentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De Filio, & Patre. 32.

FIliũ quidam senior habebat generosi animi, & venaticorũ canũ amatorem. Hunc per quietẽ viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somniũ hoc aliqñ seque-

retur euêtus, extruxit domū q̃dam politissimā, laquearibus, ac fenestris amœnissimā, illucque inducens filiū, illi, custos inhærebat. Depinxerat.n. in ea domo, ad oblectationem filij, oēgenus aīaliū, in quib. & leonē Adolescens hæc inspiciens eo amplius molestiæ contrahebat. Quadā aūt vice leoni propius stans inquit: O truculentissima fera, te pp, & pp inane somniā patris, in hac domo asseruor veluti in carcere. Quid igitur faciam? Et hęc dicens, manum parieti incussit, oculū leoni eruere volens, & in clauo, qui illic latebat, offendit, qua ex percussione manus emarcuit: succreuitque sanies, ac febris subsecuta est, breui adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate. *Adfabulatio*

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, deuitare posse neminem.

De Caluo quodam. 23

CAluus quidam mentitos crines gerens dum equo vehebatur, ecce turbinis vētis illos de capite sustulit, risus statim magni præsentibus excitantur. Et ille mutuo risu ad eos inquit; Quid mirum, si crines, qui non erant mei, a me recesserint? illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Adfabulatio

Hæc fabula innuit non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod .n. nascentes ā natura non accepimus, non pōtest nobiscum perpetuo permanere.

F I N I S.

ALLÆ

ALIÆ ITEM.

ALIQVOT ÆSOPI FABVLÆ.

Ex Græco in Latinum versæ,

Incerto Interprete.

Impoſſibilia promittens. 1.

VIR pauper ægrotans,& malè affectus, cum à medicis deſperatus eſſet, deos, rogabat pollicens,ſi ſanitatem ſibi rurſus rēſtituiſſent centum boues ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Vxore autem eius audiēte,& vbi tibi hæc, ſi conualueris? Ille ait, Putas enim ſurgere me hinc, vt dij hæc à me repetant:

Adfabulatio.

Fabula ſignificat,multos facilè polliceri,

Ranæ. 2.

RAnæ duæ in palude paſcebantur, æſtate autem ſiccata palude, illa derelicta quærebant aliam, cæterum profundum inuenerunt puteum, quo viſo,altera, alteri inquit; Deſcendamus, heus in hunc puteum, Illa reſpondens ait: Si igitur, & hic aqua aruerit, quomodo aſcendemus?

Adfabulatio.

Fabula declarat,non oportere inconſideratè res aggredi.

Canis. & Gallus. 3.

CAnis, & Gallus inita societate iter faciebat. Vespere aũt superueniente gallus conscensa arbore, dormiebat; at Canis ad radicẽ arboris excauatæ. Cum Gallus, vt assolet, noctu cantasset, vulpes vt audiuit, accurrit & stans inferius vt ad se descenderet, rogabat, quòd cuperet egregio adeo cãtu animal complecti. Cum autem is dixisset vt ianitorem prius, excitaret ad radicẽ dormientem, vt cum ille aperuisset, descẽderet & illa quærente vt ipsum vocaret. Canis statim prosiliens eam dilacerauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astù mittere.

Leo, & Vrsus. 4.

LEo, & Vrsus simul magnum nacti hinnulum de eo pugnabant grauiter igitur à seipsis affecti vt ex multa pugna vertigine corriperentur, defatigati iacebant, vulpes autẽ circum circa eundo, vbi prostratos eos vidit, & hinnullum in medio iacentem, hunc per medios vtrosq; percurrens, rapuit fugiensq; abijt: at illi videbant quidem ipsã, sed quia non poterant surgere, Nos miseros dicebant, quòd vulpi laborauimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, alijs, laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio. & Rubus, & Mergus. 5.

VEspertilio, & rubus, & mergus inita societate, mercatoriam decreuerũt vitã

agere. Itaque vespertilio argentum mutuata proiecit in medium; rubus vestem secum accepit, mergus tertius, æs: & nauigauerunt. Tempestate autem, vehementi oborta, & naui euersa omnibus perditis, ipsi in terram incolumes euaserunt. Ex illo igitur mergus litoribus semper assidet, num quopiam æs eijciat mare: vespertilio verò creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad populum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sic vbi suam cognoscat quærendo.

Adfabulatio.

Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum recidere.

Pauo, & Monedula. 6.

A Auibus creaturis regem, Pauo orabat vt se ob pulchritudinem eligerent: Eligentibus autem cum omnibus monedula suscepto sermone ait, Sed si te regnante, Aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Adfabulatio.

Fabula significat, princeps non modo propter pulchritudinem, sed & fortitudinem, & prudentiam eligi oportere.

Singularis & Vulpes. 7.

Singularis agrestis super quadam sede in arbore dentes acuebat. Vulpes rogare causam quare nulla præposita necessitate dentes acueret, ait, non abs re hoc facio: nam si me periculum inuaserit, ne quaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis vti.

Adfabulatio.

Fabula significat, aduersus periculum preparatum esse oportere.

Cassita. 8.

Cassita laqueo capta plorans dicebat; Hei mihi miseræ, & infelici volucri; non aurum surripui cuiusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum. Granum autem tritici paruum mortis mihi causa fuit.

Adfabulatio.

Fabula in eos, qui ob vile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus. 9.

Hinnulus aliquando ceruo ait, Pater, tu & maior, & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam, igitur cur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili, vnum verò scio, quod cum canis latratum audiuero statim ad fugam nescio quomodo efferor.

Adfabulatio.

Fabula significat natura timidos nulla admonitione confirmari.

Auarus 10.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, vnà defosso illic, & animo suo, & mente, atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operarijs quidam obseruando cognouit, & refossam glebam abstulit. Post hæc, & ille profectus, & vacuum locum videns: eiulare coepit, & capillos euellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem, & caussam audiuisset. Ne sic, ait, heus tu tristare; neque enim habens aurum, habebas: Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi vsum præstabit. Nam, vt video, neque cum aurum erat vtebare.

Adfabulatio.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi vsus adfuerit.

Anseres, & Grues, 11.

ANseres, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leues, statim euolauerunt: anseres vero, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, & in expugnatione vrbis, inopes facilè fugere, diuites autem seruire captos.

Testudo, & Aquila. 12.

TEstudo orabat aquilam, vt se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse; illa magis precibus instabat: accepit igitur ipsam vnguibus, & in altum sustulit, inde demisit; hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Adfabulatio.

Fabula significat multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, seipsos læsisse.

Cerua. 13.

CEruа altero obcæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, vnde nihil suspicabatur Præter nauigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem se ipsam lugebat, quod vnde timuerat, nihil passa foret quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Adfabulatio.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur vtilia fieri quæ verò vtilia noxia.

Cerua, & Leo, 14.

CEruа, venatores fugiens, in speluncam ingressa est: in leonem autem ibi cum incidit

incidisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem dicebat: Hei mihi, homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Adfabulatio

Fabula significat, multos homines dum parua fugiunt pericula, in magna incurrere.

Ceriia, & vitis. 15

CErua venatores fugiens, sub vite deli-tuit. Cum præterijssent autem parumper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, vitis folia pasci incepit, illis verò agitatis venatores conuersi, & quod erat verum arbitrati, animal aliquod sub folijs occultari, sagittijs cōfecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat. Iusta passa sum, nō enim offendere oportebat, quæ me seruarat.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus

Asinus, & Leo. 16.

CVm asino gallus aliquã pascebãtur. Leone aũt aggresso asinũ, gallus exclamauit, & leo (aiũt .n. hunc galli vocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonẽ. Vt verò procul nunc persecutus est, quo non amplius galli perueniebat vox, conuersus leo deuorauit. Hic vero moriens clamabat: Me miserum, & dementem ex pugnacibus .n. non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui?

Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque homines inimicos, qui sede industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor, & Canis. 17.

OLitoris canis in puteum decidit; olitor autem ipsum illinc extracturus descẽdit, & ipse in puteum: ratus autem canis accessisse vt se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus, Iusta inquit patior; nam cur vnquam sui interfectorem seruare studui?

Adfabulatio.

Fabula in iustos, & ingratos.

Sus. & Canis 18.

SVs, & Canis mutuò conuiciabantur. Et sus iurabat per Venerem procul dubio dentibus discissum, canem Canis verò ad hæc dissimulanter dixit, bene per Venerem nobis iuras, significas enim ab ipsa vehemẽter te amari quæ impuras tuas carnes degustan-

ſtantem, nullo pacto in ſacellum admittit. Et ſus propter hoc igitur magis præſefert dea amare me: nam occidentem, aut alio quouis modo lædentem omnino auerſatur: tu tamen male oles, & viuens, & mortua.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificiosè in laudem conuertere.

Sus, & Canis. 19.

SVs, & Canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, fæcundam eſſe maximè pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens, ad hæc inquit, Sed cùm hæc dicis, ſcito, & cæcos tuos te catulos parere.

Adfabulatio

Fabula ſignificat, non celeritate res, ſed perfectione iudicari.

Serpens, & Cancer 20.

SErpens vna cũ cancro viuebat, inita cum eo ſocietate. Itaque cãcer ſimplex moribus, vt & ille aſtutiã mutaret, admonebat; hic

hic autem minimè obediebat. Cum obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpente post mortem extenso, ille ait: Sic oportebat ante hac rectum, & simplicem esse, neque enim hanc pœnam dedisses.

Adfabulatio.

Fabula significat, qui cum dolo amicos, adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor, & Lupus. 21.

PAstor nuper natum Lupi catulum reperit, ac sustulit, vnà que cum canibus nutriuit, At cum adoleuisset, si quando ouem lupus rapuisset, cum canibus, & ipse persequebatur. Cum canes verò aliquando non possent assequi lupum, atque ideo reuerterentur, ille sequebatur, vt cum ipsum assecutus esset particeps foret venationis, vt lupus, inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ouem, ipse clam occidens, vna cum canibus comedebat, donec pastor cum coniectasset, & intellexisset rem; de arbore ipsum suspendit, & occidit.

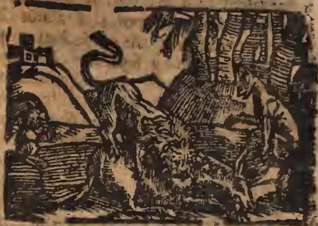
Adfabulatio.

Fabulà significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo, & Lupus. 22.

LEo, cum consenuisset, ægrotabat iacens in antro. Accesserant autem visitatura regem præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & proptereà, neque ad

visi-

visitationem profectam. Interim affuit & vulpes, & vltima audiuit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito. Et quis, inquit eorum, qui conuenerunt tantum profuit, quantum ego, quae in omnē partem circuiui, & medicamentum pro te à medico quaesiui, & didici? Cum autem leo statim, vt medicamentū diceret, imperasset, illa inquit, Si lupo viuente excoriato ipsius calidam pelis indueris. Et lupo iacente, vulpes videns ait, Sic non oportet dominum ad maleuolentiam mouere, sed ad beneuolentiam.

Ad fabulatio

Fabula significat eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier. 23.

MVlier quaedam virum ebrium habebat; ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggrauatum enim ipsum ab ebrietate cum obseruasset, & mortui in-

omnes ei adhibuit abstertiones, omnibus lauacris tentauit mundare: & colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor parauit.

Adfabulatio.

Fabula significat manere naturas, vt a principio prouenerunt.

Hirundo, & Cornix. 26.

Hirundo, & cornix de pulchritudine cõtendebant. Respõdẽs autem cornix ei, dixit: Sed tua pulchritudo verno tẽpore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Adfabulatio.

Fabula significat durationem corporis decorem meliorem esse.

Butalis. 27.

Butalis à fenestra quadam pendebat: Vespertilio autem profecta rogauit causã quare die sileret, nocte caneret. Cum autem id ea non incassum hoc facere dixisset (nam die canẽdo olim capta fuerat, & propterea

ex illo prudens euasit) vespertilio ait. Sed nã nunc te cannere oportet, cum nulla vtilitas sed antequam caperceris.

Ad fabulatio.

Fabula significat, in infortunijs inutilem esse pœnitentiam.

Cochlea. 28.

RVstici filius assabat cochleas, Cum audiret eas stridentes ait, ò pessimæ animantes, domibus vestris incensis vos canitis.

Ad fabulatio.

Fabula significat, omne intempestiuè factum vituperabile.

Mulier, & Ancilla. 29.

MVlier vidua operosa ancillas habens has solebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus, His verò assiduè defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum; tamquam illum, qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipsis hoc facto, vt in grauiora inciderent mala:

nam

nam hera ignorans gallorum horam, temporius eas excitabat.

Adfabulatio.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica. 30.

MVlier venefica diuinarum irarum propulsiones promittens, multa facere p-seuerabat, vt lucrum inde faceret. Quidam igitur accusauerunt eã impietatis, & conuicerunt, & damnatã ducebant ad mortẽ. Videns aũt quidam eam duci, ait, Tu, quæ Deorum iras auerteres promittebas, quomodo neque hominũ consilium mutare potuisti?

Adfabulatio.

Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse.

Agricola. 31.

AGricola quidam fodiens aurum reperit, quotidie igitur terram, vt ab ea beneficio affectus coronabat. Huic autẽ fortuna adstans, inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi, ditatura te? nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me fortunam accusaturum.

Adfabulatio.

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores. 32.

DVo quidã vna iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter, quia non inuenit, admonebat ipsum, ne diceret inue-

ni,

Adfabulatio

Fabula significat, sic homines quosdam ob ignorantiã inimicos non cauere, amicos autem vt insidiatores repellere.

Alcedo 3.

ALcedo auis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc aiunt, hominũ venationes cauentem, in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, pullos fecit. Egressa autem ea ad pabulum, accidit mare à vehementi concitatum vento, eleuari supra nidum; atque hoc submoto, pullos perdere. Hæc verò reuersa, recognita, ait, Me miseram, & quæ terram vt insidiatricem cauens, ad hoc confugi, quòd mihil longè est infidius. *Adfabulatio.*

Fabula significat homines etiam quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piscator. 36.

PIscator in fluuio quodam piscabatur, Extensis autem retibus, & fluxu compre-

prehenso vtrinq; funi alligato lapide, aquam verberabat, vt pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam verò ex ijs qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat, quod fluuium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit. Sed nisi sic fluuius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Adfabulatio.

Fabula significat, ciuitatum etiam rectores tunc maximè operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simius, & Delphis. 27.

MOris cum esset nauigantibus Melitēses catulos, & simios adducere in solamen nauigationis, quidam habebat secum, & simium. Cum autem peruenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem, vehementē fieri contigit. Naui autem euersa, & omnibus natantibus, natabat, & simius. Delphis qui ipsum cōspicatus, & hominem esse ratus, digressus leuabat, ad terram perferens. Vt verò in Piræ fuit Atheniensium nauali, rogauit simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogauit an & Piræum sciret. Ratus autem simus de hominem eum dicere, ait, & valde amicu esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus submergens ipsum occidit. *Adfabulatio.*

Fabula in viros qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Mu-

ci b non ineuitans ...

Musca 38.

INcella quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus euolare non poterant, cum verò suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius, & Statuarius 39.

MErcurius scire volens quanti pretij apud homines esset, iuit in statuarij domum transformatus in hominem: & visa statua Iouis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset drachma, risit: Et quanti Iunonis ait. Cum dixisset pluris: visa, & sui ipsius statua, ac opinatus cum nuntius sit Deorum, & lucrosus, maximam de se apud homines haberi rationem, rogauit de se, Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc tibi additamentum do.

Adfabulatio.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretij.

Mercurius, & Tiresias. 40.

MErcurius volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boues ex rure venit ad ipsum in vrbem, similis factus homini, & ad ipsum diuertit. Boum autem amissione renuntiata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exiuit, augurium a[illegible] quod de fure consideraturus. Et huic iuber-

dicere sibi quamnam autem viderit. Mercurius autem primum vidisse se aquilam à sinistris ad dexteram volantem, dixit: Hic non ad se attinere cum dixisset, secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modo superius aspicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Is recognita ait. Sed hæc cornix iurat, & cælum, & terram, si tu velis meos me recepturum boues.

Adfabulatio.

Hoc sermone vti quispiam poterit aduersus virum furacem.

Canes 41.

HAbens quidã duos canes, alterũ venari docuit, alterum domum seruare. Cæterũ si quãdo venaticus caperet aliquid, domi custos, particeps vna cum eo dapis erat. Ægreferente aũt venatico, & illi obijciēte, ꝙ ipse quotidie laboraret, ille nihil laborans suis nutriretur laboribus respondēs ipse ait. Nõ me, sed herũ reprehende: qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educauerint.

Maritus, & vxor. 42.

HAbens quidam vxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus ea reuersa, rogauit, quomodo erga illos habuisset. Hæc verò cum dixisset, Bubulci, & pastores, me suspectabant: ad eam ait. Sed, ò vxor, si eos odisti, qui mane greges agunt, serò autem redeunt quid sperare oportet in ijs, quibus cum tota conuersaris die?

Adfabulatio.

Fabula significat, sic sæpè ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus, & Lupus 43.

HOedus derelictus à grege persequente lupo conuersus ad eum dixit, ò lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucundè moriar, cane tibi à primùm, vt saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltãte, canes cum audiuissent, lupum persecuti sunt. Hic conuersus hœdo, inquit, Merito hæc mihi fiunt, oportebat .n. me, cocus cum sim, tibi cinem[non agere.

Ad fabulatio.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sũt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer, & Vulpes. 44.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur, vulpes esuriens vt conspexit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait. Sed ego iusta patior, qui marinus cum sim terrestris esse volui.

Ad fabulatio.

Fabula significat homines etiã qui proprijs derelictis exercitijs ea, quæ nihil conueniunt aggrediuntur, maritò infortunatos esse.

Citharædus. 45.

CItharædus rudis in domo calce incrustata familiariter, vti solebat, canens; & contra resonante ipsi voce, existimabat se valde canorum esse. Itaque eleuatus ob id cogitauit, & in theatro sese cõmittere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, male admodum caneret, eum lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Ad

Adfabulatio.

Fab. significat, sic ex rhetoribus quosdam qui in scholis putant esse aliquid, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretij esse.

Fures, 46.

FVres in domum quandam ingressi nihil inuenerunt, nisi gallum, atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus rogauit, vt se dimitterent, dicens se vtilem esse hominibus, vt qui noctu eos ad opera excitaret. Hi verò dixerunt. Sed propter hoc te tanto magis occidimus: illos enim excitando furari nos non finis.

Adfabulatio.

Fabula significat, ea maximè prauis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix, & Coruus. 47.

COrnix coruo inuidens, quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur vti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prętereuntes, iuit super arborem quandam, stansque valde crocitauit. Illis verò ad vocem conuersis, & admiratib. recognita, quidam inquit; Abeamus heus nos, cornix enim est, quæ crocitauit; & augurium non habet.

Adfabulatio.

Fab. significat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præterquã quòd non ad æqua perueniunt, risu dignos esse.

Cornix, & Cani, 48.

COrnix Mineruæ sacrificans, canem inuitauit ad epulas, ille verò ad eam di-

xit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeo te odit, vt ex peculiaribus quoq; tibi augurijs, fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrificato recõciliet mihi.

Adfabulatio

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri inimicos beneficijs prosequi.

Coruus, & Serpens. 49.

CORuus cibi indigens, vt serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit hunc deuolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, coruus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo.

Adfabulatio

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatus sit.

Monedula, & Columba. 50.

MOnedula in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbauit sese iuitq; vt, & ipsa eodē cibo impartiretur

Hæ

Hæc verò donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt, sed cum aliquando oblita vocem emisisset, tunc eius cognita natura expulerunt percutiendo, eaque priuata eo cibo, rediјt ad monedulas rursum: & illæ ob colorem cum ipsam non possent, à suo cibo abegerunt vt duorum appetens, neutro potiretur.

Abfabulatio.

Fabula significat, oportere, & nos nostris contentos esse, considerantes auaritiam, præterquam quod nihil iuuat, auferre sæpè, & quæ ad sunt bona.

Monedula. 51.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligasset, filo suo tradidit filio, Hæc non ferendo victum inter homines, vbi parum per libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit, Circumuoluto verò ramis vinculo, euolare haud valens cum moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incautè, mea me vita priuaui.

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnunquam quosdam dum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere.

Mercurius. 52.

IVpiter Mercurio iussit, vt artificibus omnibus mendaciј medicamentum misceret; hic eo trito, & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum verò solo relicto,

cto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit, atque hinc contigit artifices omneis mentiri, maximè verò omnium sutores.

Adfabulatio.

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter. 53.

IVpiter formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Qua propter non habens, vnde nam ipsum introduceret, per turbā ingredi eum iussit. Hic vero primum indigne ferens contradicebat; vehementius verò eo instante; ait, Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur; sin ingrediatur, ipse exibo quam primum. Ex hoc sane euenit, omnia scorta inuerecunda esse.

Adfabulatio.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

Iupiter. 54.

IVpiter nuptias celebrans omnia animalia conuiuio excipiebat; sola verò testudine tardè profecta, admirans causam tarditatis, rogauit eam, quam ob rem ipsa ad cōuiuium non accederat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima, iratus ipsi damnauit, vt domum baiulans circumferret.

Adfabulatio.

Fabula significat, plerosq; homines eligere parcè potius apud se viuere, quàm apud alios lautè. *Lupus & Ouis* 55.

LVpus à canibus morsus, & male affectus abiectus, iacebat. Cibi verò indigens, visa oue, rogabat, vt potum ex præterfluente flumine sibi afferret. Si enim tu mihi inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam. Illa, recognita, ait, Sed si ego potum do tibi, tu & cibo me vtèris.

Adfabulatio.

Fabula significat virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores. 56.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, inuocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt. Vobis auxiliaremur, nisi sciremus, qui vos estis, & cum quibus præliamini. *Adfabulatio*

Fabul. significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formicas. 57.

QVæ nunc formica, homo olim fuit, hic agriculturæ assiduè incumbens, non

erat proprijs laboribus contentus, sed, & vicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus huius habendi cupiditate, transmutauit eum in hoc animal, quæ formica appellatur, Verum cum mutasset formam, non, & affectum mutauit: nam huc usque arua circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Adfabulatio.

Fabula significat, natura prauos, & si maximè speciem trasmutauerint, mores non mutare.

Vespertilio, & Mustella. 58.

VEspertilio in terram cum cecidisset, á mustella capta est, & cum occidenda foret, pro salute rogabat Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret, ait se non auem, sed murem esse: & sic dimissa est. Postremo autem cum iterum cecidisset; & ab alia capta mustella, ne voraretur orabat. Hac autem dicente, cunctis inimicam esse muribus, hæc se non murem, sed vespertilionem esse dicebat: & rursus dimissa est: atque ita euenit, bis ipsam mutato nomine, salutem consecutam fuisse.

Adfabulatio.

Fabula significat, neque nos in eisdé semper esse oportere, considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores. 59.

VIatores iuxta littus quoddam iter facientes inuerunt in speculam, quandam

&

& illic conspicati sarmenta procul natantia nauim esse magnam existimarunt: quam ob rem expectarunt, tanquam appulsura ea esset. Cum verò à ventolata sarmenta propius forent, non nauim amplius, sed scapham videre videbantur. Aduectis autem illis, cùm sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt: Vt nos igitur frustra; quod nihil est, expectabamus?

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines qui ex improuiso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretij inueniri.

Asinus syluestris. 60.

ASinus syluestris asino viso domestico in loco quodam aprico profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde verò cùm vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait, at ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te fœlicitatem.

Adfabulatio.

Fabula significat non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseriæ.

Asini. 61.

ASini olim propterea quod assiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iouem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens, id non posse fieri, ait, tunc eos liberatum

rii laboribus, cum mingendo Fluuium fecerint. Ac illi eum verum dicere existimantes, ex illo, & nunc vsque, vbi aliorum vrinam viderint asinorum, illic & ipsi circunstando mingunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, vnicuique quod fatale est, incurabile esse.

Asino & vulpes. 62.

ASinus Indutus pelle leonis vagabatur: reliqua bruta per terrendo. Ceterum visa vulpe tentauit, & hanc per terre facere Hæc aũt (casu enim ipsius vocẽ audiuerat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quòd & ego timuissem, nisi rudentem audiuissem.

Adfabulatio.

Fabula significat, non nullos indoctos, qui ijs, qui extra sunt, aliquid esse videntur ex sua lingua citate redargui.

Asinus, & Rana. 63.

ASinus ligna ferens per transibat paludẽ quandam, Lapsus autem, vt decidit, nec surgere posset lamentabatur, ac suspirabat. Ranæ autem, quæ erant in palude, auditis suspirijs. Heus tu dixerunt, & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos: fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris.

Adfabulatio.

Hoc sermone vti qui spiam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse maioribus facilè resistat.

Asinus

Asinus, & Coruus. 64.

ASinus vlcerato dorso in prato quodam pascebatur. Coruo autem insidiante ei & vulcus percutiente, asinus rudebat, ac saltabat; sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens, ipsum vidit, & dixit. Miseri nos, quod si tantum viderit, persequitur; huic autem, & arridet.

Adfabulatio.

Fabula significat, maleficos homines, si tantum appareant, dignosci.

Asinus, & Vulpes. 65.

ASinus, & Vulpes inita inter se societate, exiuerunt ad venationem, Leo verò cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad Leonem, tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cũ dimissurum eã dixisset, illa adducto asino in casses, quosdam vt incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primam vulpem cõprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Adfabulatio.

Fabula significat eos, qui socijs insidiantur sæpè, & seipsos nescios perdere.

Gallina, & Hirundo 66.

GAllina serpentis ouis inuentis diligenter calefacta excudit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, ò demens, quid hæc nutris; quæ cum excreuerint, à te primã iniuriam auspicabuntur.

Adfabulatio.

Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licèt afficiatur maximis beneficijs.

Camelus. 67.

CVm primũ, visa est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi verò procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinem confisi sunt eo vsque vt ad eam accederent: At intellecto paulò post belluæ non in esse bilem eo contemptius iere, vt, & frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Ad fabulatio.

Fabula significat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens. 68.

SErpens à multis hominibus pessundatus. Iouem postulauit. Iupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcauit, pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, eos qui prius inuadentibus resistunt, alijs formidolosos fieri.

Columba 69.

COlumba siti correpta, vt vidit, quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, imprudens in tabulam offendit, vsque adeo vt, & pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Adfabulatio.

Fabula significat, non nullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes inijcere sese in perniciem.

Columba, & Cornix. 70.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate superbiebat. Cornix verò ea audita, ait, Heus tu desine hac re gloriari: nam quo plures paris eo plus mœroris accumulas.

Adfabulatio.

Fabula significat ex famulis quoque eos esse infœlicissimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

Diues. 71.

DIues duas habens filias, altera mortua præficias conduxit. Cum verò altera filia dixisset, vt nos miseræ ipsæ ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò non necessariæ sic vehementer plangunt. Mater ait Ne mirare filia, si hæ ita lamentantur: nam nummorum gratia id agunt.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, non nullos homines ob auaritiam non vereri alienis calamitatibus quęstum facre.

Pastor. 72.

PAstor actis in quercetum quoddam ouibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat: Oues verò inter edendum glandes, nesciæ & vestem vna deuorauerunt. Ac cum pastor descendisset, vt quod erat actum, vidit, ò pessima, ait, animalia, vos cœteris vellera, ac vestes præbetis, à me verò, qui vos nutrio, vestem surripuistis?

Adfabulatio.

Fabula significat plerosque homines ob dementiam eos, qui nihil attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus. 73.

BVbulcus armentum taurorum pascens amisit vitulum, lustrandoq; omnem solitudinem, indagãdo moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouem, si furem, qui vitulum cepit, ostenderit, hædũ in sacrificium oblaturum. Cæterum pro ficiscens in quercetum quoddam inuenit à leone deuorari vitulum. Trepidus igitur, & per terre factus, eleuatis manibus suis in cælum, ait, ò domine Iupiter promiseram tibi hædum me daturum esse, si furem inuenirem, nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero.

Adfabulatio.

Fabula in homines infortunatos, quidum quid piam amiserint, precantur vt inueniant, cum inuenerint quærunt effugere.

Aquila. 74.

SVper petram aquila sedebat, leporem captura: hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est. Sed crena cum pennis ante oculos stabat, quam cum vidisset, Et hoc mihi altera mæstitia, quod proprijs pennis intercam.

Ad fabulatio.

Fabula significat, durum esse, cum quis à suis pericula patiatur.

Vermis, & Vulpes. 74.

QVi sub cæno celabatur vermis, super terram egressus, dicebat omnibus, animalibus. Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon Deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, te ipsum claudum non curas.

Ad fabulatio.

Fabula significat, nisi præsto experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina auripara. 76.

GAllinam quis habens oua aurea parientem ratus intra ipsam auri massam in esse, occisam alijs gallinis similem reperit, hic, multum sperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.

Adfabulatio.

Fabula significat oportere contentum esse præsentibus, & fugere insatiabilitatem.

Lupus, & Vetula. 77.

Lupus esuriens circuibat quærendo cibū. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugētem puerulum, eique dicentem anum. Desine plorare, si minus, hac hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui aniculam, expectabat ad multam horā. Sed cum aduenisset vespera, audit rursus anum, blandientem puerulo, ac dicentem. Si venerit lupus huc, interficiemus eum fili: His auditis lupus eundo dicebat. In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Adfabulatio. Fabula in homines, quoniam facta verbis non respondent.

De Culice, & Leone. 78.

Culex ad leonem accedens, ait, Neque timeo te, neque fortior me es: minus mihi adesse virium ideo existimas, quòd laceres vnguibus, & dentibus mordeas? hoc, & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te fortior. Si verò vis, veniamus, ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leonis genas: leo autem proprijs vnguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autem victo leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit. Araneæ verò vinculo implicitus cum deuoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur. *Adfabulatio.*

Fabula in eos, qui prosternunt magnos & à paruis prosternuntur.

FINIS.

G V-

GVGLIELMVS CANONICVS.

Diui Aurelij Augustini Florentino suo, Illustri Baroni Iselsteino. S. D.

FAbulas Æsopi, cum ex oratione ligata in solutam vertissem, tibi florentissime Florenti dicare placuit: quam enim sis amans literarum, ex meo Antonio viro literatissimo facilè intelligo. Nam eum tu quidem quòd eruditum scires acciuisti, & is tui amātissimus est, cum ob alia quædam, tum ob amorem tuum erga literatos. Neque illud præterire debeo, mequoque à te vehementer amari, & te cōmendante magistro Antonio succensum desiderio nostri. Apprime sanè dicere solet, qui genere sit illustris, eum esse amicum, & familiarem literarū, quæ cætera commoda earum sileā vel solæ adeò faciunt immortalem. Erit aūt harum fabularū lectio tibi, vt opinor, vtilis quippe, vbi multa ad bene viuendum apposita inuenies, grata certè earum lectio, & iucunda non esse non potest. Hactenùs autem eas illis, qui alias cum plures scripserint fuisse neglectui, satis miror, nec equidem tamen scripturus fuissem, ni & Titus Liuius harum in historia meminisset, & Flacum nostrum in epistola vsum viderem, & Quintilianum Institutionum libris vtendum suadere cernerem. Sed satis iam exordij. illud te admonitum velim, ne sis inscius, animantes, quæ iā mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me, vt facis ama.

De

De Gallo gallinaceo. 1.

GAllus gallinaceus dum vertit stercolarium, offendit gemmam. Quid inquiẽs sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius, vt qui pretium sciret. Mihi equidem nulli est vsui, nec magni æstimo, imo equidem omnibus gẽmmis granum hordei malim.

Adfabulatio.

Per gemmam artem, sapientiamque intellige, per gallum hominem stolidum, & voluptarium. Nec stolidi artes liberales amant, cum vsum earum nesciant; nec voluptarius, quippe cui vna placeat voluptas.

De Lupo, & agno. 2.

LVpus ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentẽ. Accurrit, agnum increpitat, ꝙ turbarit fontem. Trepidare agnus, supplicare, vt parcat innocenti: se quando longè infra biberit, potum lupi ne potuisse quidem turbare, nedum voluisse.

ſe. Lupus contra intonat. Nihil agis ſacri-lege, ſemper obes. Pater, mater, omne tuum inuiſum genus, ſedulò mihi aduerſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

Adfabulatio

Vetus dictum eſt, vt canem, cædas facilè inueniri baculum. Potens, ſi libet nocere, facile capit nocendi cauſam; ſatis peccauit, qui *reſiſtere* non potuit.

De mure, & rana. 3.

BEllum gerebat mus cũ rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps: mus callidus ſub herbis latitans, ex inſidijs ranam adoritur, rana virib. melior, pectore, & inſultu valens, aperto marte hoſtem laceſſit Haſta vtrique erat iuncea. Quo certamine procul viſo miluus adproperat: dumque pręſtudio pugnę, neuter ſibi c. uet, vtrumque bellatorem miluus rapit, ac laniat.

Adfabulatio

Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus opes suas, plerumque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane, & Vmbra. 4.

CAnis trans fluuium rictus vehebat carnem splendente Sole, ita vt vmbra carnis luceret in aquis. Quam ille visam auidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum spei iactura perculsus, primum stupuit, deinde animum recipiens sic elatrauit: Miser ds erat cupiditati tuæ modus: satis superque erat, ni desipuisses; Iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Adfabulatio.

Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ, vt, & cupiditati sit modus: neç certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio, Ego, inquit, spé pretio non emam.

De

De Leone, & quibusdam alijs. 5.

CVm oue, quibusdamque alijs pepigerat leo, venationem fore communem, iam venatum capitur ceruus, partiuntur. Singulas singulis partes tollere, vt conuenerant incipientibus, Leo rugijt. Vna, inquiens, pars mea est, qui sum dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porro quia in capiundo ceruo plus sudauerim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socij hoc audito, discedunt vacui, & taciti, non ausi mutire contra leonem.

Adfabulatio.

Rara semper fuit fides apud hoc seculum, rarior est apud potentes & est, & fuit semper rarissima. Quo circa satius est, vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, necesse habet sæpè de iure suo concedere; cum æquali æqualo ubi ius erit.

De Lupo, & Grue. 6

LVpo voranti ouem, forte ossa hæsere in gula, Ambit, orat opem, opitulatur nemo, omnes dictitant tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditijs multis, pluribusque promissis gruem inducit, vt collo longissimo in gulam inserto, os in fixum eximeret. Petenti autem præmium illusit, inepta, inquit, abi: num sat habes, quod viuis? vitam debes mihi. Si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

Adfabulatio.

Tritum est, perire quod facis ingrato.

De Rustico, & Colubro 7

RVsticus repertum in niue colubrum frigore prope enectū domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni vim vir usque recipiens, deinde l'animam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus correpta sude verbis, verberibusque

cum

cum eo iniur expostulat ; Num hanc referat gratiam ; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit. *Adfabulatio.*

Fit interdum, vt obsint tibi, quibus tu profueris, & male de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro, & Asino. 8.

DVm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat, Malum quidem ignauissime fueras meritus, sed etiam situ pœna fueras dignus, tamen ego indignus, quia te pœnas sumam. Irride tutus, impune tibi licet; tutus enim es ob inertiam.

Adfabulatio.

Demus operam, vt cum indigna nobis audimus, aut patimur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim, & perditi plerunque gaudent, si quispiam bonorum eis, resistat, magni pendunt haberi se dignos vltione. Imitemur equos, & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos, cum contemptu prætereunt.

De mure vrbano, & mure rustico. 9.

LIbitū est vrbano muri deambulare rus. Vidit hūc mus rusticus, inuitat, apparatur, itur cęnatum. Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, vt tanti hospitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans, ruris damnnat inopiam, vrbis subinde laudat copiam; Remeans ducit secum in vrbem rusticum, vt quæ verbis iactitaret, re comprobaret. Ineunt conuiuium, quod vrbanus splendidè comparat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis, trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus ægrè se tueri, discedente famulo redit vrbanus ad mensam, vocat rusticum; ille vix tandem metu deposito proripit. Inuit autem ad pocula vrbanum percunctatur, num hoc periculum crebrum sit; Respondet ille quotidianum esse. oportere contemni. Tunc rusticus: Quotidianum? inquit; Mehercle istæ dapes plus fellis, quàm mellis

mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quam cum tali anxietate istam copiam. *Ad fabulatio.*

Diuitiæ præ se ferunt quidem voluptatem, sed si introspicias, habent pericula, & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cum inimicis suis quam maximè nocere vellet, diuites eos faciebat, dictitans ita se eos vlcisci, quippe acceptu ros cum diuitijs ingentem sarcinam curarum.

De Aquila, & Cornicula. 10.

Aquila nacta cochleam, non vi, aut arte quiuit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium: Suadet subuolare, & è sublimi cochleam in saxum præcipitare: sic enim fore, vt concha frangatur. Humi manet cornicula, vt præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

Ad fabulatio.

Noli quibusuis habere fidem, & con-

filium, quod ab alijs acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.

De Ceruo, & Vulpecula. 11.

PRędam nactus ſtrepitat in ramis coruus. videt vulpecula geſtientem, accurrit, coruum, inquit, plurima ſalute impertit vulpes. Sæpè numero audieram famã eſſe mendacem, iam re ipſa experior. Nam vt hac forte iam prætereo ſuſpiciens te in arbore, aduolo, culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem niue: Meo ſanè iudicio cygnos, vincis, & hęderą formoſior alba es. Quòd ſi vt plumis: ita & voce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac aſſentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti vero è roſtro excidit caſeus, quo correpto, vulpecula cachinnum tollit, Tum demum miſerum coruum pudet, pigetque ſui, & iactura rei miſta pudore dolet.

Adfabulatio.

Nonnulli sic auidi sunt, vt cum suo probrò, & damno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones prædę sunt parasitis. Quod si vitaueris iactantiam; facilè assentatorum pestiferum genus vitaueris. Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit Gnatho.

De Leone senectute confecto. 12.

LEo, qui in iuuentute cōplures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas; Reddunt rationem bestiæ. Dente aper, cornu petit taurus; Imprimis asellus vetus ignauiæ nomen cupiens abolere, verbis, & calcibus strenuè insultat. Tū gemebūdus leo. Hi, quibus olim nocui, iā vicissim nocēt, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iā vicissi non prosunt, imo et immeritò obsūt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis cōfisus fuerim.

Adfabulatio.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultū mutarit fortuna, vlciscentur, quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, nō tui, sed mensæ tuæ; sed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabuntur. Et bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò quæritur Ouidius.

Ego non paucis quondam munitus amicis.
Dum flauit velis aura secunda meis.
Vt fera nimboso tumuerunt æquora vento.
In medijs lacera puppe relinquor aquis.

De Cane, & Asino. 13.

DVm blandiretur canis hero, & familiæ herus, & familia canem demulcet: asellus id videns, altius gemit, cæpit eum pigere suæ sortis, iniquè putat comparatum canem gratum esse cunctis, pascique demensa herili, idque ocio, ludoque consequi: Sese contra portare clitellas, & cædi flagello, nunquam ociosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant bládítijs, eam artem, quæ tam vtilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat vngulis; exclamante hero, accurrere serui, & ineptus asellus, qui se vrbanum credidit, fuste vapulat.

Adfabulatio.

Non omnia possumus omnes (vt Ait Virg. in Bucolicis) nec oés omnia decent, id quisque velit, id tentet, quod possit. Non simus

ſimus id quod Grecè ſignificantius dicitur: ὄνος ας id eſt aſinus lyrarum, vel lyræ: Sic autem Boetius, Aſinus ad lyram poſitus. Repugnante natura irritus eſt labor. Tu nihil inuita facies, dices ve Minerua, teſte Horatio.

De Leone & Mure. 4.

LEo æſtu, curſuque defeſſus, ſub vmbra fronde ſuper viridi quieſcebat. Murium autem grege tergum eius percurrente, experrectus vnum è multis compredendit, Supplicat captiuus, indignum ſe eſſe, cui leo iraſcatur, clamitat, reputans ille in nece tantillæ beſtiolę nihil eſſe laudis, captiuum dimittit. Nec vero ita multò poſt, leo forte, dum per ſaltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miſerabiliter leonem mus audit, vocem agnoſcit, repit in cuniculos, laqueorum quęrit nodos, quæſitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.

Adfabulatio.

Hęc fabella ſuadet potentibus clementiam. Etenim, vt ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, & ſi poteſt, timebit vel vlli hominum nocere. Qui autem non timet nocere alteri, valdè deſipit. Quid ita? Quia & ſi iam potentia fretus neminem metuis, forſan olim erit, vt metuas. Conſtat enim eueniſſe claris, magniſque regibus, vt vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

De miluo ægroto. 15.

LEcto decumbebat miluus, Iam fermè moriens matrem orat precatum ire deos Mater respondit, nil opis illi sperãdum à Dijs, quorum sacra, & aras suis rapinis toties violasset. *Adfabulatio.*

Decet venerari superos, illi enim pios iuuant, impios auersantur. In fœlicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secũdis rebus sis eorum memor, vt in aduersis rebus præsentes sint vocati.

De hirundine, & alijs auiculis. 16.

CVm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire se, mentem. dictantes sibi fieri insidias. Irrident illæ stultam vatem hirundinem vocant. Surgente iam lino, & virescente, rursus monet euellere sata. Iterum irridét. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Dum ne tunc quid consulentem audirent,

hirundo

hirundo auium coetu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam, Init cum eo fędus; cohabitat, cantus demulcet. Cæteris auibus è lino fiunt retia, & laquei.

Adfabulatio.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt, & damnis, tum demum sapere incipiunt, & suam damnare secordiam. Tum sat, superque consilij est. Hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quam Epimetheum. Fuere hi fratres, nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem, quòd declarat interpretatio nominum.

De ranis, & ea rege. 17.

GEns ranarum, cum esset libera, Ioui supplicat dari regem. Ridere Iupiter vota ranarum, illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deijcit ille trabem, ea moles

ingenti frigore quassat fluuium, territæ silent ranæ, regem venerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abiecto metu, insultant, & desultant: iners rex lusui est, & contemptui. Lacesserunt rursum Ioue, orant regem dari, qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Ea præstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obuium fit, vorat. De huius igitur sæuitia ranæ frustrà questæ sunt. Iupiter non audit, nam & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte: ex antris egressæ, rauco vlulatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt quæ regem clementem sint deprecatæ, iam ferant inclementem.

Adfabulatio.

Perinde atque ranis, euenire solet plebi, quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignauum, inertem esse causatur, optat aliquando contingere sibi virum. Contrà si quando nacta est regem strenuum, huius sæuitiam damnat, prioris laudat clementiam: siue quòd semper præsentium nos pœnitet, siue quòd verum est verbum, Noua veteribus non esse potiora.

De Columbis, & earum rege accipitre. 18.

Columbæ olim bellum gessere cum miluo, quem vt expugnarent, delegerunt regem accipitrem. Ille rex factus, hostem agit non regem. Non segnius, ac miluus rapit, ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Adfabulatio.

Neminem suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit mutari non optem. Multi noua sorte quæsita veterem rursus optarunt. Itaque plerique ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitet.

De Fure, & Cane. 19.

FVri aliquando panem (vt fileat) porrigenti, respondit canis, Insidias tuas noui, panem das, quòd desinam latrare: sed ego tuum munus odi, quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Adfabulatio.

Caue, ne parui commodi causa, amittas magnum: Caue, cui homini fidem habeas: Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo, & Sucula. 26.

PArturiebat sucula, pollicetur lupus se custodem fore fętus. Respondit puerpera lupi obsequio sę non egere: si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat. Lupi enim officium constare non præsentia, sed absentia.

Adfabulatio.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, nō tui amore, sed suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium. 12.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit Mus: tum omnes risu emori.

Adfabulatio.

Hanc fabellam tangit Horatius: Parturiunt mōtes, inquit, nascetur ridiculus mus.

No-

Notat autem iactantiam. Iactabundi enim cum magna profitentur, & ostentat, vix parua faciunt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci, & scommatum. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerumque enim grauior periculo est periculi metus, imò ridiculum est, quòd metuimus.

De Cane vetulo, qui ab hero contemnitur. 12.

CAnem venaticum, qui iam senuerat, instigat herus, frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur Increpitat herus verbere, & verbo. Canis respondet, debere sibi iure ignosci. Iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuum. Sed, vt video, inquit, nihil placet sine fructu. Iuuenem amasti, senem odisti. Amasti prædabundum, odisti tardum edentulum. Sed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ iuuentutis gratia diligeres.

Ad

Adfabulatio.

Rectè canis: Nam teste Nasone:

Nil nisi quod prodest, charum est, en detrahe menti
Spem fructus auidè, nemo petendus erit.

Preteriti commodi nulla est memoria; futuri autem gratia non magna, & præsentis commodi summa.

Turpe quidē dictu, sed si modo vera fatemur.
Vulgus amicitias vtilitate probat.

De Leporibus inaniter timentibus. 123.

SYlua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientes, cum obsisteret palus stetere anxij, vtrinquè comprehensi periculis. Quoque maioris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus vnus prudentior cæteris, ac disertior. Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

Ad

Adfabulatio.

Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux, & regina virtutis est.

De Hœdo, & Lupo. 24.

CApra cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini, dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprisat, iubens recludi. Hædus dolos præsentiens; Non aperio, inquit, nam, etsi vox caprisat, tamen equidem per rimulas lupum video.

Ad fabulatio.

Obedire parenti filios. Ipsis est vtile, & iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo, & Oue. 25.

CEruus corā lupo ouē reā facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debitū quidem

quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam; dicitur solutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouem. Illa it inficias. Quod enim promiserit excusat, factum in metu, & præsentia lupi: Votum extortum non esse seruandum.

Adfabulatio.

Sententia iuris est; Vim vi repellere licet. Et hac fabella noua altera sententia nascitur. Fraudem fraude refellere licet.

De Rustico, & Angui. 26.

RVsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando bestiã petit securi, Euadit illa non sine vulnere. Postea rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id in fortunijs, propter anguis iniuriã sibi accidere, igitur supplicat angui, vt redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nolle. Neque enim fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis. Liuorem vulneris desijsse, superesse tamen memoriam.

Ad

Adfabulatio.

Et qui semel fidem soluit, iterum habere fidem vix tutum. Iniuriam quidam donare, id sanè Misericordiæ est: cauere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.

De Vulpecula, & Ciconia. 27.

Vulpecula vocarat ciconiã ad cœnam: Obsonium in mensam effundit: quòd cum liquidum esset, ciconia frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa auis, pigetque, pudetque iniuriæ. Post plusculum dierum redit, inuitat vulpeculam. vitreum vas situm erat plenum belli obsonij. Quod quidem vas cùm esset arcti gutturis, vulpeculæ obsonium licuit videre, & esurire, gustare non licuit: Ciconia rostro facili exhausit.

Adfabulatio.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum fraus meretur fraudem.

De Lupo, & capite picto. 28.

LVpus in officina sculptoris caput humanum repertum versat, miratur sentiens id, quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput, est in te artis multum, sed sensus nihil.

Adfabulatio.

Externa pulchritudo si adsit, grata est, sin alterutra carendum est, præstat externa, quã interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, vt stolidus eò sit odiosior, quò formosior.

De Graculo. 29.

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere

genere suo, contulit se ad pauonum genus. illi tandem intellecta fraude, stolidum auem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt.

Horatius hanc fabellam primo epistolarũ libro narrat de Cornicula. Ait eam olim adornatam, collectis, quæ auibus exciderãt, plumis; post vbi vnaquæque auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse.

Ne si forte suas repetitum venerit olim.
Grex auiũ plumas, moueat cornicula risum.
Furtiuis nudata coloribus.

Ad fabulatio

Notat hæc figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his viuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobiles. Quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Iuuenalis monet: E coelo descendit, Γνῶθι σεαυτόν, hoc est. Nosce te ipsum.

De Musca, & Formica. 30.

MVsca altercabatur, cũ formica se nobilé, illã ignobilem, se volitare, illam repere, se versari in tectis regum, illã cauernis latere, segetem rodere, aquam bibere, se splendide epulari iactitabat, & hæc tamen ocio nancisci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus conten-

tam,

tam, muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem, ſapere formicæ grana & fluenta quòd muſcæ paſtilli, & vina, Atque hæc ſe non ſegni ocio, at ſtrenua opera nanciſci. Porrò formicam lætam eſſe & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris: Muſcam anxiam cùm periculo eſſe cunctis infeſtam: cunctis inuiſam, exemplar denique ſegniciei. Formicā hyemis memorem, alimenta reponere: muſcam in diem viuere, hyeme aut eſurituram, aut certè morituram.

Adfabulatio.

Qui pergit quę vult dicere, quæ non vult audiet. Muſca ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quam cum periculo ſplendida,

De Rana, & Boue. 31.

RAna cupida ęquandi bouem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrē cœpto deſi-

desistere. Nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secundùm intumuit, clamitat natus: Crepes lice. mater, bouem nunquam vinces. Tertiam autem cùm intumuisset, crepuit.

Adfabulatio.

Cuique sua dos est. Hic forma, ille viribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquenque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semel consultat, ne inuideat superiori, quod miserum est: nec, quod stultitiæ est, certare oportet.

De Equo, & Leone. 32.

VEnit ad equum comedendum leo. Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem, medicum se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pede, orat inspiciens sentem medicus educat. Pa-

ret

ret leo. At equus quanta potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conijcit in pedes: Leo vix tandem ad se rediens, ictu enim propè exanimatus fuerat: Pretium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit: Dolum enim dolo vltus est.

Adfabulatio.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda: Non est timendus hostis, qui hostem præse fert, sed qui, cùm hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus, & odio dignissimus.

De Equo, & Asino. 33.

EQuus phaleris, sellaque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus ira fremebundus, & frena ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obsistis equo? Cede inquam, aut procul

co te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti, & cursum intendenti crepat inguen. Tunc cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario venditur. Videt posteà cùm carro veniente asellus, & affatur. Heus bone vir. quid isthuc ornati est? vbi aurata sella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? Sic, amice, ne cesse fuit euénire superbienti.

Ad fabulatio.

Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui felices videntur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse fuisse felicem. Accedet ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempsere, & illudent eis ij, quos ipsi risere.

De Auibus, & Quadrupedibus. 34.

AVibus pugna erat cũ quadrupedibus. Vtrinque spes, vtrinque metus, vtrinque erat periculum. Vespertilio autem relictis socijs defecit ad hostes. Vincunt aues, duce, & auspice aquila. Transfugam verò vespertilionem damnant, vti ne ad aues vnquam illi sit reditio, vti ne luce vnquam sit volatus. Hæc causa Vespertilioni est, vt non, nisi noctu volet.

Ad fabulatio.

Qui cum socijs aduersitatis, & periculi particeps esse renuit, prosperitatis, & salutis expers erit.

De Lupo, & Vulpe, 35.

LVpus, cũ prędæ satis esset, in ocio degebat. Accedit vulpecula, sciscitatur ocij causam. Sẽsit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat vulpeculam deprecatũ iri deos. Illa dolens dolũ non succedere, adit pastorem, monet petere latebras lupi: hostem .n. securum posse inopina-

rò opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa potitur antro, & præda. Sed fuit illi breue ſceleris ſui gaudium. Nam non ita multò poſt, idem paſtor & ipſam capit.

Adfabulatio.

Fœda res inuidia eſt, & ipſi interdum authori quoque perniciosa. Flaccus epiſtolarum primo.

Inuidus rebus macreſcit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni.
Maius tormentum.

De Ceruo. 36.

CEruus in perpiſcuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis, & ramoſa cornua: ſed tibiarum exilitatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum iudicat, interuenit venator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſā ſyluam implicita ſunt ramis cornua, tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecere, vt præda eſſet canibus.

Adfabulatio.

Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt, quæ conferunt displicét. Beatitudinem cupimus, priusquam vbi sit intelligamus. Opum excellentiam, & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est, & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster.

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulgura montes

De Vipera & Lima. 37.

IN fabrica offendens limam, vipera cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi antè contriueris dentes, quàm me atteras: quæ duritiem æris præmordere soleo. *Adfabulatio.*

Etiam atque etiam vide, qui cum tibi res sit. Si infortiorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.

De

De Lupis, & Ouibus. 38

LVpis, & agnis, quibus discordia est, fœdus aliquando fuit, datis vtrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum cohortem dedere. Quietis ouibus, ac pascentibus, lupuli matrum desiderio vlulatus edūt. Tum lupi irruentes fidem, fœdusque solutum clamitant, ouesque canum præsidio destitutas laniant.

Adfabulatio.

Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti credas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desijt. Fortassis, & causam ceperit, cur enudatum præsidijs adoriatur.

De Syluа, & Rustico. 39.

QVo tempore ét arboribus suus sermo erat, venit rusticus in syluam, rogat vt ad securim suam tollere liceat capulum.

Annuit sylua. Rusticus aptata securi cœpit arbores succidere. Tum, & quidem serò, pænituit syluam suæ facilitatis. Doluit se ipsam esse causam sui exitij.

Adfabulatio.

De quo bene merearis vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in authoris abusi sunt perniciem.

De Membris, & ventre. 40.

PEs, & manus ventrem olim incusarunt, quòd ab ocioso eo lucra ipsorum vorarentur. Iubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel, atque iterum: negant tamen manus alimentum. Exhausto inedia ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse, verum id serò. Nam venter de suetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri inuident, cùm ventre pereunte pereunt.

Adfabulatio

Perinde atque in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum

eger membro, amicus eget amico. Quare mutuis operis, & mutuis officijs vtendum est. Neque diuitiæ, neq; dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum, & summũ præsidium, complurium amicitia est.

De Simia, & Vulpecula. 41.

SImia vulpeculam orat, vt partem caudæ sibi donet, ad tegendas nates. Illi .n. esse oneri, quod sibi foret vsui, & honori. Rñ det illa, nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua verri, quam simiæ nates tegi.

Ad fabulatio

Sunt, qui egent, sunt quibus superest. Nulli tamen ditium id moris est, vt re superflua. beet egenos.

De Ceruo, & Bobus. 42.

CEruus venatorem fugiens, coniecit se in stabulũ. Boues orat, vt in præsepè latitare liceat. Boues tutũ esse negant: mox .n. & dominum, & famulũ affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat fa-

mulus, occultum fœno non videt: exit, Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum vnus è bobus & ęuo, & consilio grauis, Facile, inquit, erat, hunc qui talpa est, fallere, sed vt herum, qui Argus est, lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui vt serui negligentiam corrigat: cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua, Inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

Adfabulatio.

In aduersis rebus, & periculis latebræ difficiles sunt inuentu, aut quia miseros, vt cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilijs semet imprudentia produnt.

De Leone & Vulpecula. 43.

LEo ægrotabat, visebant animalia, vna officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, quæ venire admoneat: gratissimam ré ægroto fore eius vnius præsentiam. Nec quicquam periculi foré, cur vulpecula metuat: leonem enim primùm quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoque percupere ei us colloquium, deinde ægrotú esse, & decumbere: & etiam si id, quod non erat, velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, optare se, vt leo conualescat, idque oraturam superos: Cæterùm minime visuram, terreri enim se vestigijs. Quæ quidem vestigia cùm omnia, sint antro leonis aduersa, & nulla auersa,

eam

eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum.

Horatius in primo epistolarum.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit referam, quia me vestigia terrent
Oĩa te aduersum spectãtia nulla retrorsum.

Adfabulatio.

Caue fidem habeas verbis, ni caueris, sæpè tibi dabuntur verba. Capienda est coniectura tum ex verbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

De Vulpecula, & Mustella. 44.

VVlpecula longa inedia tenuis, fortè per angustiorem rimam in cumeram frumenti repsit. In qua cùm probe pasta fuit, dein rursus tentantem egredi, distentus impedit venter. Mustella luctantem procul cõtemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quò macra intrarat.

Ad fabulatio.

Videas complures in mediocritate lætos esse, atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere: plenos curis, animi molestijs obrutos.

Hanc fabellã sic Horat. canit, lib. 1. epist.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumẽti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra
Cui Mustella procul, si vis, ait, effugere istinc
Macra cauũ repetas arctũ, quẽ macra subisti,

De Equo, & Ceruo. 45.

Equus gerebat bellum cum Ceruo, Pulsus tandem è pascuis implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum, victus antea, iam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub iugum misso, ipse victor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frænum ore.

Ad fabulatio.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per fortunam, & industriam victa, sæpe victoris interit libertas. Domini quidem, & victores paupertatis seruire incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec iusto quidem auaritiæ supplicio, partis rebus audent vti. Horatius de hac fabella lib. 1. epist.

Ceruus equũ pugna melior cõmunibus herbis,
Pellebat, donec minor in certamine longo.
Implorauit opes hominis, frænumque recepit.
Sed postquàm violens victor discessit ab hoste.
Non equitem dorso, non frænum repulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis.
Libertate caret, dominũ vehet improbus, atque.
Seruiet æternum, qui paruo nesciat vti.

FINIS.

ÆSOPI

ÆSOPI FABVLÆ TRIGINTASEX

Adriano Barlando Interprete.

De duobus adoleſcentibus. I.

ADoleſcentes duo obſonium apud coquum ſeſe empturos ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter è caniſtro ſurripit, dat ſocio, vt ſub veſte occulat. Coquus ſurreptam ſibi carnis partem, vt vidit, furti vtrunque cœpit inſimulare, qui abſtulerat per Iouem nihil habere: is verò, qui habuit, nihil abſtuliſſe identidem deierat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet, ſed is inſpexit, is ſcit, quem iuraſtis.

Adfabulatio.

Si quid peccauimus, id non ſtatim ſciunt homines: at Deus omnia videt, qui ſedet ſuper cælos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius, prudentiúſque peccabitur.

De Cane, & Lanio. 2.

CAnis in macello cum lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuò quantum potuit, coniecit. Lanius iactura rei perculsus primùm tacuit, deinde animum recipiens sic procul acclamitauit. O furacissime curre tutus, impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Posthac autem cautius mihi obseruaberis.

Adfabulatio.

Hæc fabula significat plerosque omnes tum demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.

De Cane, & Oue. 3.

CAnis ouem in ius vocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias, Miluus, lupus, vultur accersuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit.

Ad

Adfabulatio.

Falsis testimonijs opprimi quàm plurimos, cùm nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno, & Lupo. 4.

AGno comitanti caprum, lupus fit obuiam, rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadètque, vt addistenta lacte matris vbera redeat, sperans ita fore abductum, vt laniet. Ille verò. Mater me, ò lupe, inquit huic commisit, huic summa cura seruandi data est: parenti potiùs, quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere. *Adfabulatio.*

Noli omnibus fidem habere, multi enim dum alijs videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente, & Cato. 5.

CVm adolescens quidā in delitijs, amoribusq; vsu passet catū, Venerem præci-

bus

bus fatigauit, vt catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus, fit metamorphosis. quæ adolescenti misere amanti per placuit, nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multò post percupiẽs experiri Dea, nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluuium immittit musculum, ibi risu prorsus, atq; ludo res digna accidit. Conspectam illicò bestiolam insequitur muliercula.

Venus indignans, fœmina vultus iterũ in catũ,
Cũ pedibusq; manus, cũ paruis brãchia mutat
Cruribus, & cauda est mutatis addita mẽbris.

Ad fabulatio.

Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt: nimisque difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca licet, ipsa recurret, inquit Horatius.

De Agricola, & Filijs. 6.

COmplures habebat agricola filios adolescentulos, iisq; interse discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuũ amorem, apposito fasciculo iubet singulos breui circundatum funiculo effringere: imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit parens, redditque singulis virgulam, quam cum pro suis quisque viribus facilè frangeret: O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: sed si mutuis volueritis sæuire vulneribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem præda hostibus.

Adfabulatio.

Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordia magnas dilabi.

De Asino, & Equo. 7.

RVsticus equum vacuum, asinumq; sarcinulis egregiè onustum producit ad uiam; defessus asellus, equum sibi onera-

vt adiuuet, orat, si saluum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere grauatus, procumbit, moritur, Herus omne onus, mortui quoque aselli corium in equi dorsum reclinat, quibus cum ille deprimeretur, Me miserum, inquit, merito meo, si nunc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Ad fabulatio.

Monemur hac fabula, vt oppressis subueniamus amicis: ortus nostri (inqui Plato) partem sibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario, & fullone. 8.

FVllonem inuitabat carbonarius, vt secum in vnis ædibus habitaret. Fullo, Non est inquit, mi homo istuc mihi vel cordi, vel vtile, vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam: tu reddas tam atra, quam carbo est.

Ad

Adfabulatio.

Monemur hoc apologo, cum inculpati ambulare: monemur sceleratorum hominum consortia, veluti pestem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia, commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque euadit, vt quibus cum versatur.

De Aucupe. 9.

IT venatum auceps, videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum ad propinquat, denique insidias molitur. premit fortè calcibus anguem. Hic mordere: ille improuiso exanimatus malo, me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo. *Adfabulatio.*

Significat hæc fabula nonnunquam eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore, seu Tubicine, 10.

BVccinator quidā ab hostibus capitur, abducitur, trepidare ille, supplicare, vt parcant

cant innoxio, se quando nihil vnquam armorum præter vnam buccinam gestauerit, hominem ne potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tùm sæuo, tum verberibus intonant, Nihil agis scelus, maximè noces, atque nunc hic trucidabere, quòd cùm ipse, vt fateris, sis rei militaris imperitus, cornu ist hoc tuo, aliorum excitas, eurbrasque animos.

Adfabulatio.

Grauissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, vt iniquè agant, consulunt, atque huiusmodi quædam ad illorum aures occinunt, Quid etiam dubitas? an te principem esse oblitus es? annon tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legi rupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus: tui nihil possident, quod tuum non sit, tu potes & seruare, & perdere: tibi fas est opibus, dignitateque augere quem visum sit, fas est

vbi

vbi libuerit adimere. Alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo, & Cane. 11.

Lvpus cani ante lucem in sylua fortè fortuna fit obuiam, salutat, aduentum gratulatur, denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pasco herili nitidissima, nunquàm sub dio dormio, tum vniuersæ familiæ non dici potest, quàm sim gratus. Næ tu (inquit lupus) multò es felicissimus ò canis, cui tam benignus, & comis contingit herus, quo cùm ò vtinam commorari & mihi liceat, nullum me animantium esset vspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum videns lupum effecturum se pollicetur, vt hæreat in parte aliqua apud herum, modò de pristina

ferocia

ferocia aliquid rimittere, & seruitutem seruire velit. Stat sententia: lupo libitum est deambulare ad villam. Sermones edunt in itinere prorsus iucundissimos. Postea vero quàm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ò canis tua isthæc prorsus depilata ceruix? Solebam inquit ille, feroculus notis pariter, & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam: id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furem, lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus, hocque genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, Ego inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ò canis, cum tua isthac seruitute: mihi mea potior est libertas.

Adfabulatio.

Optabilius est in humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium, trepidùmque agere. Nam libertas sublimi exulat aula, vbi recipienda venit, & mussitanda iniuria est.

De Agricola, & Canibus. 12.

AGricola cùm ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuria laborare: interficit oues: mox & capellas, postremò boues quoque mactat, vt habeat quo inedia penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes. salutem fuga quærere constituunt: sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem,

dem, quorum in opere rustico faciundo vtebatur opera, pepercit herus.

Adfabulatio.

In quam domum mercedis gratia te tradas, vide, Non nulli humanissimi sunt heri: Multi etenim hodie eò dementiæ prolabuntur, vt vel seruos infortunio malo, & damno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone. 13.

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat. semel, atque iterum id fortè animalis contemplata, trepidare, & fugitare. Cùm iam tertiò obtulisset sese obuiam leo, tantum abfuit, vt metueret quicquam vulpes, vt confidenter illum adierit, salutaueritque.

Adfabulatio.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe, & aquila. 14.

VVlpeculæ proles foras excurrerat, ab aquila comprehensa, matris fidem implorat, accurrit illa, vt captiuam prolem dimittat, aquilam rogat: aquila nacta prædam ad pullos subuolat, Vulpes corre-

correpta face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Quum iam arborem conscendisset, & ipsa. Nunc te, inquit, tuosquè si potes tuere. Trepidans aquila, incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi, paruulisque liberis, tuum quicquid habeo reddidero.

Adfabulatio.

Per aquilam potentis, atque audacis animi homines intellige: per vulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsque afficere, diuitibus æquè studium est. verùm, quando est sua, & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probe vlciscuntur iniuriam.

De Agricola, & Ciconia.

Gruibus, anseribusque sata de pascentibus laqueū prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia.

conia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem, nec anserem esse, sed auium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper in seruire, eundemque senio confectum alere consueuerit. Agricola, Horum, inquit, nihil me fugit: verùm cùm nocentibus postquam te cepimus, cum his quoque morieris.

Adfabulatio.

Qui flagitium committit, & is, qui impuris se adiungit socium, & pari pœna plectuntur.

De Gallo, & Catô. 16.

VEnit ad gallum comedendum catus nō satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse auem dictitans, vtpote, quæ voce tam acuta noctu dormientes homines expergefaciat, Ille se innocentem ait, quum sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat

nat: nihil agis sceleste: cùm matre rem habes, nec sorore abstines. Id gallus quoque expurgare quum niteretur, Nec hoc, inquit perseuerantius sæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie discerperis.

Adfabulatio.

Vetus dictum esse ait Gulielmus Goudanus, vt canem cædas, facilè inueniri baculum. Malus, si libitum fuerit, quo iure, quaque iniuria te præcipitem dabit.

De Opilionibus, & Agricolis. 17.

PVer editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum terque, quaterque lupum adesse clamitans, agricolas vndique exciebat: illi sæpius elusi, seriò auxilium implo-ranti, dum non subueniunt. fiunt oues præda lupo.

Ad

Adfabulatio.

Si mentiri insueuerit quispiam, huic si quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horatium de Plano scurra iocus.

Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planũ licet illi plurima manet
Lachryma, per sanctum iuratus dicat Osirim
Credite non ludo, crudeles tollite claudum.
Quare peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila, & Coruo. 18.

Rupe editissima in agni tergum deuolat aquila. Videns id coruus, imitari, velut simius, gestit aquilam, in arietis vellus se demittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, cõprehensus proijcitur pueris.

Adfabulatio.

Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius, Id velis, id tentes, quod possis.

De Cane inuido, & Boue. 19.

PRęsepio fœni pleno decumbebat canis; Venit bos, vt comedat. Ille sese surrigẽs; prohibere. Bos, Dij tecum tua isthac inuidentia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec eo me vesci finis.

Adfabulatio.

Eo sunt ingenio plerique, vt alijs inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

De Cornice, & Oue. 20.

STepitat in ouiculæ dorso cornicula. Ouis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio inquit, quibus insultem, placidis molesta, læuis amica.

Ad fabulatio.

Impotenti, & syncero perpetua est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò præferocis hominis aures adstrepit nemo.

De

De Pauone, & Luscinia. 21.

PAuo apud summi Iouis sororem, & coniugem Iunonem queritur lusciniam suaue cantillare, se ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos sua à dijs cuique, Luscinia cantu, tu plumis longe superas: vnumquemque sua sorte decet esse contentum.

Ad fabulatio.

Quæ diui largiuntur, grato sumamus animo, neque maiora quæramus, Superi temerè agunt nihil.

De Mustella & Muribus. 22.

MVstella præ senio viribus carens, mures iam ita, vt solet insequi non valebat, meditari cœpit dolum, in farinulæ se colliculum illatebrat, sic sperans fore, vt citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad vnum omnes à mustella vorantur.

Adfabulatio.

Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quò non perueniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse: quod sic lucidius dixeris, Vbi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano tradu&#x1f; ctus 23.

RVsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, hero lecta donabat vrbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad se transtulit: ea veterrima repentè exaruit, atque ibi poma pariter, & malus periere. Quod cùm patrifamilias nunciaretur, Heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborem. Satis superque fuerat, si frœnum meæ nouissem imponere cupiditati, & fructus è ramo decerpere. Hanc fabulam sic Mantuanus.

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vnde dare vrbano dona solebat hero.
Ast herus illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior translata repentè
Aruit, & proles cum genitrice obij'.
Heu malè trãsfertur, senio cũ induruit arbor
Inquit herus: fuerat capere poma satis.

Adfabulatio.

Qui nimiũ sapiunt, atque in concessa sequuntur.
Desipiunt: cohibet qui sua vota sapit.

FABV-

M. PETRO SCOTO

Viro ornatiſſimo, eidemque humaniſſimo.

Scripta à Barlando.

De Leone, & Rana. 24.

AVdire vocem viſus leo proſilijt: ſubſiſtit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans, egreditur tandem aquis ranula. Leo depoſito metu appropians, beſtiolam proculcat pedibus.

Adfabulatio

Vetat hic apologus inanes timores, vt illa à Gulielmo Gaudano verſa fabula de partu montium.

De Formica, 25.

SItiens venit ad fontem, vt biberet formica, incidit fortè in puteum; opitulatur eminus, ex arbore deiecto ramo columba.

Ramum conſcendens formica ſeruatur. Adeſt, columbam vt capiat, auceps: non ſinit formica, aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba.

Adfabulatio.

Docet fabula, præclarè meritis referenda eſſe gratiam.

De Pauone, & Pica. 26.

GEns auium cùm liberè vagaretur, optabat ſibi dari regem, pauo ſe in primis dignum, qui eligeretur, putabat, quia eſſet formoſiſſimus. Hoc in regem accepto, pica, O rex inquit, ſi te imperante aquila nos perſtrenuè, vt ſolet, inſequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto ſeruabis?

Ad fabulatio.

In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo ſpectanda eſt, & prudentia.

De Aegroto, & Medico. 27.

MEdicus curabat ægrotum, ille tandem moritur, tum ad cognatos medicus: Hic inquit, intemperantia perijt.

Ad

Adfabulatio

Bibacitatem,& libidinem,nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad senectutem, aut per breuem est habiturus senectutem.

De Leone, & alijs. 28.

LEo,asinus, & vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri iussa. Asino singulas singulis parteis ponente, irrugijt leo, asinum rapit, ac laniat. Postea vulpeculæ id dat negotij: quæ astutior, cùm leoni longè optima posita parte sibi vix minimam particulam reseruasset, rogat leo, à quo sic docta sit,cui illa, Huius me inquit calamitas docuit, mortuum asinũ ostendens.

Adfabulatio

Fælix,quẽ faciunt aliena pericula cautum

De Hœdo, & Lupo 29.

FEnestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum conuicijs incessere audebat: cui lupus. Non tu, ait, scelestе mihi conuiciaris, sed locus.

Adfabulatio.

Et tempus, & locus sæpè audaciam addunt homini.

De Asino. 30.

ASinus de hortulani sæuitia querens, Ioui supplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini, dat tegularium. Apud quem cum tegulas, grauioraquè tergo vectaret onera, accessit rursus Iouem, orat dari, qui mitior sit. Ridere Iupiter: ille tñ non destitit instare orare vsque adeò, donec perpelleret. Dat ille coriarium: quem vbi pernouit asellus, Me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui ne corio quidem meo, quantum auguror, parcet.

Ad

Adfabulatio.

Semper damnamus, quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (vt dici solet) veteribus non sunt potiora.

De Anu, & Ancillis. 31.

ANus quædam domi habebat ancillas complureis, quas quotidie antèquàm lucesceret, ad galli gallinacei, quē domi habebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotij commotæ tædio: gallum obtruncant, sperantes iam necato illo in medios sese dies dormituras, sed hęc spes miseras frustrata est: hera enim, vt interemptum gallum resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet.

Adfabulatio.

Non pauci grauius malum dum studeant euitare, in alterum diuersum incidunt, Peruulgatum est, Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino, & Equo. 32.

Asinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in ocio degeret, se verò infælicem dicebat, quòd macilétus esset, ac strigosus, quotidie ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò post ad arma conclamatum est. Tum equos non equitem dorso, non frœnum repulit ore, nec telum corpore: hoc viso, Asinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.

Adfabulatio.

Miseri sunt, quos vulgus beatos iudicat, & non pauci beati, qui se miserrimos putát. Sutor, crepidarius regem dicit fælicem, quem omnium rerum compotem videt, non considerans in quantas res, & solicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De Leone, & Capra. 33.

EDita rupe ambulantē capram forte conspicatus leo, monet, vt potius in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis inquit, si tu abesses, qui mihi non istud suades, vt ego inde vllam capiam voluptatem, sed vt tu habeas, quod vores famelicus.

Adfabulatio.

Omnibus nec habeas fidem, quidā enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture, alijsque auibus. 34.

ANnuū se natalem celebrare adsimulat vultur, auiculas ad cœnam inuitat, veniunt plæræque omnes, venientes magno plausu, fauoribusque accepit, acceptas laniat vultur.

Adfabulatio.

Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant: latent sub hoc melle venena.

De Anseribus. 35.

ANseres vna cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subuolare non poterant.

Adfabulatio.

Expugnata ab hostibus vrbe, facilè se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt, quam vsui.

De Ioue, & Simia. 36.

IVpiter scire percupiens, quis nam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid vspiam est animalium. Concurritur ad Iouem vndique: aderat iam alituum, pecudumque genus, inter quos & simia, deformes catulos brachio gestans, cùm aduenisset, à risu nemo temperare potuit, quinetiam Iupiter ipsi profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imò, inquit, nouit & Iupiter Iudex noster, catulos meos magnopere mones quotquot adsunt, præcellere.

Adfabulatio.

Suum cuique pulchrum, vt est adagium, Et alibi apud Theocritum in Edyl. Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

FINIS.

ANIA-

ANIANI FABVLÆ QVATVOR

Adriano Barlando Interprete.

De quercu, & Arundine 1.

Fastus olim, atque adeò insolentię plena quercus, arundinem aggressa est: si nunc inquiens pectus animosum tibi, procede agedum ad pugnam, vt noster duarū euētus ostendat, vtra viribus præstet: arundo, quercus cantum, exultationé, fortitudinisq; iactationé vanā nihil mirata, sic respondit: certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget. Nan etsi in oém partem mobilis, tempestates tamen peruinco sonoras: tu, si semel vasto rex Aeolus antro, luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

Adfabulatio. Declarat hæc fabella, non eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam lacessiti iniuria, alij insultant.

De

De piscatore, & pisciculo. 2.

PIscator iacto in aquā hamo cibis illito, pisciculū eduxit, orat, obsecratq; captiuus, se minutulum vti abire sinat, & adolescere. vt postea maiore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper, vt quicquid posse, mallem auferre potius in præsentia.

Adfabulatio.

Hæc nos monet fabella, ne certa vnquam incertorum spe vnguibus amittamus. Quid enim stultius (vt est apud Ciceroné) quam incerta pro certis habere?

De formica, & cicada 3.

APpetente hyeme, frumentū in areolam ad solē trahebat formica, videt id cicada, accurrit, rogitat granum: formica, Cur non inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis aceruo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantitare soles, meritò nunc esuris.

Ad

Adfabulatio.

Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea, quibus imbecilla ſuſtenetur ſenectus. Per hyemem ſenectutem intellige. Per æſtatem adoleſcentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro. 4.

Leonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu, & caperata minitabatur fronte. Ad quem plenus iræ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, ſed immanem metuo leonem, qui, niſi tergo hæreret meo, iam ſcires non ita paruam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

Adfabulatio.

Calamitoſis non eſt addenda calamitas. Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

FINIS.

ANIA-

ANIANI FABVLÆ

Triginta octo.

GVLIELMO HERMANNO D. Augustini Ordinis Canonico.

Interprete.

De Nutrice, & Lupo. 1.

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur lupus in syluas ieiunus, & inanis: lupa vbi sit præda, sciscitatur, Gemebundus ille, Verba inquit, mihi data sunt, puerum plorantem se abijcere minabatur nutrix, at fefellit.

Adfabulatio.

Fœminæ non est habenda fides.

De Testudine, & Aquila. 2.

CEperat testudinem tędium reptandi, Si quis eam in cælum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam aquila, poscit præmium. Non habentem fodit vnguibus. Ita testudo, quæ concupijt videre astra, in astris vitam reliquit.

Adfabulatio.

Tua sorte sis contentus, fuere non nulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes inciderunt in pericula.

De Cancris Matre, & Filio. 3.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum vt eat: filius respondet, Mater, inquit, ipræ, sequar.

Ad fabulatio

Nullum reprehenderis vitij, cuius ipse queas reprehendi.

De Sole, & Aquilone. 4.

SOl, & ventus aquilo certant, vter sit fortior. Conuentum est experiri vires in viatorem, vt palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur, ac ille non desistit amictum gradiendo duplicans. Adsunt vires Solis: qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacùm, atque sub frondoso nemore abiecta mantica, reiedit, ita Soli contigit victoria.

Ad fabulatio.

Qui cum certes etiam, atque etiam vide. Nam, & si tu fortis es, est forsitan alius te fortior. Aut si non fortior, certè callidior, vt consilio suo tuum vincat robur.

De Asino. 5.

ASinus, venit in syluam offendit exuuias leonis: quibus indutus redit in pascua, greges, armentaque territat, & fugat. Venit, qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero occurrit, immò cum rugitu suo incurrit, At herus prehensis, quæ

ex-

extabant auriculis, Alios licet, inquit, fallas ego te aselle mi probè noui.

Adfabulatio

Quod non es, nec te esse simules. Non doctum, cum sis indoctus, non diuitem, non nobilem, cùm sis pauper, & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De Rana & Vulpe. 6.

RAna egressa paludem, in syluis apud feras medicinam profitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere, Cæteris habentibus fidem illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curat seipsam. Sic illusit vulpes. Est enim ranæ os cæruleo colore.

Adfabulatio.

Stultitiæ est profiteri, quod nescias, & ridiculum.

De Cane mordaci. 7.

CAni subinde homines mordenti, vt sibi quisque caueret, alligauit dominus nolam. Canis ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis iam ætate, atque authoritate grauis, monens eum, ne erret: Nam ista inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

Adfabulatio.

Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.

De Camelo. 8.

CAmelus sui pœnitens, querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se, iner-

inermem obiectũ cæteris animalibus. Orat Iouem donari sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli, nec modo votum negat, verùm & auriculas bestiæ decurtat.

Ad fabulatio

Sit quisque fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam sequuti meliorem, incurrere peiorem.

De duobus amicis, & Vrso. 9.

DVo amici faciunt iter. Occurrit in itinere vrsus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat, alter cùm spes fugæ non esset collidit se humi. Accedit bellua, contrectat iacentem, os explorat, & aures. Homine spiritum continente, ac motum, vrsus, qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctanti postea socio quidnam bestia dixisset iacenti in aurem, hoc monuisse ait, ne vnquam cùm illiusmodi amicis iter faceret.

Ad fabulatio.

Rara auis in terris, nigroquè simillima cygno,

cygno fides est. Verum amicum res aduersæ, & pericula monstrant.

De Equite Caluo. 10.

EQues caluus illigarat pileo comam fictitiã. Venit in campum, acri spirante borea: ac dum malè obseruat capillatum galerũ subitò apparet caluicies. Tollit cachinnũ corona, necnon & ipse ridet, Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, cùm olim defluxerint, qui fuerant mei?

Ad fabulatio.

Belle fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò cum accepit in foro alapam, hoc modo respondit, Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galea.

De duobus Ollis. 11.

DVæ ollæ stetere in ripa: altera erat lutea: altera ærea: vtranq; tulit vis fluuij. Luteæ collisionem metuenti respõdet ærea, ne quid timeat, sese enim ne collidatur satis curaturam. Tum altera: Seu me, inquit, tecum,

cum, seu te mecum flumen colliserit, cum meo vtrunque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

Adfabulatio.

Satius est viuere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi. non illi à te.

De Rustico, & Fortuna. 12.

RVsticus cum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi, ita est secum loquuta. Thesauro reperto stolidus mihi hic non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis, & clamore solicitabit.

Adfabulatio

Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De

De Tauro, & Capro. 13.

FVgit leonem taurus, venit ad speluncam, quærens latibulũ, intranti occursat cornibus, qui intus erat caper. Tum his verbis bos emugit: Tu quidẽ cornibus tuis meam excipis fugam: verum si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties. *Ad fabulatio.*

Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria non temperauerit, si (vt est fortuna mutabilis) miseris redierit fælicitas, nimirum nocuisse miseris, eum pœnitebit.

De Simia & eius prole. 14.

OMneis animantes suo conspectu Iupiter adesse miserat, cuius nam soboles esset pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia trahens secum suam prolem. Cuius

quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit: Maneat, cui fauerit Iupiter, victoria. Meo tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis iure præferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

Adfabulatio.

Et nos, & nostra nobis placent, Sed de nobis, & de nostris factis, aliorum sit iudicium, ne; si ipsi iudicemus, cum simia rideamur.

De Pauone, & Grue. 15.

PAuo, & Grus vna cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit, Grus fatetur pauonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Adfabulatio.

Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet, qua careas tu.

De Quercu, & Arundine 16.

VAlidiore Noto effracta quercus, in flumen præcipitatur. Dumq; fluitat, hæ-

ret forte ramis suis in arundine: miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet: cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse, quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit.

Adfabulatio.

Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo, & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Vergilius.

Nate dea, quò fata trahunt, retrahuntquè, sequamur.
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride, & Vulpe 17.

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, se vnam ait bellum confecturam, Pergit venator iaculari? Tigris oppidò sauciatur. Fugienté è prælio, telumquè extrahentem, percunctatur vulpes, quisnam valentem belluam tam validè vulnerasset. Respondit se authorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse virum. *Adfabulatio*

Fortes plerumque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris, & Leone 18.

QVatuor fuere tauri, quibus placuit cōmunem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Videt leo simul pascentes, & si esurit, tamen coniunctos aggredi metuit,

fuit: Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

Adfabulatio.

Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete, & Dumo. 19.

FErtur olim abies despicere dumos, iactitat se proceram esse, locari in ædibus cum velo stare in nauibus, dumos autem humiles, viles, nulli vsui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum. Tu sanè abies tuis gloriare bonis, vt nostris insultes malis. Verum nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quàm velles tu nobis, qui securi sumus, esse te similem?

Ad fabulatio.

Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc secura est, ac tuta: illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis.

Celsæ grauiore casu
Decidunt turres feriunt summos,
Fulgura montes.

De Piscatore, & Pisciculo. 20.

SVbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modò se è matre sutum, atque mensam, cùm adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem vltrò ad hamum eius rediturũ. Piscator negat se dimittere prædã certã, licet exiguã. Quid habeã inq̃t, scio: quid sim habi-

turus, nescio. Ego spem pretio non emo.

Adfabulatio.

Certum præstat incerto, præsens futuro, & si nonnumquam exile commodum omissum attulit magnum.

De Alite, & pullis eius. 21.

ALes positos in segete pullos monet, vt, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti è pastu matri pulli anxij narrant dominium agri operam illam mandasse vicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt rogatos ad metendum esse amicos, iterum iubet illa, vt sint securi. Tertiò vt audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare. Iam inquit, tempus est, vt fugiamus. Vicinos, & amicos non timui; quia non venturos sciui. Timeo dominum; illi enim res est cordi.

Adfabulatio.

Secordes alienis in rebus plerique sumus Quòd si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Auaro & Inuido. 22.

DVo homines orabant Iouem, cupidus, & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc, vt eorum votis satisfiat. Dat hic vtrique optandi liberam facultatem, ac conditionem: vt quodcunque petijsset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit socius. Porrò inuidus hoc petit, vt ipse vno

pri-

priuetur oculorum, lætus socium mulctandum esse vtroque.

Adfabulatio.

Auaritiam quid possit satiare? inuidia verò dementius est nihil. Quæ dummodò noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone, & Capella. 23.

VIdit Leo pendere dumosa de rupe capellam, Suadet descendere, vt in campo thymum, salicesque carpat. Recusat capella descendere, verba quidem eius haud sanè mala; sed mentem esse plenam doli reclamans.

Adfabulatio.

Cogita quis, quid suadeat. Multi suadent vtilia; non tibi, sed sibi.

De Cornice, & Vrna. 24.

SItibunda cornix reperit vrnam aquæ. Sed erat vrna profundior, quàm vt posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere vrnam, nec valet. Tum lectos ex arena scrupulos iniectat. Hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Ad fabulatio.

Interdùm id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.

De Leone, & Venatore. 25.

LItigat leo cũ venatore, suã præfert fortitudinẽ hominis fortitudini: post longa iurgia, venator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo, caput deponẽs in gremium viri. Negat fera id satis esse iudicij: homines enim sculpere quod velent,

lent, ait quod si, & leones forens artifices, iam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

Adfabulatio.

Quisque quo ad potest, & dicit, & facit, quod suæ parti, & causæ putet prodesse.

De Puero, & Fure. 26.

SEdebat Puer flens ad puteum, Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas vrnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit. Vale non ita vento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam inuenit tunicam. Puer quippe sublata tunica fugerat.

Ad fabulatio

Falluntur interdum, qui fallere solent.

De Rustico, & Iuuenco. 27.

ERat rustico iuuencus, vinculi omnis, iugique impatiens. Homo astutulus, bestiæ resedat cornua. Cornibus enim petebat. Tum iungit non currui, sed aratro: ne vt solet, herum pulsaret calcibus. Stiuam ipse tenet, gaudens industria effecisse, vt iam foret tutus, & à cornibus, & ab vngulis, Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus os, caputque rustici opplet arena.

Adfabulatio.

Sunt nonnulli sic intractabiles, vt nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro, & Viatore. 28.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus viatorem niue obrutum, atque

alga ore

algore enectum miseratus. ducit in antrum suum, fouet igni. Spirantem autem in manus percunctatur causam. Qui respondens, Vt calefiant. inquit. Postea cùm accumberent sufflat viator in polenta. Quod cùr faceret interrogatus, vt frigescat, inquit. Tũ continuò Satyrus Viatorem eijciens nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os.

Ad fabulatio.

Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiquè in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico. 29.

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam. Iterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in vrbem destinatum lauticiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio bellua, nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante cocos, villicus respondet, Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redijsset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

Ad fabulatio.

Multorum hominum tam est excors vita, vt an cor habeant possit ambigere.

De Tauro, & Mure. 30.

MVs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cor-

nua, quærit hostem nusquam videt, irridet eum mus: Quia. inquit, robustus es, ac vastus, non idcircò quemuis contempseris. Nunc te, & quidem gratis, lædit exiguus mus.

Ad fabulatio.

Tritum est illud verbum, quòd significantius nostrate lingua dixerim. Nyemant sol verachrem seinen finde. Latinè sic, Nemo suum hostem floccipendat.

De rustico, & Hercule. 31.

RVstici currus hæret in profundo luto; Non supinus deum Herculem implorat. Intonat vox è cælo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato, tum enim aderit Hercules vocatus.

Ad fabulatio.

Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipse, tum iuuabit te Deus.

De Ansere. 32.

FVit anser, qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula: dominus, vt subito fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento vacuo stupet miser, anxioque dehinc suspirat, ac plangit, & rem, & spem perijsse.

Ad fabulatio.

Moderanda sunt vota. Cauandum est ne, vel præproperi simus, vel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura, quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De

De cicada, & formica. 33.

CVm per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana reponens in hyemem. Sæuiente bruma, famelica cicada venit ad formicã, mendicat victum. Renuit formica dictitans, sese, dum illa cantabat, laborasse.

Adfabulatio.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta; & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia, & duobus eius natis. 34.

SImia, vt ferunt, cùm peperit gemellos alterum diligit, alterum negligit. Erat puer pera cum gemellis. Atque, cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit vlnis, quem, dum præceps fugitat, collidit petræ, atque enecat: neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

Adfabulatio.

Solet euenire, vt ipsi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio, & periculi, eo, quem minus amarunt, præstante se strenuum, ac probum.

De Boue & Iuuenco 35.

BOs iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum. Iuuencus laboris expers, vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Iactat se iugi, ac vinculi inscium, se liberum, se ociosum, illi attritum esse labore collum. Denique se glabrum, ac nitidum, illum esse hirsutum, ac squalidum. Senior tum quidem nihil contra, sed breui post tempore videt hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quò tua mollis vita peruenit? securum istud ocium tedijt ad securim. Iam saltem (vt opinor) potius suadet mihi laborem, qui me tuetur, quàm ocium, quod nunc te traxit ad necem.

Adfabulatio.

Ad vitam rectè gerendam opus est labore, & vigilantia, Secors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane, & Leone. 36.

OCcurrit canis leoni, iocatur. Quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas, & deuia? Me specta pinguem, ac nitidum, atque hæc non labore consequor, sed

ocio.

ocio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolide etiam vincula. Tu seruus esto, qui seruire potes, equidem sum liber, nec seruire volo.

Adfabulatio.

Pulchrè respondit leo. Quibus liber enim rebus potior est libertas.

De Piscibus. 37.

PIscis fluuialis vi fluminis correptus est in mare, Vbi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc Phocá, sed ait tum fore indicium nobilitatis, si cum Phoca captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem a plebe.

Adfabulatio.

Multi sic capti sunt libidine gloriæ; vt sese ipsi prædicent & iactent, sed laus sui oris, non datur homini laudi, ac excipitur cum auditorum risu.

ÆSOPI FABVLATORIS
Clarissimi Apologi,
E Græco Latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

ÆSopus fabulator clarissimus, natione quidē Phrix, Fortuna verò seruus fuit, colore, niger, ac facie supra modū deformis Is, quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalis in somnia sibi assistens, largita est loquellam (nam ab initio blactero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas ita ante oculos ponit, quòd audientium animos incitat ad virtutem: nec vlli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipsē non aperiat. Has igitur fabulas, qui rite gustauerit, quam viam sequi, quamque vitare debeat, in priuatis publicisque negotijs facilè comperiet. Nam in primis fabulam narrat: tum quid fabula significat, compendiosius exponit. Atque ordinem alphabeti in Græco sequutus, qui in Latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila, & Vulpe, 1.

AQuila, & vulpes conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituūt, firmiorē amicitiā ex frequenti conuersatio-

ne fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit. Vulpes vero arborem propè, inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum, cum vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indigna, in latibulum deuolans. vulpi catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est. Et cùm aquilam vlcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequibat, quod vnum miseris, ac inpotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium, cum violatur, vertitur amicitia Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum vnà cum carbonibus accensis aquila arripiens sustulit ad nidum. Sed vento vehementius spirante, nidus, qui ex fœno, ac materiu exili; aridaque confectus erat, incenditur. Aquilę pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequiren, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu deuorat

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui amicitiam violant, quamuis quos læserint, vltionem declinent, Dei supplicium non tamen effugint.

De Aquila, & Coruo. 2.

AQuila celsa ex rupe deuolans, agnum ex omni prege arripuit. Quam rem coruus conspicatus, æmulatione motus, vehemẽti cum strepitu, ac stridore deuolat in arietem,

arietem, atque vngues in arietus vellus ita implicat, quòd inde etiam motu alarum se explicare non potest. Hunc pastor cùm ita implicitum videt, accurrens coruum comprehendit: atque alarum penis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quispiam coruum rogaret, quæ nam volucris esset: coruus ait, Prius equidem, quo ad animum, aquila fui, nunc verò me coruum esse certò cognosco.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone. 3.

AQuila leporē persequebatur. At lepus auxilij in ops, quem tempus obtulit scabronem videns, ab eo auxilium implorauit. Cui scabro pollicitus est tutelam, ac custodiam suam. Deinde cùm aquilā propinquantem scabro conspicatur, eam precatur,

ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis prauitatem contemnens eo coram leporem exedit. Verum scabro suæ iniuriæ memor vbi aquila nidificaret, obseruat. Ecce aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad aquilæ nidum volat, atque oua deuoluens, humi deijcit, Aquila iacturæ ouorum mœrore concita, euolat ad Iouem (est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Iupiter sibi concedit, vt, cùm tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro prouidens, globum è stercore conficit, atque sursum euolans, in Iouis sinum demisit. Iupiter volens è sinu globum excutere, oua aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere quo tempore scabrones existunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd nullus porrò est contemnendus: quoniam nemo est qui iniuriam accipiat, quin, cùm tempus datur, se vlcisci non quærat.

De Philomena, & Accipitre. 4.

PHilomena cùm alta quercu sederet, more suo, sola canebat. Eam accipiter, cibum quæritans, cùm intuetur, repentè euolat, illamque rapit. At Philomena, cum se interitum iri videt, accipitrem precatur, vt se missam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipsa satis minima sit; sed pro saturitate sua ad maiores aues, vt se vertat opus profectò fore. Illá accipiter toruè conspiciés ait, Stultus equidem nimium essem,

si quem

si quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris spe pastus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quod qui omittunt id, quod manu tenent rerum maiorum spe, consilio inopes, ac ratione nimium sunt.

De Vulpe, & Trago. 5.

VVlpes, & Tragus sitientes in quendam puteum descenderunt. Verùm enim post potum, cùm egressum conspiceret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono sis animo, nam quid saluti nostræ opus sit, probè animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus, cornibusuè muro adhœrebis, tuas ego scapulas, cornuaque conscendens, cùm egressa puteum fuero, te manu cõprehendens hinc desuper traham. Huic caper promptè deseruiuit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudebat. At dũ caper illam incusat, sibi pacta haud seruasse, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu istæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculatè vidisses.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines consilio prædi:i, rerum fines prius inspiciunt, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe, & Leone. 6.

VVlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum ille fortè obuiasset, adeò pertimuit, vt mortem penè obiret. Rursum illum

um cum aspexisset, pertimuit, sed minimè, vt primum. Eum tertio cum intuetur prope accedens fuit ausa coram disserere.

Adfabulatio.

Fabula significa, quòd rerum terribilia vsus, & consuetudo domestica facit.

De Cato, & Gallo. 7.

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret, qua eum comedere posset, illum criminari cępit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum vtilitatem, cum ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait. Impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continuè contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defen-

fendebat, quòd domini sui quæstus gratia, id quoque ageret: enim verò ex huiusmodi coitu gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus; excusationibus licet abundes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, cum semel delinquere animo proposuit, quamuis causæ desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda. 8.

VVlpes, vt è laqueo cuaderet, abscissa cauda, cum è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere vulpes, vt sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaque ad vnum vulpibus cõgregatis suadet, vt caudas sibi abscindant, differens caudam non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri graui, atque inepto. E Vulpibus vna ei facetè respondit, Heus soror; si res ista tibi soli conducit, tum itidem alijs consulere haud est æquum.

Adfabulatio.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore, & smaride pisciculo. 9.

PIscator ꝙ mare rete retendit, eo Smarida cepit pisciculum, qui parua ad huc

ret, quòd multis iam annis tuorum splendore sis isti denudatus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines mendacos res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe, & Venatoribus. 12.

VVlpes venatores effugiens, ac per auia currendo iam defessa, hominem casu reperit lignarium, quem rogat, vt se quoquo loco abscondat. Ille tectorium sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu verò, vbi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim venatores re haud percepta statim abeunt: vulpes, vt illos abijsse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit: lignarius vulpem criminatur, quòd cùm saluam fecerit nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se conuertens, illi facetè ait, Heus amice, si manum, opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen, & improba præstat.

De Gallis, & Perdice. 13.

GAllos quamplures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis cōpascere permisit. Sed cùm galli eam infestarent, rostrisque percuterent, perdix

ea iniuria vehementer perdoluit, putans quia aduena, nec eo genere esset, eo sibi inferri iniurias; Gallos deinde cum ad inuicem certantes, conspiceret perdix, amota animi perturbatione ait. De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Adfabulatio.

Fabula significat, quod homines sapientia prædiți moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi, nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larua. 14.

VVlpes citharædi domum ingressa dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens, aitò quale sine cerebro caput.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd non omnes corpore decori, eandem animi habent pulchritudinem.

De homine, & ligneo deo 15.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, cum orauit, vt boni quippiã sibi tribueret; sed, quantò magis orabat, eò res domi angustior erat: demum ille concitus ira, demum cruribus capit, & caput parieti percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri exilijt, quod homo colligens ait: Peruersus nimium es, atque perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil quidem profuisti, percussus verò, ac

ac verberatus boni plurimum contulisti.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato. 16.

VIr quidam cùm cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocauit, eius quoque canis canem alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cum tantum dapium videt apparatum, lætus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo. Hisque dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò eum conspiciens tacitus per caudam capit, atque illum sæpius rotans per fenestram proijcit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, exteri canes sibi occurrunt, atque rogitant, quàm opiparè cœnauerit. At ille languens ait. Ita potu, ac dapibus me expleui, quòd cùm exiuerim, viam viderim.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila, & Homine. 17.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum sibi euulsis inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus pennis alas denuò munit, tum aquila volans leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes homini ait: Noli hanc aquilam, sicuti prius hospitio habere, ne ceu leporem te æquè venetur. Tum homo aquilæ item pennas euulsit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd benefacientes sunt quidem remunerandi, improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola. 18.

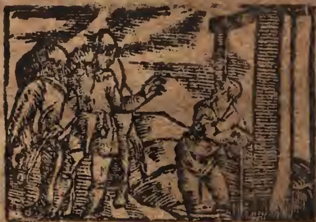
HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cupere tque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit. Filij, ego è vita discedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in vinea thesaurum verum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inueniunt. Verum enim vinea cum probè effossa foret, longè plus solito fructus producit, atque illos diuites facit.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario, & Lotore. 19.

CArbonarius lotorem quendam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliàs expertus ait. Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonium fauillis ipse maculares.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente. 20

VVlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum, ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum

ipsum intrauit, atque tantùm comedit, quòd ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum vulpes alia transiens illac, cùm audiret, illuc accedit, rogatque quidnam gemeret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, istic manendum est, vsque eò, dum tenuis efficiaris, quanta eras, cùm intrasti, nam eo pacto facilè egredieris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De Piscatore quodam. 21.

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibijs, ac reti assumptis, iuxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexistens, in primis tuba canere cœpit putans cantu se pisces facilè esse capturum. Verùm cantu cùm nullum consequeretur effectum depositis tibijs, rete in mare demittit, ac pisces cepit per plures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia, dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam. 22.

Piscatores piscatum profecti, diùque piscando defessi, fame præterea, ac mærore, quòd nihil cepissent, confecti, cùm abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in nauiculam saltat: illum piscatores supra modum læti comprehendunt, ac in vrbem reuersi, grandi pretio vendunt.

Adfabulatio

Fabula significat, quod frequentius fortuna id exibet, quòd ars efficere non potest.

De Viro inope, & infirmo 23.

Homo quidam pauper cùm ægrotaret, dijs vouit, quòd si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: quòd dij experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, ossa boum centum colligit, eaque super altari deponens, lepidè inquit, Ecce quod voui, votum vobis nunc persoluo. At dij illum vlcisci volentes, in somnis sibi assistunt, atque inquiunt. Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille experge factus somnij memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones: captus itaque, eos rogabat, vt se missum facerent, quoniam mille talenta auri persolueret eis.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo mendax Deos, & homines pariter contemnit.

De Vulpe, & Pardo. 24.

VVlpes cum pardo de pulchritudine contendebat, cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum varijs notis habeo notatum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd decor mentis potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam. 25.

PIscatores quidam è mari rete trahebant, quod cùm graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos: sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbanè socijs inquit. Animis estote quietis, quippè lætitiæ soror est mœstitia, oportet enim

enim casus prospicere futuros, illosque vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè frangitur.

De Ranis regem petentibus. 26.

RAnæ mœrentes, quòd sine rege forent Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi dedat. Iuppiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cùm in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iuppiter stultis earum precibus motus, Hydrum illis dedit in regem. Is in diem cùm ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur, vt regem sæuum, atque

immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quem tot precibus regem exorastis, cum vobis perpetuum habetote.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd sæpè ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

De Cata in fœminam mutata. 27.

CAta quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, Venerem orauit: vt eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis mutauit eam. Quæ cum longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset & mores, in medium constituit murem, quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem vt caperet, persecuta est. Qua super re venus indignata denuò eam in priorem catæ formam mutauit.

Ad

Ad fabulatio.

Fabula significat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene mortem vocante, 28.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longa uia defessus esset fasce humi deposito mortem vocauit. Ecce mors aduenit, causamque, quamobrē se vocauerit, interrogauit, Tunc senex, Vt hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres, ait.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est: licèt is mille subijciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De Muliere, & Medico. 29.

MVlier anus cùm ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens,

ſi eo morbo curaretur: ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clā exportabat. Mulier igitur, ophthalmia curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe proſpiceret, medico mercedem pactam petenti, ſoluere negat. Quamobrem vocata in iudicium, pactum quidem non denegat, ſed ſe curatam ophthalmia eſſe, id verò pernegat, inquiens, Cùm cæca eram domum multa ſuppellectile refertam videbam, nunc cùm video, vt medicus ait, nihil rerum domi eſſe proſpicio.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd homines auaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola, & Canibus. 30.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locauit. Sed cùm alimo-

alimonia ſibi deficeret, & ouibus primùm veſci cœpit. Cùm verò in diem magis ſæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit, Quod facinus cum animaduertunt canes, inuicem verba faciunt, Quid hic ſtamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamuſne eum noſtræ parcere vitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulatur.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd eos fugere debemus, qui in chariſſimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricola, & Filijs. 31.

AGricola quidam quàm plures habuit filios, continua ſeditione diſcordes, ac eius admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè vnà domi omnes ſederent, iuſſit pater virgarum faſcem coram deportari, atque natos cœpit hortari, vt integrum faſcem diſrumperent. Cùm igitur faſcem eum totis viribus frangere non poſſent, genitor præcepit, vt ſoluto faſce ſingulatim frangerent virgas. Cum quiſque facilè hoc perficeret, tunc facto ſilêtio, pater ait eis. Si quando animis idem ſentietis, nati mihi chariſſimi, nec ab inimicis ſuperari poteritis, ſed ſi inter vos ſeditiones ſeruabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

ætate piscatorem orabat, vt dum grandis esset, atque maiorem quæstum ex eo assequi posset, eum vita donaret. Huic piscator lepidè respondit, Egò quidem mente carerem, si quòd minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De Vulpe, & Rubo. 10.

VUlpes cùm sepem quandam ascenderet, vt periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perforauit, & cùm grauiter saucia foret gemens inquit ad rubum: Vt me iuuares, cùm ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti vulpes ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera capere consueuisti.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus à natura datum est obesse potius, quàm alijs prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo. 11.

VUlpes, & Crocodilus de nobilitate cõtendebant, cùm crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorum, vulpes ei subridens ait, Heus amice, & si hoc tu quidem non dixeris ex tuo corio clarè appa-

ret,

ret, quòd multis iam annis tuorum splendore fui isti denudatus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines mendacos res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe, & Venatoribus. 12.

VVlpes venatores effugiens, ac per auia currendo iam defessa, hominem casu reperit lignarium, quem rogat, vt se quoquo loco abscondat. Ille tectorium sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu verò, vbi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim venatores re haud percepta statim abeunt: vulpes, vt illos abijsse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit: lignarius vulpem criminatur, quòd cùm saluam fecerit nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se conuertens, illi facetè ait, Heus amice, si manum, opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen, & improba præstat.

De Gallis, & Perdice. 13.

GAllos quamplures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis cōpascere permisit. Sed cùm galli eam infestarent, rostrisque percuterent, perdix

ea iniuria vehementer perdoluit, putans quia aduena, nec eo genere esset, eo sibi inferri iniurias; Gallos deinde cum ad inuicem certantes, conspiceret perdix, amota animi perturbatione ait: De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Adfabulatio.

Fabula significat, quod homines sapientia prædi:i moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi, nec suis parcere sciunt.

De Vulpe, & Larua. 14.

VVlpes citharædi domum ingressa dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens, ait ô quale sine cerebro caput.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd non omnes corpore decori, eandem animi habent pulchritudinem.

De homine, & ligneo deo 15.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orauit, vt boni quippiā sibi tribueret; sed, quantò magis orabat, eò res domi angustior erat: demum ille concitus ira, demum curibus capit, & caput parieti percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri exilijt, quod homo colligens ait: Peruersus nimium es, atque perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil quidem profuisti, percussus verò,

ac verberatus boni plurimum contulisti.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato. 16.

VIr quidam cum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocauit, eius quoque canis canem alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cum tantum dapium videt apparatum, latus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo. Hisque dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò eum conspiciens tacitus per caudam capit, atque illum sæpius rotans per fenestram proijcit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, exteri canes sibi occurrunt, atque rogitant, quàm opiparè cęnauerit, At ille languens ait. Ita potu, ac dapibus me expleui, quòd cùm exiuerim, viam viderim.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila, & Homine. 17.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum sibi euulsis inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus pennis alas denuò munit, cum aquila volans leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes homini ait: Noli hanc aquilam, sicuti prius hospitio habere, ne ceu leporem te atque venetur, Tum homo aquilæ item pennas euulsit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd benefacientes sunt quidem remunerandi, improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola. 18.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit. Filij, ego è vita discedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in vinea thesaurum verum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inueniunt. Verum enim vinea cum probè effossa foret, longè plus solito fructus producit, atque illos diuites facit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario, & Lotore. 19.

Carbonarius lotorem quendam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliis expertus ait. Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente. 20

Vulpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum, ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum

De Piſcatoribus quibuſdam. 22.

Piſcatores piſcatum profecti, diùque piſcandò defeſſi, fame præterea, ac mærore, quòd nihil cepiſſent, confecti, cùm abire decernunt, ecce piſcis quidam alium fugiens ſe inſequentem, in nauiculam ſaltat: illum piſcatores ſupra modum læti comprehendunt, ac in vrbem reuerſi, grandi pretio vendunt.

Adfabulatio

Fabula ſignificat, quod frequentius fortuna id exibet, quòd ars efficere non poteſt.

De Viro inope, & infirmo 23.

Homo quidam pauper cùm ægrotaret, dijs vouit, quòd ſi eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: quòd dij experiri volentes, ſanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, oſſa boum centum colligit, eaque ſuper altari deponens, lepidè inquit, Ecce quòd voui, votum vobis nunc perſoluo. At dij illum vlciſci volentes, in ſomnis ſibi aſſiſtunt, atque inquiunt. Ad maris littus pergito, ibi enim in loco ſemoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus ſomnij memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones: captus itaque, eos rogabat, vt ſe miſſum facerent, quoniam mille talenta auri perſolueret eis.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd homo mendax Deos, & homines pariter contemnit.

De Vulpe, & Pardo. 24.

VVlpes cum pardo de pulchritudine contendebat, cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, Vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum varijs notis habeo notatum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd decor mentis potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam. 25.

PIscatores quidam è mari rete trahebant, quod cùm graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos: sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbanè socijs inquit. Animis estote quieti, quippè lætitiæ soror est mœstitia, oportet enim

enim casus prospicere futuros, illosque vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè frangitur.

De Ranis regem petentibus. 26.

RAnæ mœrentes, quòd sine rege forent Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi dedat. Iuppiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cùm in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iuppiter stultis earum precibus motus, Hydrum illis dedit in regem. Is in diem cùm ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur, vt regem sæuum, atque

immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quem tot precibus regem exorastis, eum vobis perpetuum habetote.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd sæpè ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

De Cata in fœminam mutata. 27.

Cata quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, Venerem orauit: vt eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis mutauit eam. Quæ cum longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset & mores, in medium constituit murem, quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem vt caperet, persecuta est. Qua super re venus indignata denuò eam in priorem catæ formam mutauit.

Ad

Ad fabulatio.

Fabula significat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene mortem vocante. 28.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longa uia defessus esset fasce humi deposito mortem vocauit. Ecce mors aduenit, causamque, quamobrē se vocauerit, interrogauit, Tunc senex, Vt hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres, ait.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est: licèt is mille subijciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De Muliere, & Medico. 29.

MVlier anus cùm ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens,

ſi eo morbo curaretur: ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clã exportabat. Mulier igitur, ophthalmia curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe proſpiceret, medico mercedem pactam petenti, ſoluere negat. Quamobrem vocata in iudicium, pactum quidem non denegat, ſed ſe curatam ophthalmia eſſe, id verò pernegat, inquiens, Cùm cæca eram domum multa ſuppellectile refer tam videbam, nunc cùm video, vt medicus ait, nihil rerum domi eſſe proſpicio.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd homines auaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola, & Canibus. 30.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locauit. Sed cùm alimo-

alimonia sibi deficeret, & ouibus primùm vesci cœpit. Cùm verò in diem magis sæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animaduertunt canes, inuicem verba faciunt, Quid hic stamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamusne eum nostræ parcere vitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulatur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

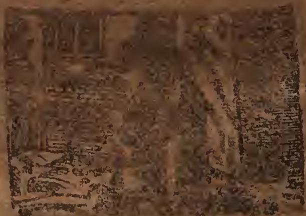
De Agricola, & Filijs. 31.

AGricola quidam quàm plures habuit filios, continua seditione discordes, ac eius admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè vnà domi omnes sederent, iussit pater virgarum fascem coram deportari, atque natos cœpit hortari, vt integrum fascem disrumperent. Cùm igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, vt soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facilè hoc perficeret, tunc facto silētio, pater ait eis. Si quando animis idem sentietis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis, sed si inter vos seditiones seruabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd fortior est vis, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Mulier, & Gallina. 32.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quo libet pariebat ouum. Putauit mulier, more ingenij humani, quòd sitis habendi semper solicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id vnum desijt parere ouum. Sic mulier, ex quo maius lucrum quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd plurima cupiditate

tate rerum præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso. 33.

HOmo quidam, cùm eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atque de medico rogatus ait, Si vis amice fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis, qui te momordit, à vulnere lingua sanguinem terget: ista cura nihil potius reperiri potest: alter arridens venustissimè inquit, Si huiusmodi vtor remedio, in diem magis, ac magis à canibus mordebor.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus amicis, & Vrsa. 34.

AMici duo dum rus viarent, vrsa eis obuiam occurrit: qua prospecta, alter eorum territus, vt se seruaret, continuò arborē ascendit. Alter cum vrsæ viribus posse obsistere dubitaret, vti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatum, atque anhelitum. Cùm nec ore, aut naso respiraret, vrsæ eum exanimatum existimans, abijt. (Dicunt enim, à cadauere vrsas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi dixerit vrsa socium rogauit. Ille vrbano sermone respondit. Admonitus sum ab vrsa, vt cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui cum est opus amicis, sub sidia denegant.

De adolescentibus duobus, & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sũptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus, dum alijs vacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere, iurat. Qui verò habebat, se non accepisse iurabat. Coquus, percepto iuuenum dolo, ait, Et si fallor equidem a vobis, per quem verò iuratis, res ista non latebit Deum.

Adfabulatio.

Fabula significat nullum scelus posse latere.

De duobus Inimicis. 36.

DVo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, vnà in naui nauigabant. Et cùm alter eodem in loco stare,

cùm altero non pateretur, vnus in puppi, alter in prora consedit. Orta autem tempestate, cùm nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorem, quæ pars nauis submergi prius deberet. Et cùm gubernator puppim dixisset, ait ille, Mors mihi modo molesta minimè est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd inimicus, vt inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Calamo, & Oliua. 37.

Quæ nam esset fortior, durior, & magis resistens, canna, & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus euulsit oliuam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facilè est assequuta.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersia mos est in tēpore gerendus.

De Vitula, & Boue. 38.

VItula cùm bouem arantem perspiceret illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula verò vt immolaretur, retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideò non laborabas, vt immolareris?

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd ociosis, & nihil agentibus pericula quoque imminent.

De Puero, & Fortuna. 39.

CVm puer quidam iuxta puteum dormiret fortuna illuc accedens illum excitauit, inquiens: Surge, & hinc ocyus abi. Quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Ad-

Adfabulatio

Fabula significat, quòd frequenter pericula culpa nostra incurrimus, deinde ab re fortunam accusamus.

De Muribus, & Cato. 40.

DOmo quapiam quòd per plures forêt mures, catus prę̨sentiens illuc accessit, atque nunc vnum, nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verùm mures, cum se in diem con sumi perciperent, ad vnum coacti, inquiunt secum. De cætero inferius non esse descendendum, si no'umus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò Catus ascendere non potest. At Catus consilio murium percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè prospiciens, vt Catum esse cognouit, haud infacetè, ait, Heus amice, etsi follem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd vir prudens semel si fallitur, fictis, & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia, & Vulpe. 41.

APud brutorum animalium consilium, simia ita apposité saltauit, ꝙ omnium ferè consensu rex statim fuerit creatus, At vulpes inuidens ei, vbi viderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiam vt duxit, inquit ad eam. Hic thesaurus absconditus

est,

est, qui ex lege spectat ad reges; quare cum tuus ex lege sit, tu te ipsa capias illum. Simia Vulpis suasu illuc temerè accedens, vt se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolosè deceperat. Et vulpès haud illepidè ait; Heu stulta, quæ, cum fortuna teextulisset dominari cæteris, iam te putabas dignam.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd, qui temerè quippiam aggreditur, temerè in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus fit.

De Ceruo, & Leone. 42.

CEruus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur, dumquè potat, suam in aqua prospiciens vmbram, valdè lætatus est magnitudine cornuum, ac ramositate, deinde pedes, & crura prospiciens nimium tristatus est. Hæc cum animo vertit, ecce leo apparet, ac ceruum per-

persequitur. At ceruus fugam arripiens, leonem per campos longè ante ibat. (Dicunt, enim ceruorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quo vsque igitur leo per campos secutus est ceruum, eum assequi non potuit. Casu verò contigit ceruum nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus, cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo.

Adfabulatio.

Fabula significat; quòd, quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola, & Pelargo. 43.

AGricola laqueos in agro tetendit, vt grues, & anseres venaretur, qui sata continuè depascebant; At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tenus, ro-

gat agricolam, vt eum soluat, missumque faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium piissimus, qui parentibus semper deseruit, nec illos in senecta deserit vnquam. Ei agricola subridens ait. Quæ dicis, haud me fugiunt, nam qui sis, probè teneo; sed his simul captus cum sis, his quoque simul est moriendum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno, & Lupo. 44.

AGnus in domo bene clausa existens, cum lupum ad se venientem perspicit, illum conuitijs, & maledictis persequitur. At lupus inquit ei: Non tu, sed locus inaccessibilis mihi conuitia dicit.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd locus, & tempus faciunt timidos persæpè audaces.

De

De Ioue, & Coruo. 45.

IVpiter volatilibus regem creare volens diem concilij auibus indixit, vt qui speciosior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis, se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, veniunt ad concilium aues: Iupiter coruum ob pulchritudinem cum regem auibus creare vellet, id aues indignè ferentes quæque suas à coruo extrahunt pennas. At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus, vt erat, demum remansit.

Adfabulatio

Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amissis, quis nam ipse sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam. 46.

TVbicen quidam tubę sonitu pugnatum ciebat exercitum: Ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda voce clamabat: Ne abs re, ac frustra occidere me velitis, ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant huiusmodi verba contra re ldiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre deuitans, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd grauiori pœna

sunt

sunt indicandi, qui cùm ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendam impellunt.

De Fabro, & Cane. 47.

FAber quidam catulum habebat, qui, dum ipse ferrum cuderet, continuè dormiebat. Cùm verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, ceu ossa, & alia huiusmodi sine mora corrodebat. Quàm rem animaduertens faber, ait ad canem, Heu miser, quid faciam nescio, qui, dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitia teneris: Rursus cùm dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd socordes, & somnolenti, qui ex aliorum viuunt laboribus, graui censura sunt coercendi.

De Mula quadam. 48.

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat secum inquiens, pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis: parùm post cōtigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere, sed cùm cursus cessauit, Heu me miseram, inquit, quæ equi filiam me esse putabam, at nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos dediscunt, sed in aduersis suos persæpè cognoscunt errores.

De Tunno, & Delfino. 49.

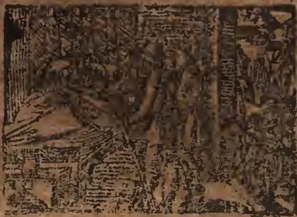
THunnus cum eum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore à vehementi fluctu in insulam defertur, eundemque in scopulum à fluctu eodem, Delphinus dum se putat capere Thunnum, ipse quoque defertur. Thunnus conuersus, cum Delphinum ex pirantem animam

mam perſpicit, ſecum ipſe ait, Mors mihi moleſta admodum non eſt, ex quo mortis auctorem mori ſimul mecum perſpicio.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quod quiuis aduerſa lenius fert, cum aduerſitatum auctores eadem aduerſitate opprimi perſpicit.

De Medico quodam. 50.

MEdicus quidam cum, quem curarat ægrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat. Vir iſte, ſi ſe vino abſtinuiſſet, & clyſterijs vſus fuiſſet, eũ mori non contigiſſet. Ex his, qui aderant, quiſpiã medico haud infacetè ait. Heus medice, iſta conſilia, cum prodeſſe quibant, dicenda fuerunt, non nunc, cum nihil valeant prodeſſe.

Adfabulatio

Fabula ſignificat, quòd vbi haud prodeſt conſilium, id eo tempore dare eſt ſanè amicum deludere.

De Aucupe. 51.

AVceps aucupatum calamis, viſcoquè tetendit, & cùm turdum canere arboris deſuper ramum aſpexit, vt eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcauit, morſuſque ab ea, cùm iamiam ob venenum ſe deficere præſenſit: Heu me miſerum ingemuit, qui, dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt aucupatus.

Ad fabulatio.

Fabula ſignificat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea per ſæpè ab alio ipſi patimur.

De Caſtore. 52.

CAſtor eſt animal quadrupes, qui in paludibus ſe nutrit, eius teſtes varijs medelis vtiles eſſe dicuntur. Itaque cum quiſpiam eum ſequitur, ſuæ perſecutionis cauſam non ignorans, ac pedum velocitati fi-

dens,

dens, quantum poteſt, fugit, vſquequò ad locum, ne videatur, ſaluus deueniat, atque ibi teſtes excidens, in venatores, cùm ſibi appropinquant, proijcit. Et iſto pacto à venatoribus ſe eripit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd ſapiens, vt à periculis ſe eripiat, nihil intentatum deſerit.

De Puero oues paſcente. 53.

PVer quidam cùm oues eminentiori in loco depaſceret, ſæpiùs clamabat, Heus ò à lupis mihi ſuccurrite. Qui circùm aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil eſſe compertentes ad opera ſua redeunt. Cum pluries puer id ioci cauſa feciſſet, ecce cum lupus pro certo adeſſet, puer vt ſibi ſuccurratur seriò clamat. Agricolæ id verum non eſſe putantes, cùm minimè occurrerent, Lupus oues facilè perdidit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritas posteà non creditur.

De Coruo, & Vulpe. 54.

Coruus cum carnium frustum rapuisset arborem quandam supersedit: vulpes eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens illum arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruũ laudare occipit, aiens, O quã magna auis est hæc, quã speciosa, quã venatrix, quã formosa, hanc decuit esse auiũ regẽ. Nã omnia regia super alias sibi sunt aues, si modò vocem heberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mirus haud valens pati vlterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas, cùm vulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruum. Heus corue, omnia de cora tenes, modò mente haud careres.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt; hi, quæ non putant in aduersa sæpius incidunt.

De Cane, & Lupo. 55.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus superueniens eum statim cepit: & cùm ipsum occidere vellet, canis, ne eum occideret, rogauit inquiens, Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam, vt vides, tenuis sum, gracilis, & macilentus. Sed Herus meus nuptias in proximo facturus est, vbi si parum me expectas. ego opiparè manducans, atque pinguior factus ero tibi vtilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit, Paucos post dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, stans ante aulam canem rogat, vt sibi promissa præstet. Ei canis haud rusticè inquit. Heus lupe, si ante aulam de cætero me reperis, haud amplius nuptias expectes.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd sapiens, cum periculum vitat, ab illo postea continuè cauet.

De Coruo ægrotante. 56.

COruus cùm ægrotaret, matré rogauit, vt sua pro sanitate Deos precaretur, inquiens, Mater noli plorare, sed Deos potius precare, vt sanitatem mihi restituant. Et mater scitè respondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas? cùm nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De Cane carnes portante. 57.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cùm ſub aqua vmbram proſpexit, putauit alium eſſe canem, qui plus carnium deferret. Itaque quas ipſe ferebat, eas carnes ſub aquas ire dimiſit, &, vt vmbram caperet, ſe mouit, ſed carnes, & vmbram, quæ ſanè nihil erant: ſimul perdidit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd cupiditate plus ſemper habendi, quæ tenemus, ea ſæpe numero perdimus.

De Leo, & Rana. 58.

LEo cùm ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal eſſe; ſe retrouertit: parùmque ſtans, ranam è ſtagno exeuntem videt. Quam indignabundus ſtatim pedibus calcauit aiens. Nullum ampliùs, vt te perſpiciat animal, clamore mouebis.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd apud verboſos præter linguam nihil reperitur.

De

De Leone sene. 59.

LEo cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qua alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam, grauiter ægrotare iacens simulabat, Animalia illum verè ægrotare putantia, visitandi gratia ad eum accedebant, quæ Leo capiens singulatim manducabat. Cùm multa animalia iam occidisset, vulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem quo valeat pacto exterius stans rogat, ei leo blandè respondens ait: Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? & vulpes non illepidè ait, Quoniam here mi, animalium ingredientium per plura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, ille facilè deuitat.

prædam diuidat. Asinus cùm eam in treis partes æquales esset partitus optionem capiendi socijs dedit. Qaum partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitque vulpi. vt prædam ipsa partiretur. At vulpes illas treis parteis in vnum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, quis te partiri edocuit? Inquit ex-tempore vulpes: Asini periculum id me facere instruxit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De leone cuiusdam rustici filiam amante.

LEo cuiusdam rustici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrem virginis rogauit, vt sibi nubere ipsam assentiret. Ei rusticus ait, Nullo pacto se assensurum. quòd filia bestiæ nubat. Cùm illum leo toruè aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nubere, modò dentes, & vngulas, prius cædat, euellatque, quoniam virgo illis rebus longè terretur. Leo id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adiens, filiam sibi dari postulat. At rusticus leonem cùm vngulis, & dentibus pespicit inermem, arrepto fuste illum frequens pulsando persequitur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna, & Vulpe. 63.

LEæna cùm à vulpe sæpius exprobraretur, quòd quolibet partu vnum duntaxat pareret catulum, ait, Vnum sanè, at pol leonem.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd pulchritudo haud inopia rerum, sed in virtute consistit.

De Lupo, & Grue. 64.

LVpus in gutture osse retento cùm longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cùm os è gutture extraxit; pretium sibi promissum expostulat. Et lupus subridens, simulq; dentes acuens; Satis pretij tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd apud improbos gratitudo non parua habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo, & Agno. 65.

LVpus cùm agnum inueniſſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu, ſed cauſam quæſiuit, quo iure vel iniuria eum comederet. Igitur agno verba huiuſmodi fecit, Tu mihi abundè iam diu intuliſti iniurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cùm nuperrimè venerim ad lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo deuaſtaſti. Agnus inquit ei, Cùm dētibus etiam caream, id facere nequiui. Lupus rurſum ait, Ex meo quoque fonte bibiſti. Ei inquit agnus. Quo pacto id fieri potuit, cùm aquā ex ætate nondum biberim, ſed lac matris cibus, & potus adhuc mihi ſit? Lupus demum ira concitus ait, Licèt tua ſoluere nequeam argumenta; cænare tamen opiparè intendo, agnumq. cepit, ac illum manducauit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd apud improbos ratio, & veritas locum haud habent.

De duobus Gallis inter se certantibus. 60.

DVo galli inter se ruri certabant: qui gallinarum prior dux erat, cùm ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoria elatus, domus tectum statim superuolans, vehementi alarum plausu, cantuque significat se riualem suum pugnando superasse, & de aduersario ferre trophæum. Dum hæc, & huiusmodi iactabundus voce crocizat, ecce aquila cibi indiga ex alto deuolans, gallum vnguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quamrem, qui victus fuerat, gallus prospiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimium fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

De vate quodam. 67.

FOro vrbis medio, quidã vates cuiuis sortem aperiebat futuram. Quamobrẽ magna hominum frequentia stipatus, dum vni & alteri suam aperit sortem, ei nũciatur res suas furtim domo esse ablatas. Quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obuiã factus, ridiculè ait, Cur alios quid esset futurũ monebas, q tuæ sortis nescius fuisti?

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

De Formica, & Columba. 68.

FOrmica sitiens in fontem descendit: vbi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædã arborẽ fonti imminentem insidẽs, cũ formicã aquis obrui conspiceret, ramulũ ex arbore rostro continuò frangit, ac sine mora deijcit in fontẽ. Ad quem

formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam aduenit, & vt columbam venetur, calamos erigit. Formica id perspiciens, pedem alterum momordit aucupi. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit. Quorum strepitu columba territa ex arbore aufugiens, vitæ periculum euasit.

Adfabulatio

Fabula significat, quòd cùm bruta in benefieos grata sint, eò magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De Vitulo, & Cerua. 69.

VItulus ceruæ aliquando ait, cùm magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Ei cerua, inquit subridens, Quoniam fili, licèt quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt, apud eos, vt audeant, nulla valet hortatio.

De Ape, & Ioue. 70.

APes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens, vt dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis. Qua oblatione Iupiter lætus, iussit sibi concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime

ſime Deus Deorum ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunque ad alueare pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul, ac pupugero eum, continuò moriatur. Qua rogatione Iupiter diu ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait: Satis ſit tibi, quòd quicunque alueare pro rapiendo melle acceſſerit, ſi eum pupugeris, & in punctura ſtimulum dimiſeris, continuò ipſa moriaris, tibiquè vita ſit ipſe ſtimulus.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos ſæpius vertuntur.

De Muſca. 71.

MVſca, quæ in ollam carnium deciderat, cùm ſe in brodio ſuffocari ſentit, ſecum ipſa ait, Ecce tantùm bibi, tantum comedi, tantum me laui, quòd iure ſatura mori poſſum.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd prudentis eſt id potenti animo ferre, quod vitari minimè poteſt:

De adoleſcente quodam, & Hirundine. 72.

ADoleſcens luxurioſus cùm bona patris conſumpſiſſet, ſolaq; veſtis ei remanſiſſet, viſa ante tempus hirundine, æſtatem iam adeſſe exiſtimans, ipſam quoque vendidit veſtem. Sed hyeme denuo orta, cùm immenſo cruciaretur frigore, viſa rurſum hirundine, quæ & ipſa frigore obibat,

ait, O pessima auis, quæ me, & te pariter perdidisti.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Aegroto, & Medico. 73.

AEger à medico rogatus, quo pacto se habuisset, Plus quam esset opus, sequè sudasse, respōdit. Id bonum fuisse medicus, ait. Secūdò rogatus ab eodem, quomodo se haberet: inquit ægrotus, vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore medicus quoque ait. Tertiò ab eodem rogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, Cùm difficultate digerere potuisse. Rursum medicus ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis, cum quidā ægrotum interrogaret, quomodo valeret: illi æger ait, Signa ad salutem, vt medicus ait, per plura, & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, illis aures præstare quis non debet.

De Lignatore quodam. 74.

LIgnator quidam, dum iuxta flumē Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, iuxta fluminis ripam gemens consedebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, huiusquè fle-

tus causam rogauit: quam simul ac didicit, securim auream deferens, v trum, quam perdiderat illa esset, rogauit. At eam pauper suam esse negauit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam, Quam cum pauper ille suam quoq. esse denegaret; postremo Mercurius ligneam sustulit. Illam esse, cùm pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum, iustumq; omne sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quod sibi acciderat, aperit. Vnus ex socijs id experiri volens, cùm ad flumen accessisset, securim in aquā deiecit: deinde flens in ripa consedit. Cuius Mercurius fletus causam doctus, securim auream afferens, si quam perdiderat illa esset, rogauit. Quam cùm suam esse assereret, Mercurius cognita eius impudentia, ac mendacio, nec auream, nec suam quoque tradidit.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quantò Deus propitior est probis, eò improbis existit infestior.

De Asino, & Ioue. 75.

ASinus olitori cuidam seruiens, cùm parùm comederet, & multum laboraret, Iouem exorauit, vt alium dominum sibi mutaret. Itaque Iupiter mandat, vt figulo veneat. Apud quem asinus cùm laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundò Iouem precatur, vt alij deseruiat domino. Iupiter iterum mandat, vt Coriario venundetur. Cui asinus multo cùm labore, & pauco cibo seruiens, Heu me miserum cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni, apud quem, vt video, corium meum etiam post mortem cruciabitur.

Ad

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis 76.

LEpores in vnum simul conuenerunt, vt i cùm de miseria ipsorum innata dolerent, gemerentque, quòd vita eis, quàm cæteris animalibus data esset miserior, quoniam homines, aquilæ, & canes, ad mortem eos vsque persequerentur, decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam misera diutius permanere. Hoc certo consilio, vt se in stagnum præcipitent, dum ocyus tendunt, ranæ, quæ super stagni ripæ astabant, vt strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt: quam rem qui lepus præibat cùm conspicatur, reliquis ait, State, nam nobis sententia mutanda est. Quippe, vt liquidò videtis, animalia, quàm nos magis timida reperiuntur.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd cùm miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino, & Equo. 77.

ASinus cum equum alimonia, & ocio diligenti cura abūdare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, sequè nimium infelicem dicebat, qui cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. Cùm tempus belli aduenit, miles armatus equum ascendit, ac cùm

medios

medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus, cadit humi prostratus. Quem asinus prospicens ingemuit, eiusque misertus, sui animi sententiam mutauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potius, quàm locupletioribus inuidere.

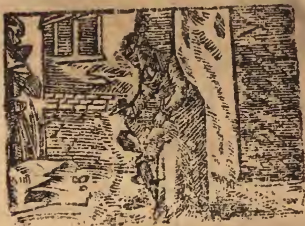
De Asino, & Lupo. 78.

Asinus quidam pede altero sentem calcauit, claudusque factus, cum lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe demorior equidem è dolore, sed, ex quo opus est, vt tibi, & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentē è pede velis extrahere: vt munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus euellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum exclamat, iure hoc patior deplorando reiterat, qui cùm essem coquus, medicus esse volui.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd quam quisque nouit, ea se exerceat arte.

De Muliere, & Gallina. 79.

MVlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continua oua pariebat, putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cum alijs gallinis esse similem reperit, vbi diuitem se fore putauit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Adfabulatio.

Fabulà significat, quòd plus habendi cupiditate id sæpè perdimus, quod habemus in mànibus, lucrum.

De Rana, & Vulpe. 80.

RAna in palude existens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumquè peritam, ei vulpes venustissimè ait; Quì alios curaueris, cum claudicantem curare te nescis?

Adfabulatio

Fabulà significat, quòd alios docere quis non potest id, quòd haud didicerit.

De

De Serpente, & Agricola. 81.

SErpens ante agricolæ cuiusdam domum latebras habẽs, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit. quòd morsu ex illo puer repente obijt. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tum pater mœrore concitus accepta securi, serpentem, vt occideret, persequitur, vibransque securim, vt serpentem percuteret, extremum caudæ eius cæcidit, deinde volens pacem cum serpente conficere, accepta farina, aqua, sale, & melle ad reconciliandum inter se amicitiam vocat serpentem. Et serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras bone vir, nam inter nos amicitia fore non potest: quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd dum iniuriarum recens vel maximè extat memoria, odia tolli minimè queunt.

De

De Gallina, & Vulpe 82.

VVlpes gallinarum tugurium ingressa, cùm gallinam nido ægrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit. Meliusculè me haberem, si hinc abires soror.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore. 83.

VIator quidam cùm multam viam viasset, votum Mercurio vouit, quòd si q̃d reperiret, eius rei medium sibi offerret. Forte igitur adinuenit peram amygdalis, dactilisque refertam, & cũ putaret id esse argentum, peram capiens amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atque arã manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum: votum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd homines auaritia deorum efficit contemptores.

De Leone, & Homine. 84.

LEo, & homo cùm semel simul viam viarent, ac inter viandum se quisque verbis cõmendaret, ecce lapideæ occurrũt columnæ, in qua erat incisum, quòd homo suffocabat leonem, quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homi-

nes

nes leonibus, ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Et leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos videres.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd homines iactabundi fingunt se fecisse, quę facere nuuquam tentarunt.

De Vulpe quadam. 85.

VVlpes cum racemos vuarum plenos iam, ac maturescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, mœstitiam vertens in gaudium ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

De Puero, & Scorpione. 86.

PVer quidam ruri venabatur locustas, & cùm scorpionem capere vellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis tutus perire.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd qui ad vtramque partem cogitat, is, quæ sequi, & quæ vitare debeat, probè tenet.

De

De venatore, & Perdice. 87.

VEnator quidam cum, quā ceperat perdicem, occidere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad eum. Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam donaueris, alias per plures conducam tibi perdices. Et auceps apposite respondit, nunc eo magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De Lepore, & Testudine. 88.

TEstudo, cùm eius pedes lepus derideret, surridens inquit ad eum, Si periculum in concursu feceris, quòd quam tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum

cursum, & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ, vt locum, & cursus terminum constituit, testudo omni segnitie, ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus verò pedibus fidens, vbi paululum quieuit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit, ibique cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd studio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice, & Securi. 89.

SEcuris cùm salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix gemens, eiulansquè ait, Non tantùm de securi queror, quæ hominũ manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd in aduersis non veri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De Puero quodam fure. 90.

PVer quidam à ludo literario librum socio clàm auferens, suæ matri tradidit illum, quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij vestem clàm abstulit, atque matri quoque detulit,

quam

quam cum mater etiam libenter accepisset; puer castigatione carés, cùm plura in diem, ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cũ ad locum iustitiæ duceretur, eumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia, vt matri ad aurem vnum loqui verbum valeret, ad eam conuersus, atque os auri matris adhęrens, vti quippiam secretò dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cùm supra modum criminarentur non solùm furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem, ille absque rubore inquit ad eos. Nemini vestrũ sit mirum, quòd aurem matris dentibus abscidi: Ipsa enim huius meæ perditionis author & causa est. Quippe, si me castigasset, cùm ei librum detuli, quem socio è scholis primum

clàm

clàm abſtuli omiſſis prætimore verborum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perueniſſem.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd qui in delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior in diem efficitur.

De Paſtore & Mari. 91.

PAſtor quidam iuxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, nauigandi ſtudio captus, oues pro dactylis commutauit, quibus naui impoſitis, cùm altum iam nauigaret, & tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in naui ſunt, ea omnia proiecit, atque in portum ſe recepit. Denuò cùm oues paſceret, ac ruſſus mare tamen tranquillum videret, ſuo conſocio ipſam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylo cupit.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, quòd vſus, & peri nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica, & malo arboribus. 91.

PVnica, & malus arbores de pulchrit dine contendebant, cùm diu inter ſe v rijs, & acerbis contentionibus certaſſen rubus ex proxima ſepe huiuſmodi conte tiones accipiens, acceſſit ad eas, atque i quit, Satis iam ſatis certatum inter vos e quieſcite ad modum, & contentionibus nem imponite.

Ad

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd minores maiorum lites sæpenumero componunt.

De Talpa & Matre. 93.

TAlpa cæcum natura animal est. Hæc aliquando matri ait: Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait: Excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait: Malleorum sonitus audio fabriles. Et mater comiter ait, Heus filia, tu vti percipio, non solum oculis, sed naso, & auribus orba existis.

Ad fabulatio.

Fabula significat, quòd homines iactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Vespis, perdicibus, & agricola. 94.

VEspæ semel, & perdices siti concitę cũ simul conuenissent, ad rusticum quemdam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd sibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam se ei fodere promittunt, quòd plenos vites producant racemos. Vespæ verò se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eandem hanc operam, nihil minus præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis aquam exhibere.

Ad fabulatio.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui ignaui, & inutiles sunt.

De Ioue. 95.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illâque ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter, vt eum aspexit, palam inquit, ab omnibus dona libenter equidem accipio, verùm à serpente id haud quaquam facio.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis, quiuis prudens sibi persuadere debet.

De Simia. 96.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad vnū duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: Alterum verò odit, negligitque. Contigit autem, quòd qui in delitijs habebatur, a Simia in somnis fuit suffocatus. Quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam vsque ætatem ceu matris delitijs fuit educatus.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice. 97.

PVlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captúsque rogaretur, quisnam esset, qui membra sibi depasceret ait; se ex eo animalium genere, esse, quibus à natura datum esset, vt eo pacto vitam viuat, nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat, at homo ille

subri-

subridens, inquit ad eum. Ergo magis meis necaberis manibus; quoniam nec multum, nec partum abs re quempiam lædere licet.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd malorum, licet parum, vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice, & Homine. 98.

PVlex suo solito more saltans super hominis pede resedit, illumque morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac vnguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens mortem vitauit. Tum homo exclamans ait; O Hercules malorum extinctor, cur quid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd non in minimis, sed in magnis, arduisque rebus, à dijs auxilium quis implorare debet.

De Formicis, & Cicada. 99.

HYemis erat medium cũ formicæ sparsim triticum applicabant. Quod Cicada aspiciens; cum inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia, vt sibi concederent, orauit. Et cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis, & ociosa eo tempore steterit, illis cicada ait, neque segnis, aut ociosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus leuabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt. Si æstate, cecinisti, vt

uiantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Aa fabulatio.

Fabula significat, quòd qui, quæ facienda sunt, suo tempore non fecit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro, & Vxoribus. 100.

TEmpus erat veris, quo quidam in delitijs educatus; cum nec iuuenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillos) duas simul duxit vxores, vnam quidem natu grãdem, alteram verò iuniorem. Cum omnes eandem habitarẽt domum, vxor anus, vt virum in amorem suum totum pelliceret, quotidie viro caput pertractans, nigros sibi euellebat capillos, iunior verò albos. Postremò ita illum depillarunt, quòd caluum, atque ridiculum non sine summo opprobrio virum reddiderunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, quòd nulla melior salus [h]eribus existit, quam feminis carere, & maximè iunioribus, nisi penitus obrui se velint

APOLOGI EX CHILIADIBV[S]
Adagiorum desumpti, ad communem
pueroruni fructum.

De Vulpecula, & Pardale.

CVm aliquando pardalis vulpem pr[æ] se contemneret, quòd ipsa pellem h[a]beret omni generis colorum maculis variegatam, respondit vulpes, sibi id deco[rum]

in

in animo esse, quod illi esset in cute.

Adfabulatio.

Neque viro paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quam cute versicolore.

De Vulpe, & Fele.

CVm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret sibi varias esse technas, adeò vt vel peram haberet dolis refertam. Felis autem responderet sibi vnicam duntaxat artem esse, cui fideret, si quid esset discriminis. Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsilijt, cum vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

Adfabulatio.

Innuit fabula præstabilius esse nonnunquam vnicum consilium, modò id sit verum, & efficax, quàm plures dolos, consiliaque friuola.

De Rege, & Simijs.

REx quidam Ægyptius aliquot simias instituit, vt saltandi rationem perdiscerent, vt enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt insignibus indutæ purpureis, ac personatæ. Multoquè iam tempore maiorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in

simiæ gestabat in medium abiecit, ibi statim simiæ simulatq; nuces, vidissent, oblitæ choreæ, id esse cæperunt, quod antea fuerant, ac repentè è saltatricibus simias redierunt, contritisque personis, dilaceratis vestibus, pro nucibus inter se depugnabant non sine maximo spectatorum risu.

Adfabulatio.

Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta nõn mutare hominis ingenium.

De Asino, & Viatoribus.

DVo quidam, cum in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cæperunt, vter eorum, vti suum domum obduceret. Nam vtrique pariter à fortuna videbatur obiectus: Hac interim de re illis inuicem altercantibus asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Ad fabulatio.

Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam, vti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt, eas cum essent inter sese partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem inuitarunt ad ad conuiuium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratia vocare, sed, vt eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitque, vt ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Adfabulatio.

Nonnulli posteaquã inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

Apud Cumanos asinus quispiam pertæsus seruitutem, abrupto loro in syluam aufugerat, ille fortè repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atque ita pro leone sese gerebat, homines pariter, ac feras, voce, caudaq; territans; Nam Cumani leonem ignorant; ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus, hic asinus pro leone immani habitus, ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem, & asinum; atque ob id non erat difficilè dignoscere, aurium prominentium indicio, nec non alijs quibusdam coniecturis asinum esse deprehendit, ac probè fustigatũ reduxit, domino q; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem cõcitabat omnib⁹ Cumanis asinus iã agnitus quos duduum creditus leo metu propemodum exanimauerat.

Adfabulatio.

Haud facilè tegimus vitia, quæ à puero nobiscum adoleuerunt.

De Scarabeo, & Aquila.

Scarabeus aliquando spretus ab aquila cœpit de vindicta quoqũo pactò sumenda cogitare, peruestigauit, vbi nam aquila nidum collocasset, abrepsit scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cum sæpius

domicilium commutasset, neq; quicquam proficeret. Iouem patronum adijt, exponit calamitatem suam, Is iubet, vt suo in gremio ponat oua, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinia, sinusquè prorepsit pertinax scarabeus: haud quaquam sentiente Ioue. Deinde vbi videt oua commoueri Iupiter, neque satis animaduertit territus rei nouitate, excusso gremio, in terram deiecit.

Adfabulatio

Monet hæc fabula, neminem quantumuis contemnendum esse.

De simijs. & Pardale.

IN Maurisia simiarum ingens copia. Pardalis autem animal est natura simijs infestissimum, quas tamen viribus assequi non potest, nimirum illis in summas arbores subuolantibus. His itaque dolis in eas vtitur. Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis crurib. emori fingit sese. Gaudent eo spectaculo simiæ considentes in arbore, deindè vbi iam mortuam arbitrantur, vnam aliquam emittunt exploraturam, num verè mortuus hostis. Illa cautim, ac pedetentim accedens vbi nullum vitæ videt argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer imitante, demum audet etiam conscendere. Quod simul ac reliquæ simiæ conspexerunt, iam deposito omni metu descendunt, & Pardalim omnia ferentem circumsaltant. Postremò conculcant insultantes ludibrij causa, donec sen-

sentiens illas iam saltando defatigatas, de repente reuiuiscens aliam dentibus, aliam vnguibus corripit, dilaniat, ac deuorat.

Adfabulatio.

Hostem simulantem vires deficere, summopere fugiendum esse.

De Satyro, & Rustico Aniani fabula, in certo Auctore interprete.

SAtyrus quidam, cum vehementer algeret, hiberno gelu supra modum sæuiente à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit, cur ita faceret, is respondit, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret, Deinde vbi extructo foco: apposita mensa, in pultem feruidam, rursum inflaret, magis etiam admiratus sciscitatus est, quid hoc sibi vellet. Vti pultem, inquit ille nimium feruentem, halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa. Quid ego audio, inquit, Tune eodem ex ore pariter, & calidum, & frigidum efflas? Valebis, neque enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.

Adfabulatio

Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant,

Is, qui emendandis his fabulis præfectus fuit, sequentes Apologos ex varijs, & his optimis auctoribus collegit, vt à pueris

quoque legerentur, quibus nunquam est bene instructa, atque copiosa bibliotheca.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim prope vniuersæ noctuam adierunt, rogaruntque eam, ne post hac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes, ibi enim vernari suauius. Quin eidem quercum modo enatam pusillam, tenellamque adhuc ostendebant, in qua sibi molliter (vt aiebant) & sidere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem consilium dedit his, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet auium. Contempsere illæ (vt sunt leue genus, & volaticum) sapientis noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, lasciuiunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus etiam viscum protulerat, atque id homines animaduerterant, implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas sera pænitentia subijt, quod salubre illud consilium spreuissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aues omnes, vbi noctuam viderint frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circum volitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc, vt sapientem, stipantque densa cater-

ua, vt videlicet ab ea sapere aliquando discant. Sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reuerà sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum; sapientiam verò non habent.

Adfabulatio.

Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

APOLOGVS EX SECVNDO Libro Petri Criniti.

De honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum, & ramis patulis extabat; cucurbita verò cum multis pluuijs, atque cæli temperamento creuisset, lasciuire incepit, & ramillos audacius porrigere. Iam serpebat in pinum, iam surgere, iam ramos, & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma, & virentia ostentans. Itaque tanto fastu, atque insolentia intumuit: vt pinum arborem ausa sit aggredi, Et vides, inquit, vt te supero, vt amplis folijs, vt virore præsto, & iamiam ad cacumen profurgo? Tum pinus, quæ senili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit. Ego hic multas hyemes, calores, æstus, variasq. calamitates perulci, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigo-

res minus audaciœ habebis, cum & folia, & concident, & viror omnis abierit.

Adfabulatio.

Secundis rebus non esse superbiendum.

FABVLA DE CORVO, ET LVPIS.

Ex Ioanne Antonio Campano desumpta.

CORuus lupos per ardua montium iuga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus nullo tempore destituisset, sociusquè fuisset. Repulsus deinde à lupis, tanquam non eos, sed prædam, cibumq; secutus, nec minus luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium extra fuisset voraturus.

Adfabulatio.

Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo sumus animo, cum agimus.

Altera de partu terræ ex eodem.

TVrgida olim facta Tellus, & mirum in modum tumida magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem, & metum expectando alij Tiphea illum centimanum, alij montes erupturos putabant. Aperitur terra prodijt mus, & quod miraculo fore omnibus arbitrabantur, in risum, atque iocum conuerterunt.

Adfabulatio.

Non semper credendum promissis magnificis.

APOLOGVS DE MEMBRIS, & Ventre: ex Plinio desumptus.

HVmani artus cum ventrem ociosum viderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministerium negauerunt. Cum eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt, ventrem cibos acceptos per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt.

Adfabulatio.

Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.

EX SECVNDO NOCTIVM Atticarum Gellij.

Apologus Æsopi Phrygij memoratu non inutilis.

ÆSopus ille è Phrygia fabulator haud immeritò sapiens existimatus est, cū

quæ

quæ vt ilia monitu, suasuq. erant, non seuerè, non imperiosè præcepit, & censuit, vt philosophis mos est; sed festiuos, delectabilesque apologos commentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mentes, animosq; hominum cum audiendi quadam illæcebra induxit, velut hæc eius fabula de auiculæ nidulo, lepidè, atque iucundè præmonet spem fiduciamque rerum: quas efficere quis possit, haud vnquam in alio, sed in semetipso habendam. Auicula, inquit, est parua, nomen est cassita, habitat, nidulaturque in segetibus, id fermè temporis, vt appetat messis, pullis iamiam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiuiores, propterea frumentis flauescentibus, pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, vt si quid ibi nouæ rei fieret, diceretur ve, animaduerterent, idque sibi, vt rediisset, nuntiarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, & videsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? idcircò die crastino, vbi primum diluculauit, fac amicos adeas, & roges, veniant, operamque mutuam dent, & messem hanc nobis adiuuent. Hæc ille vbi dixit, discessit, atque vbi redit cassita, pulli trepiduli circumstrepere, orare que matrem, vt statim iam properet, atque alium in locum sese asportet, nam dominus, inquiunt, misit, qui amicos rogaret, vti luce oriente

veniant, & metant. Mater iubet eos a metu ociosos esse. Si enim dominus inquit messem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie, vti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat, dominus, quos rogauerat, opperitur. Sol feruet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt, quin potius imus, & cognatos, affines, vicinosque nostros oramus, vt adsint cras tempori ad metendum? Itidem hoc pulli pauefacti matri nunciant, mater hortatur, vt tum quoque sine metu, ac sine cura sint, cognatos, affinesque nullos fermè tam esse obsequibiles, ait, vt ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant. Vos modo, inquit, aduertite, si modo quid denuo dicetur. Alia luce orta auis inpastum profecta est, cognati, & affines operam, quam dare rogati sunt, super sedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant. inquit, amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas, vnam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi nostris manibus cras metemus. Id vbi ex pullis dixisse dominum mater audiuit, tempus inquit, est cedendi, & abeundi, fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit. In ipso enim vertitur, cuia est res: non in alio vnde petitur. Atque ita cassita nidum migrauit, & seges a domino demessa est. Hæc

qui-

quidem est Æsopi Fabula de amicorum, & propinquorum leui, & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorum monent, quàm vt in nobis tantum ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos, extraque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus. Hunc Æsopi Apologum Quintus Ennius in satyris scitè admodum, & venustè versibus quadratis composuit, quorum duo postremi illi sunt, quos haberi cordi, & memoriæ operæ pretium esse herclè puto.

Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm.
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

DE ARIONE, ET DELPHINO.
Fabula elegantissima.

Ex lib. 16. Gellij.

VEtus, & nobilis Arion cantor fidibus fuit, Is loco, & oppido Methymneus, terra, atque insula omni Lesbius fuit; Eum Arionem Crex orinthi Periander amicum, amatumque habuit, artis gratia. Is inde à rege proficiscens terras inclytas, Siciliam, atque Italiam visere. Vbi eò venit, aureſque omnium, menteſque in vtriusque terræ vrbibus demulsit. In quæstibus istic, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecunia, & re-

bona multa copiosus, Corinthum instituit redire. Nauem igitur, & nautas, vt notiores, amicioresque sibi Corinthios delegit. Sed eo Corinthios homine accepto, nauiq. in altum prouecta, prædæ, pecuniæque cupidos cepisse consilium de necando Arione, Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam ceteraque sua, vt haberent, dedisse, vitam modo sibi vt parcerent, orauisse: Nautas precum eius harum commiseritum esse illatenus, vt ei necem ad ferre per vim suis manibus temperarent; sed imperauisse, vt iam statim coram desiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus, spe omni vitæ perdita, id vnum postea orauit, vt priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros, & immanes nautas, prolubium tamen audiendi subit. Quod orauerat impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansque summæ puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur voce sublatissima cantauit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatuque omni, sicut stabat, canebatque, eiecit sese procul in profundum. Nautæ haud quaquam dubitantes, quin periisset cursum, quem facere cœperant, tenuerunt, Sed nouum, & mirum, & pium facinus contigit. Delphinum repente interundas adnatauisse, & dorso super fluctus edito vectauisse, incolumique cum corpore, & ornatu,

natu. Tænarum in terram Laconicam denexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, talemque Periandro Regi, qualis Delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eique rem, sicut acciderat, narrauisse. Regem isthæc parùm credidisse. Arionem, quasi falleret, custodiri iussisse. Nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in ijs locis, vnde venissent, super Arionem, eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumque illic bene agitare, & studijs, delectationibusque vrbium florere, atque in gratia, pecuniaque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba, Arionem cum fidibus, & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Nautas stupefactos, conuictosque ire inficias non quisse.

Adfabulatio.

Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

Fabularum Æsopi, eiusdemque adiunctarum:

FINIS.

I N D E X.

Fabularum omnium, quæ in hoc opuſculo continentur.

ca-

mure,

vul-

FINIS INDICIS.